

ОБЩИНА
КОТЕЛ

KOTEL
MUNICIPALITY

**ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ
НА ОБЩИНА КОТЕЛ ЗА ПЕРИОДА
2021-2027 г.**

(РАБОТЕН ПРОЕКТ)

ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КОТЕЛ ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

Документ			Преглед/Одобрение	
Версия	Дата	Статус	Дата	Статус
1.0	22.12.2020 г.	Проект		

КОНТАКТИ

Възложител: община Котел
 Законен представител: Коста Каранашев – кмет
 Адрес: гр. Котел, площад „Възраждане“ № 1
 web: <https://kotel.bg/>

Изпълнител: Проактив Тийм ЕООД
 Законен представител: Веселина Господинова
 web: <https://proactive-team.com/>

СПИСЪК НА ЕКСПЕРТЕН ЕКИП НА ИЗПЪЛНИТЕЛЯ

д-р Косьо Стойчев	Ръководител на експертния екип
Веселина Господинова	Експерт „Стратегическо планиране“
д-р Миглена Клисарова	Експерт „Териториални системи“

СЪДЪРЖАНИЕ

КОНТАКТИ.....	2
СПИСЪК НА ЕКСПЕРТЕН ЕКИП НА ИЗПЪЛНИТЕЛЯ.....	3
СЪДЪРЖАНИЕ.....	4
ВЪВЕДЕНИЕ.....	8
ЧАСТ I – ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КОТЕЛ.....	12
1.1. Обща характеристика/профил на община Котел.....	12
1.1.1. Покомпонентен анализ на природноресурсния потенциал на територията.....	13
1.1.1.1. Морфоложки и литогенни особености.....	13
1.1.1.2. Полезни изкопаеми.....	14
1.1.1.3. Климат и климатични ресурси.....	14
1.1.1.4. Води и водни ресурси.....	19
1.1.1.5. Почвени ресурси.....	22
1.1.1.6. Биологично разнообразие и горски ресурси.....	24
1.1.1.7. Елементи на националната екологична мрежа.....	25
1.1.1.8. Основни изводи от извършената обща характеристика на община Котел.....	28
1.2. Състояние на местната икономика.....	30
1.2.1. Структура на общинската икономика по икономически сектори.....	32
1.2.1.1. Първичен сектор.....	35
1.2.1.2. Вторичен сектор.....	40
1.2.1.3. Третичен сектор.....	41
Възможности за развитие на туризма в община Котел.....	41
1.2.1.4. Основни изводи за икономическото развитие на община Котел.....	49
1.3. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси.....	50
1.3.1. Демографска характеристика на територията.....	50
1.3.1.1. Брой и гъстота на населението.....	51
1.3.1.2. Раждаемост и смъртност на населението.....	56
1.3.1.3. Естествен и механичен прираст на населението.....	60
1.3.1.4. Полово–възрастова структура на населението.....	62
1.3.1.5. Етническа и конфесионална структура на населението.....	65

1.3.1.6.	Образователна структура на населението.....	66
1.3.1.7.	Основни изводи за демографската ситуация в община Котел.....	68
1.3.2.	Характеристика на пазара на труда.....	71
1.3.3.	Здравеопазване.....	73
1.3.3.1.	Структурна и пространствена организация на здравеопазването.....	73
1.3.3.2.	Основни изводи.....	77
1.3.4.	Образование.....	78
1.3.4.1.	Структурна и пространствена организация на образованието.....	78
1.3.4.2.	Основни изводи.....	82
1.3.5.	Социални услуги.....	83
1.3.5.1.	Структурна и пространствена организация на социалните услуги.....	84
1.3.5.2.	Основни изводи.....	86
1.3.6.	Дейности в областта на културата.....	86
1.3.6.1.	Структурна и пространствена организация на дейностите в областта на културата	86
1.3.6.2.	Основни изводи.....	89
1.4.	Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията.....	89
1.4.1.	Транспортна инфраструктура.....	89
1.4.1.1.	Пътна мрежа.....	89
1.4.1.2.	Железопътна мрежа.....	92
1.4.1.3.	Основни изводи.....	92
1.4.2.	Водоснабдителна и канализационна мрежа.....	92
1.4.2.1.	Водоизточници и водохващания.....	92
1.4.2.2.	Пренос и пречистване на води.....	92
1.4.2.3.	Водоснабдяване и канализация.....	93
1.4.2.4.	Основни изводи.....	94
1.4.3.	Телекомуникационна и съобщителна мрежа.....	95
1.4.4.	Енергийна мрежа.....	96
1.4.4.1.	Електроснабдяване.....	96
1.4.4.2.	Възобновяеми енергийни източници и енергийна ефективност.....	97
1.4.4.3.	Основни изводи.....	98
1.5.	Екологично състояние и рискове.....	99

1.5.1.	Проблеми от екологичен характер и източници на замърсяване на територията на община Котел.....	99
1.5.2.	Анализ на състоянието на компонентите на природната среда.....	100
1.5.2.1.	Качество на атмосферния въздух.....	100
1.5.2.2.	Повърхностни и подземни води.....	100
1.5.2.3.	Земи и почви.....	102
1.5.2.4.	Биоразнообразие и защитени територии.....	103
1.5.2.5.	Зелени площи.....	104
1.5.3.	Анализ на факторите за въздействие.....	104
1.5.3.1.	Отпадъци. Управление на отпадъците.....	104
1.5.4.	Основни изводи за екологичното състояние и рискове.....	106
1.6.	Анализ на административния капацитет на общинската администрация за реализация на ПИРО, както и необходимостта от укрепването му.....	108
1.7.	Анализ на културно–историческото наследство.....	111
1.8.	Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор.....	116
1.9.	Описание на елементите на градското културно наследство в градовете.....	119
1.10.	Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните ѝ граници, които имат потенциал да влияят върху развитието на населените места и териториите в рамките на общината.....	122
1.11.	SWOT анализ.....	126
1.12.	Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално–икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД.....	130
ЧАСТ II – ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КОТЕЛ ЗА ПЕРИОДА 2021–2027 г.....		131
2.1.	Предпоставки за формулиране на стратегическата рамка за развитие.....	131
2.2.	Визия, цели и приоритети за развитие на община Котел за периода 2021–2027 г.....	134
ЧАСТ III – ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ.....		154
3.1.	Описание на използваните основни подходи/действия/стъпки за насърчаване участието на партньорите и заинтересованите страни.....	158
3.2.	Описание на начина на идентифициране на заинтересованите страни и подбора на участниците в процеса на разработването на ПИРО.....	161

3.3. Комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по Програмата за реализация.....	168
3.4. Описание на предвидените мерки за комуникация, информация и включване на заинтересованите страни и партньорите в процеса по бъдеща актуализация на Програмата за реализация и идентифициране на нови проектни идеи в плана.....	172
ЧАСТ IV – ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ.....	174
ЧАСТ V – ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ.....	177
ЧАСТ VI – МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ.....	184
ЧАСТ VII – НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО.....	186
ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.....	188

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие на община (ПИРО) е основен документ за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие на местно ниво. ПИРО за периода 2021–2027 г. съвместяват в рамките на един документ елементите на действащите в периода 2014–2020 г. общински планове за развитие (ОПР) и интегрирани планове за градско възстановяване и развитие (ИПГВР).

Прилагането на единен поход на планиране на регионалното и пространствено развитие, както и взаимната обвързаност и йерархична съподчиненост на системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие, следва да се постигне чрез използването на механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, както и на общи инструменти за финансово подпомагане. Възприетият подход цели постигането на по-значим ефект и по-голяма ефикасност на реализация на целите на развитието на общинско ниво.

ПИРО определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на общината и връзките ѝ с други общини, в съответствие с интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на съответния регион за планиране от ниво 2 и общия устройствен план на общината.

ПИРО осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на общинската територия.

Документът интегрира регионалното и пространственото развитие, служейки за определяне на актуалните проблеми, нужди и потенциали за развитие на районите, общините и населените места, които от своя страна се отчитат при разработването на инвестиционни програми и финансови инструменти, включително съфинансирани от фондовете на ЕС.

Разработването на ПИРО се извършва за цялата територия на общината, като могат да се определят т.нар. зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на

идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за коопериране със съседни общини.

Прилагането на интегриран подход на развитие изпълнява ролята на основно изискване по отношение на ПИРО за периода 2021–2027 г. При разработването на плановете следва да се приложи подход на тясна координация на различните публични политики на базата на местните специфики на съответната територия. Интегрирането на различни секторни дейности за въздействие представлява компонент на разработването на политика, съобразена с нуждите и спецификите на конкретната територия. Например, жилищното строителство, транспортът, заетостта, качеството на околната среда и множество социални елементи си взаимодействат, оказвайки влияние на икономическото развитие на дадена територия.

Разработването на ПИРО следва да се извърши и в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021–2027 г., допринасяйки в максимална степен към цел на политиката 5 *„Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“*.

ПИРО се приема от Общинския съвет по предложение на кмета на общината. Одобреният план се представя от кмета на общината пред съответния Областен съвет за развитие в срок до три месеца от неговото приемане от Общинския съвет.

Настоящият План за интегрирано развитие на община Котел за периода 2021–2027 г. е разработен в изпълнение на договор между Община Котел и „Региоплан“ ЕООД.

– Структура на Плана за интегрирано развитие на община Котел за периода 2021–2027 г.:

Планът за интегрирано развитие на община Котел за периода 2021–2027 г. е структуриран спрямо разпоредбите на чл. 13 от Закона за регионалното развитие (ЗРР). Включените структурни елементи разкриват текущото състояние и актуалната ситуация в социално–икономическото развитие на общината, предвидената визия и стратегия за развитие в периода до 2027 г. и начините за нейното реализиране, включително конкретни проекти.

Като стратегически документ ПИРО обвързва сравнителните предимства и потенциали за развитие на местно ниво, с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за развитие, които са общо свързани от стремежа към повишаване жизнения стандарт на хората в общината и устойчиво развитие на нейната територия.

Планът за интегрирано развитие на община Котел за периода 2021–2027 г. е разработен в съответствие с Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021–2027 г.¹

Съгласно цитираните по-горе Указания, общата структура на документа е организирана в следните раздели:

Част I. Териториален обхват и анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние, нуждите и потенциалите за развитие на съответната община;

Част II. Цели и приоритети за развитие на общината за периода 2021–2027 г.;

Част III. Описание на комуникационната стратегия, на партньорите и заинтересованите страни и формите на участие в подготовката и изпълнението на ПИРО при спазване на принципите за партньорство и осигуряване на информация и публичност;

Част IV. Определяне на зони за прилагане на интегриран подход за удовлетворяване на идентифицираните нужди и за подкрепа на потенциалите за развитие и на възможностите за сътрудничество с други общини – приоритетни зони за въздействие;

Част V. Програма за реализация на ПИРО и описание на интегрирания подход за развитие;

Част VI. Мерки за ограничаване изменението на климата и мерки за адаптиране към климатичните промени и за намаляване на риска от бедствия;

Част VII. Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПИРО;

Част VIII. Предварителна оценка, съгласно условията на чл. 32 от ЗРР – по преценка на кмета на общината.

Налице е логическа последователност и взаимна обвързаност между отделните структурни елементи на плана. Аналитичната част е в ролята на основа за формулиране на стратегическата част на ПИРО, а подходите и механизмите за управление, наблюдение и оценка от своя страна, осигуряват неговото практическо изпълнение и постигане на дефинираните стратегически цели на развитието и приоритети за действие.

¹ Указанията са издадени на основание на чл. 17, т. 9 от Закона за регионално развитие (ЗРР), изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 март 2020 г.

В съответствие с водещата роля на принципа на интегрирания подход, който следва да залегне в процеса на разработване на ПИРО, неговото прилагане е извършено по отношение на всеки от структурните елементи на плана.

ЧАСТ I – ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ И АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО, СОЦИАЛНОТО И ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ, НУЖДИТЕ И ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КОТЕЛ

1.1. Обща характеристика/профил на община Котел

Община Котел се намира в Югоизточна България, като в административно отношение попада в район от ниво 2 – Югоизточен район (NUTS 2), административна област Сливен (NUTS 3), а общината отговаря на европейската класификация LAU.

В териториалния обхват на община Котел се включват 22 населени места, в т.ч. 1 град – едноименният общински център гр. Котел и 21 села. По данни на НСИ, към 31.12.2019 г. населението на общината е 17 980 д., 5 092 д. или 28,3% от които живеят в гр. Котел.

Община Котел заема площ от 858,1 км², съставляващи 24,2% от територията на област Сливен и 4,3% от площта на Югоизточен район от ниво 2. Посочената стойност на показателя отрежда на общината предпоследно трето място по площ сред четирите общини в областта (с по-ниска стойност се отличава община Твърдица).

В северозападна и северна посока община Котел граничи съответно с общините Антоново и Омуртаг, попадащи в административния обхват на област Търговище. На североизток общината има обща граница с община Върбица (област Шумен), а на изток – с община Сунгурларе (област Бургас). В южна посока община Котел граничи с община Стралджа (област Ямбол), а в посока запад – югозапад – с община Сливен.

Най-голям дял от площта на общината – 69,2% (594 000 дка) заемат горските територии, следвани от урбанизираните, които формират 26,4% (226 173 дка) от площта на общинско ниво. На трето място се нареждат земеделските територии с дял от 3,5% (29 895 дка), а най-малък дял заемат защитените – 0,9% (8 000 дка) и нарушените – 0,004% (32 дка) територии².

Град Котел е разположен на 333 км от столичния град София, на 119 км от гр. Бургас, на 183 км от гр. Варна, на 227 км от гр. Пловдив. Отдалечеността на общинския център гр. Котел от областния център гр. Сливен е 51 км.

² По данни на Проект за Общ устройствен план на община Котел.

Географското местоположение на община Котел в югоизточната част на страната предопределя неголямата отдалеченост на едноименния общински център до най-голямото пристанище в страната – Пристанище Бургас (124 км км). Най-близко разположеният ГКПП е Лесово – Хамзабейли, който се намира на 129 км от гр. Котел. Той свързва Република България с Република Турция, като в рамките на нашата страна попада в обхвата на община Елхово (област Ямбол).

Територията на община Котел се пресича от един първокласен път: I-7 от Републиканската пътна мрежа, който преминава през територията на пет административни области в страната Силистра, Шумен, Бургас, Сливен и Ямбол. В направление север – юг път I-7 провежда международните потоци в посока Румъния – България – Турция. Първокласният път изпълнява ролята на основна транспортна връзка на област Сливен със Северна и Южна България и връзка на община Котел с областния център гр. Сливен.

Географското местоположение на общината се явява гранично между Северна и Южна България, което може да се разглежда като благоприятна особеност по отношение на възможностите за икономическо развитие на община Котел.

1.1.1. Покомпонентен анализ на природоресурсния потенциал на територията

1.1.1.1. Морфоложки и литогенни особености

В морфогеографско отношение изследваната територия се характеризира с хълмисто-предпланински и планинско-котловинен релеф. Надморската височина е между 300 и 1 128 метра.

Най-висока точка в общината е връх Разбойна (1 128 м), който в югозападна посока се свързва с предпланинските склонове на Ичеренските и Карандилските възвишения. На югоизток от връх Разбойна, до който се достига посредством планинското възвишение на местността „Чукарите“, се откриват пешеходни туристически екопътеки, водещи до намиращите се в община Котел села Жеравна и Нейково, и продължаващи до разположената в Сливенска планина местност „Карандила“ (в обхвата на община Сливен). Сливенската планина се свързва с Ичеренско-Жерунските възвишения и Котленските ридове посредством географската местност „Чуката“.

В северната част на община Котел, на север от р. Голяма Камчия са разположени южните разклонения на Лиса планина, явяваща се част от Източния Предбалкан. На запад от с. Остра могила се намира нейният най-висок връх – Големия Сакар с надморска височина 1 053,6 м.

В североизточна и югоизточна посока релефът на изследваната територия е хълмист, като в тази част от община Котел се включват части от две полета. На североизток, по долината на р. Голяма Камчия това е югозападната част на хълмистата историко-географска област Герлово, а в посока югоизток се разкрива най-високата западна част на Сунгурларското поле, разположено по долината на р. Мочурица, между Стидовска планина – на север и Гребенец и Терзийски баир – на юг. В югоизточната част на община Котел, в коритото на р. Мочурица е разположена най-ниската точка на територията на общината с надморска височина 199 м, намираща се на североизток от с. Пъдарево

1.1.1.2. Полезни изкопаеми

Територията на област Сливен не се отличава с големи запаси и находища на полезни изкопаеми. В административния обхват на община Котел – в землището на с. Кипилово, се намира единственото находище на бели пясъчници за облицовка в България.

1.1.1.3. Климат и климатични ресурси

Територията на община Котел се отличава с умереноконтинентален климат с влияние на планинската климатична област, с характерна снежна зима, прохладно лято и топла продължителна есен. Типични за територията са градушки, непрогледни мъгли, дъждове, силни ветрове и др., чиято проява е свързана със смесения релефен хълмисто-равнинен терен.

Средната годишна температура на територията на общината е в порядъка на 10,0–11,0°C. Средната зимна температура е около 0,0°C. Стойността на средната минимална температура е отрицателна и е в порядъка на –3,0°C, а средната максимална температура се отличава с положителна стойност от около и над 2,0°C. Средната лятна температура е 19,0–20,0°C, при стойност на средната минимална и средната максимална лятна

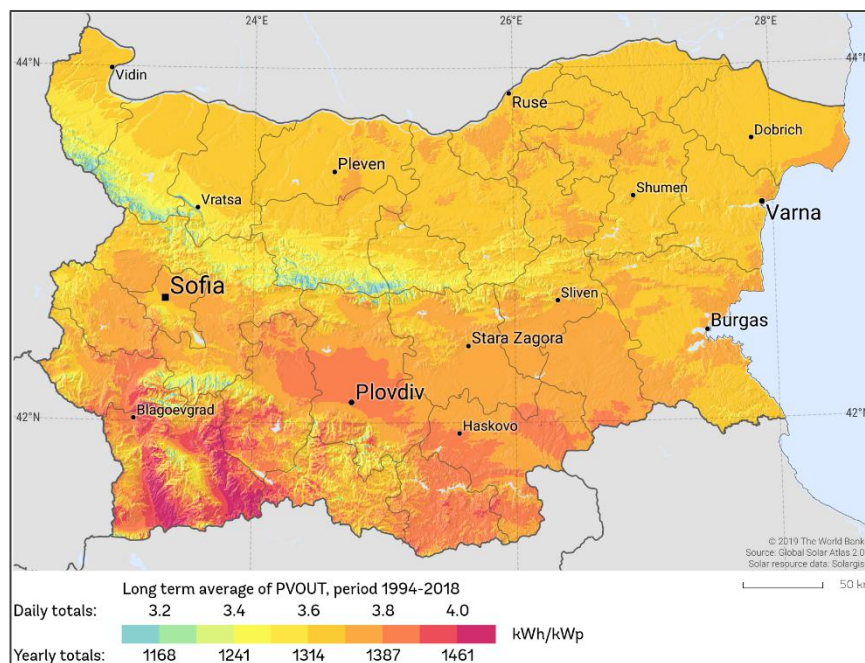
температура съответно около 12,0–13,0°C и около 25,0–26,0°C. Средната годишна температура е около 10,0°C.

Средното количество на валежите в обхвата на изследваната територия е 190 мм/м². Максимумът на валежите е през лятото когато тяхното количество е в порядъка на около и над 200 мм/м².

Сезон	Количество (мм/м ²)
Зима	150–160
Пролет	170–180
Лято	около и над 200
Есен	140–150

Таблица 1. Средно количество на валежите на територията на община Котел – разпределение по сезони
Източник: Проект за Общ устройствен план на община Котел

Представената фигура разкрива потенциала за производство на фотоволтаична енергия на територията на страната на базата на осреднени стойности за периода 1994–2018 година.

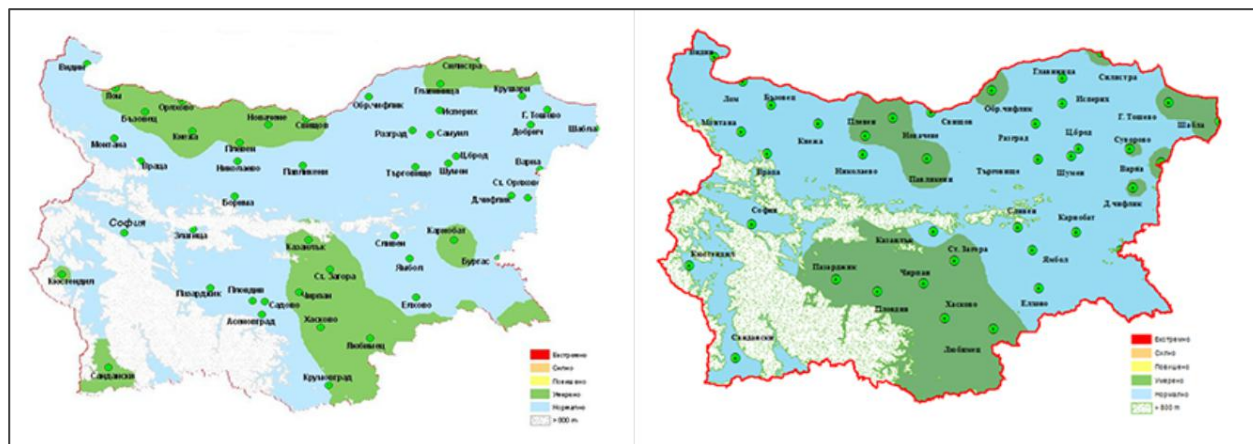

Фигура 1. Потенциал за производство на фотоволтаична енергия на територията на България – осреднени стойности за периода 1994–2018 г.

Източник: <https://solargis.com/maps-and-gis-data/download/bulgaria>

Фигури 2 и 3 представят пространственото разпределение на индекса на почвеното засушаване (SMI) на територията на страната през пролетта – месец март 2016 г. и 2017 г.

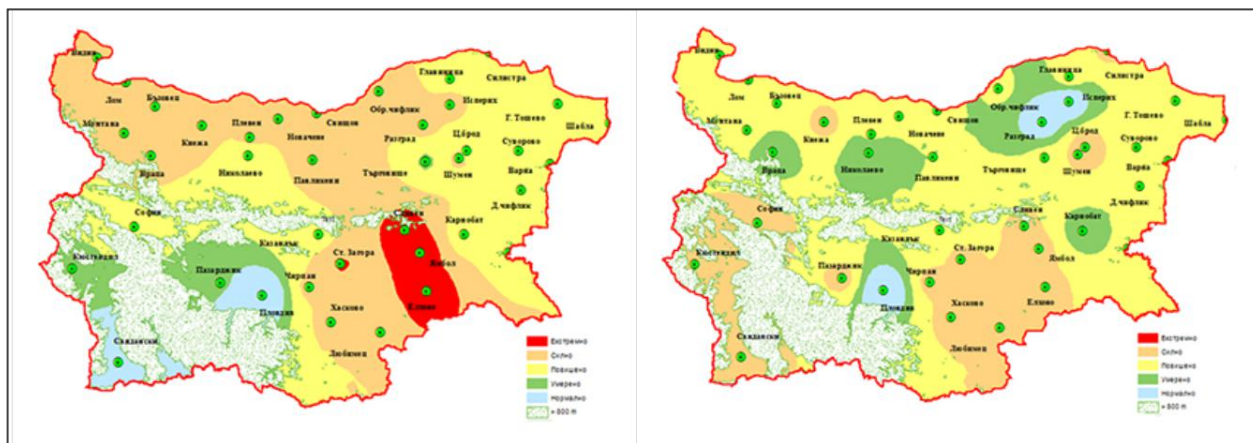
и през лятото – месец юли 2016 г. и 2017 г. Визуализираните стойности на индекса

разкриват, че в обхвата на изследваната територия са налице условия за засушавания.

Фигура 2. Пространствено разпределение на индекса на почвено засушаване (SMI) – месец март 2016 г. (вляво) и месец март 2017 г. (вдясно)

Източник: НИМХ

Фигура 3. Пространствено разпределение на индекса на почвено засушаване (SMI) – месец юли 2016 г. (вляво) и месец юли 2017 г. (вдясно)

Източник: НИМХ

– **Използване на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ)**

Територията на област Сливен се отличава с добър потенциал за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ), което се свързва най-вече с възможностите за усвояване потенциала на вятърната и слънчевата енергия.

Потенциалът за използването на слънчевата енергия в качеството ѝ на възобновим източник на енергия, се определя от показателите за продължителността на слънчевото

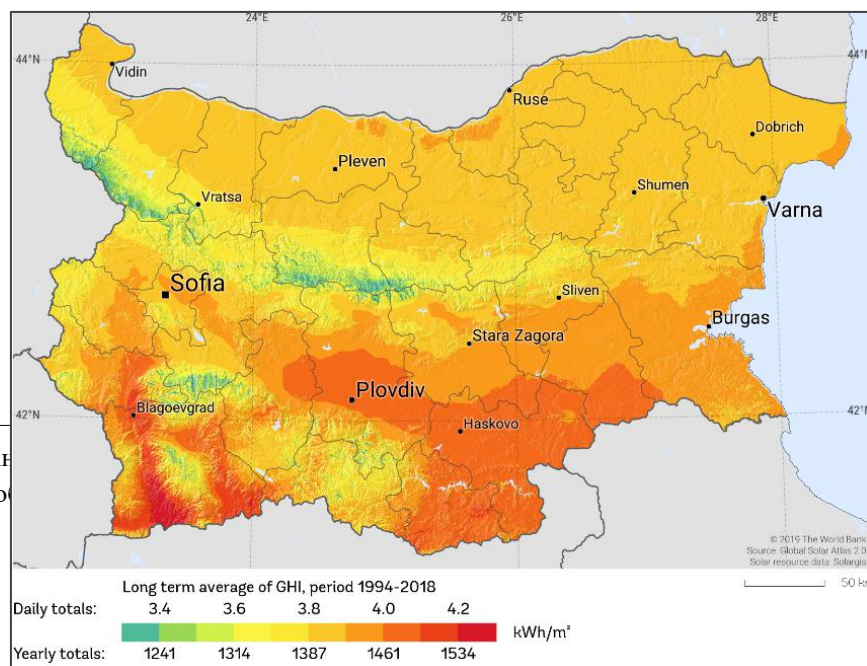

греене. Продължителността на слънчевото греене в България е между 2 100 и 2 400 часа, а в планинските райони около 1 900 часа. Област Сливен се характеризира с високи нива на слънчева радиация, но поради географското разположение на висока надморска височина и планинския релеф на община Котел, територията на общината се характеризира като район с не толкова висока слънчева активност и с умерени температури. В обхвата на изследваната територия липсва хелиограма, поради което данните за слънчевото греене се вземат от станция, намираща се на близка надморска височина и еднаква географска ширина. На база тези данни, се посочва, че продължителността на слънчевото греене в ниските части на територията е около 2 160 часа годишно, като в по-високите части стойността е в порядъка на 2 060 часа. Броят на дните без слънчево греене между 90 и 100³.

По данни на ИТСП на Югоизточен регион, към края на месец юни 2018 г. на територията на община Котел са изградени следните мощности по видове ВЕИ:

- Фотоволтаични електрически централи (ФТЕЦ) с мощност 7,6 MW;
- Вятърни електроцентрали (ВяЕЦ) с мощност 2,0 MW;
- Възобновяеми източници – общо мощност 9,6 MW;
- Плътност – 11,25 MW/1000 km².

Общата мощност от възобновяеми източници в община Котел – 9,6 MW формира 7,8% в структурата на показателя на областно ниво (122,6 MW) и отрежда на общината последно място сред четирите общини в област Сливен по мощност на изградените централи.

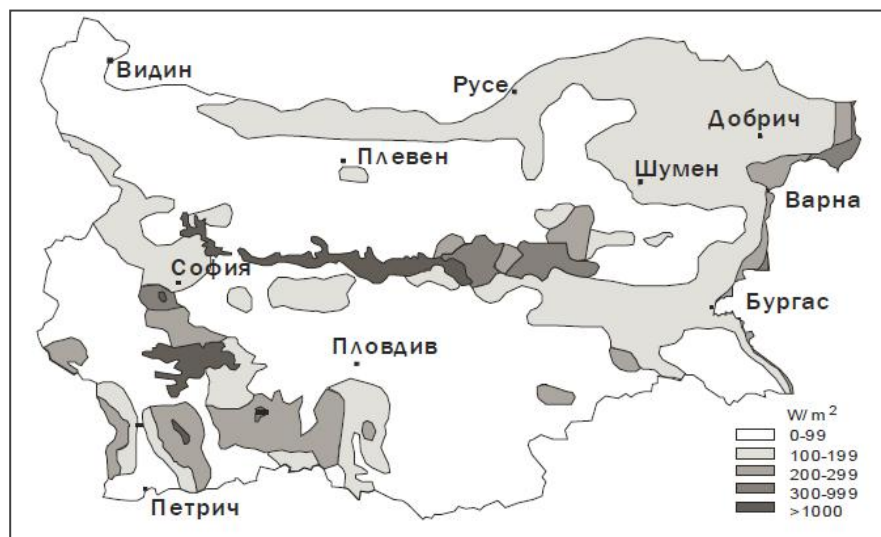
³ По данни на АГ...
територията на о...

арактеристики на

Фигура 4. Глобална хоризонтална слънчева радиация на територията на България – осреднени стойности за периода 1994–2018 г.

Източник: <https://solargis.com/maps-and-gis-data/download/bulgaria>

Фигура 5. Плътност на енергийния поток на вятъра по зони

Община Котел се отнася към териториите, определени като рискови от гледна точка на измененията на климата. Според прогнозите на национално ниво, броят на т.нар. тропически нощи, през които температурата на въздуха няма да бъде под 20°C, ще се увеличи, като територията на България попада в най-рисковите части на Европа. Област Сливен е определена като регион от 4 група (от общо 5 групи), към която се отнасят територии в неблагоприятно положение⁴.

Сред очакваните други последствия от изменението на климата, е намалението на броя на дните със снежна покривка за територията на страната. За област Сливен се очаква това намаление да бъде между 20 и 40 дни, което практически означава почти безснежна зима.

⁴ По данни на Областна стратегия за развитие на област Сливен за периода 2014–2020 г.

Очакваните последствия от изменението на климата ще окажат неблагоприятно въздействие върху биоразнообразието в района, както и върху развитието на различни икономически дейности – в т.ч. на селското стопанство и туристическата дейност. Съгласно очакваната промяна на т.нар. индекс за туристически климат за ЕС, територията на област Сливен се отнася към неблагоприятната 5 група по негативна промяна (от общо 6 групи).

За регионите от ниво NUTS 2 на територията на ЕС, е изчислен индекс на уязвимост от климатичните промени, използван за оценка на комбинираното въздействие на очакваните промени в климата. Стойностите на индекса отразяват на област Сливен място сред районите от 4 група (от общо 6), към която се отнасят териториите с висока уязвимост от климатичните промени.

Към икономическите дейности и области на общественото развитие, които можем да определим като най-уязвими по отношение на климатичните промени, са селското стопанство, туризмът, управлението на водните ресурси и горския фонд. Отчитането на тази особеност и стремежът към ограничаване на очакваните негативни последствия, следва да намери пряко отражение при формулирането на стратегическата рамка за развитие на изследваната територия в периода 2021–2027 г.

1.1.1.4. Води и водни ресурси

Южната част от територията на община Котел се пресича от участък на главния вододел на България, преминаващ по билото на Сливенска и Стидовска планина. В резултат, около 90% от разглежданата територия принадлежат към Черноморския водосборен басейн, а 10% – към Беломорския водосборен басейн.

В северната част на общината преминава най-горното течение на р. Голяма Камчия, която извира от Лиса планина и е ляв приток на р. Камчия. До с. Тича реката тече в източна посока и се отличава с дълбока и залесена долина, след което завива на североизток, речната долина се разширява и навлиза в югозападната част на хълмистата историко-географска област „Герлово“, напускайки територията на община Котел.

В южната част на общината протича част от горното течение на р. Луда Камчия, която е десен приток на р. Камчия и основна водна артерия на територията на община

Котел. Реката води началото си от централното старопланинско било, източно от прохода Вратник (в община Сливен), протича през землището на с. Нейково (община Котел), отново преминава в обхвата на община Сливен, след което югозападно от с. Градец отново навлиза в община Котел. В близост до с. Градец, в р. Луда Камчия се влива левият ѝ приток р. Котлешница (Котленска река) заедно с нейния приток Нейковска река. На изток от с. Градец р. Луда Камчия напуска пределите на община Котел и навлиза в община Сунгурларе.

В своето горно течение р. Луда Камчия събира водите на Кипиловски, Сливенски и Стидовски балкан, влива се в р. Голяма Камчия, а оттам – в р. Камчия и в Черно море. Напречният профил на речната долина е тесен и се отличава с високи и стръмни склонове, които са богато залесени с широколистни и високостъблени гори. Две от населените места в община Котел – селата Градец и Ичера, са застроени в две планински уширения на речната долина. Реката образува водопад над с. Градец.

Река Луда Камчия се характеризира с буйно течение, с чести прагове и меандри, с тясно и дълбоко речно легло. При селата Ичера и Градец се образуват речни тераси с максимална ширина от 200 м.

Сред по-значителните притоци на р. Луда Камчия е левият ѝ приток р. Котлешница (Котленска река) – с дължина 25 км и изцяло протичаща на територията на община Котел. Тя води началото си от карстови извори, разположени на 2 км западно от гр. Котел – в подножието на местността „Сухи дол“. Карстовите извори са каптирани за нуждите на водоснабдяването на общинския център. Котленските извори са вторите по големина карстови извори в България с дебит 550 л/сек. През територията гр. Котел преминават реките Сухойка и Глогова.

В близост до гр. Котел р. Котлешница образува тясна клисура – „Железни врата“, за която са характерни стръмни стени, спускащи се от няколко стотин метра. Друг ляв приток на р. Луда Камчия е р. Орловица (Медвенска река), към която се спускат източните склонове на планинския рид „Свинаря“. Медвенска река се влива в р. Луда Камчия при с. Дъбовица на територията на община Сунгурларе.

В най-западната част на общината, през територията на селата Кипилово и Боринци протича десният приток на Стара река⁵ – р. Карадере.

Към Беломорския водосборен басейн се отнасят крайните югоизточни части на община Котел, където в посока от запад на изток преминава най-горното течение на левия приток на р. Тунджа – р. Мочурица. Изследваната територия се пресича и от горното течение на р. Мараш (десен приток на р. Мочурица).

Всички води в обхвата на изследваната територия са варовити. Водният режим на реките е непостоянен, като поради карстовия характер на изворните области на реките Котлешница и Медвенска, за пролетта и валежните периоди са характерни значително големи водни количества. През лятото и есента, както и при наличието на периоди на засушавания, водните количества на двете реки намаляват до голяма степен. Останалите реки се отличават с по-постоянен режим, тъй като извираат и протичат през терен, изграден от палеогенни пясъчници, глини и мергели.

Територията на общината е разположена върху две подземни водни тела:

- Порови води в палеоген, палеоцен, еоцен: Руен – Бяла с колектор от флиш-конгломерати, пясъчници, варовици, мергели;
- Карстови води в горна креда, плюс юра-триас: Котелски карстов басейн с колектор от теригенно-карбонатни отложения.

Влияние върху качеството на подземните води на територията на община Котел оказва антропогенната дейност, водеща до проявата на различен тип замърсявания, причинени от точкови и дифузни източници.

Точкови източници на замърсяване

- Сметища: нерегламентирани и общински сметища;
- Складове за пестициди;
- Течове от замърсени площадки;
- Депа на производствени и опасни отпадъци;
- Местоположения на стари замърсители, стари сметища, затворени индустриални терени;

⁵ Десен приток на р. Янтра, която е десен приток на р. Дунав.

- Б–Б кубове за събиране, депониране, дезактивиране и безопасно съхраняване на наличните в страната количества забранени, залежали и негодни за употреба пестициди.

Дифузни източници на замърсяване

- Земеползване (орна земя и трайни насаждения);
- Селища без изградена канализационна система;
- Урбанизирани територии.

Таблица 2. Точкови и дифузни източници на замърсяване на подземните води на територията на община Котел

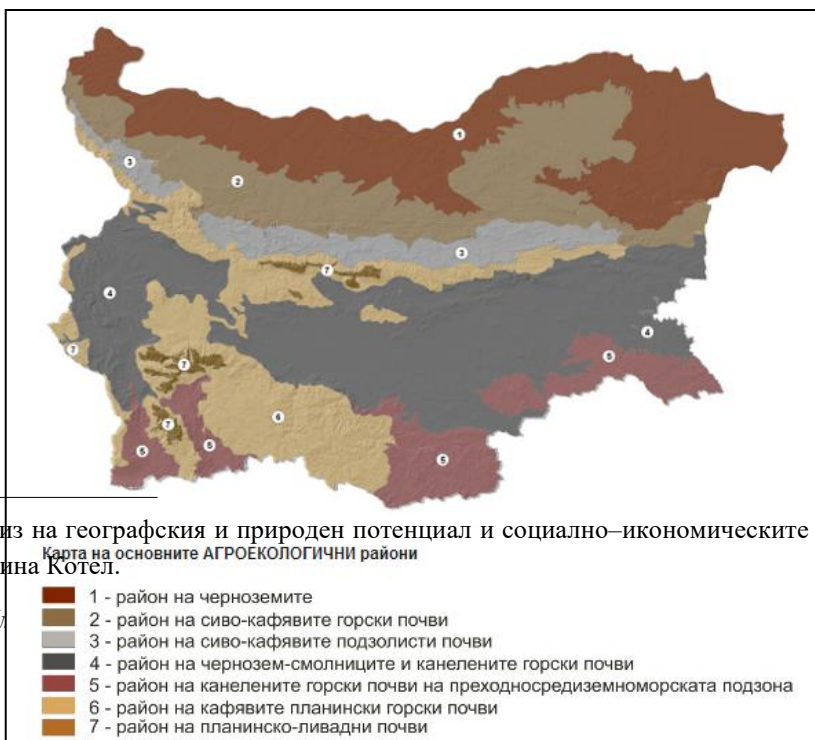
По данни на: Проект за Общ устройствен план на община Котел

Замърсяването на подземните води от точкови източници води до повишаване съдържанието на биогенни вещества. Двете подземни тела, върху които е разположена територията на община Котел, се оценяват като непопадащи в риск от точкови източници на замърсяване.

Дифузните източници на замърсяване са причина за увеличаване съдържанието на нитрати, фосфати, сулфати, хром, желязо и манган в подземните води.

1.1.1.5. Почвени ресурси

Територията на област Сливен се отличава с голямо почвено разнообразие, като в зависимост от надморската височина и терена, са характерни карбонатни смолници, излужени смолници, алувиално– канелените ливадни и горски почви⁶.

⁶ По данни на Анализ на географския и природен потенциал и социално–икономическите характеристики на територията на община Котел.

Фигура 6. Основни агроекологични райони в България

В северната част на област Сливен, на територията на община Котел, в условията на планински и полупланински терен, почвите са светлосиви горски и излужени канелени горски почви (по склоновете и билните части на Стара планина и Средна гора).

Под влияние главно на широколистната горска растителност са образувани светло сивите горски почви, разположени на надморска височина над 800 м. Те се отличават с хумусен хоризонт с малка мощност (до 35 см), който рязко преминава в илувиален (80–100 см). Съдържанието на хумус в орницата е в порядъка на около 2% и рязко намалява в дълбочина. Светло сивите горски почви в обхвата на изследваната територия се отличават със слаба запасеност с азот и фосфор, както и с кисела по целия профил почвената реакция. Характерни са още по-неблагоприятни физични свойства на разглежданите почви, поради което те се обработват трудно. Поради силното уплътняване на илувиалния хоризонт се наблюдава преовлажняване на ниските места.

Излужените канелени горски почви са образувани в условията на преходноконтинентален климат, върху различни скали и под влияние главно на широколистни гори. Отличават се с рязка диференциация между хумусния и илувиалния хоризонт. Хумусният хоризонт се характеризира с мощност между 25 и 40 см, с канелен цвят и сбит до плътен строеж. Илувиалният хоризонт е с мощност до 70–80 см, глинест, уплътнен, с червеникаво–кафяв цвят. Реакцията на почвата е слабо кисела. Съдържанието на хумус в орницата е около 2%, почвите са слабо запасени с азот и фосфор и добре с калий.

Характеризират се с много неблагоприятни физически свойства – слаба водопропускливост, при навлажняване набъбват, а при изсъхване се спичат, трудни за обработка. Естественото плодородие на излужените канелени горски почви е слабо, но при използването на подходяща агротехника и съвременни земеделски методи, могат да се получат задоволителни добиви. Разглежданите почви са подходящи за отглеждане на полски култури, лозя, тютюн, трайни насаждения. Почвената покривка е благоприятна за отглеждане на лозя в района на селата Пъдарево и Мокрен и трайни насаждения (малини, ягоди, хмел) в северните части на община Котел.

1.1.1.6. Биологично разнообразие и горски ресурси

Горската растителност на територията на област Сливен е представена от следните широколистни и иглолистни високостеблени гори – бук, келяв габър, зимен дъб, цер, бор, клен, липа, акация, смърч. Сред храстите и тревистите растения се открояват – леска, дрян, къпина, шипка, хвойна, диво кокиче, минзухар, иглика, дребна папрат.

Представителите на фауната на областно ниво са над 160 вида, в т.ч. 36 защитени вида. С най-голямо природозащитно значение се отличават грабливите дневни и нощни птици – египетски лешояд, скален орел, белоопашат мишелов, бухал и др. В обхвата на територията са разпространени повече от 120 вида гръбначни животни, в т.ч. 20 вида птици, включени в Червената книга на България.

Съгласно Биогеографското райониране на България⁷, територията на община Котел се включва в обхвата на Източно–старопланинския подрайон (част от Среднобългарски район) и в Старопланински подрайон (част от Планински район)

Сред представителите на естествените широколистни гори се срещат дъб, габър, бук, ясен и др., а сред изкуствено засадените иглолистни гори се срещат насаждения с черен бор. Характерно за територията е и малко естествено находище на бяла ела, редуваща се с открити пространства, представени от пасища и ливади.

Територията на община Котел в обхвата на Старопланинския зоогеографски район и се отличава с богато разнообразие на представителите на фауната. Сред представителите на тревопасните бозайници се срещат благороден елен, сърна, дива свиня, заек и др., а сред

⁷ Биогеографски райони и подрайони на България – по Груев, 1988. По данни на Проект за Общ устройствен план на община Котел

хищниците – вълк, чакал, лисица, мечка и др. Добре представени са грабливите птици – скален орел, малък креслив орел, сокол–скитник, орел–змияр, осояд, ястреби, белоглав лешояд (чиято популация е възстановена през 2010 г.). Сред птиците се срещат почти всички видове кълвачи, характерни за европейския континент. През есенните и пролетните месеци по време на миграцията на птиците, в района се срещат различни видове мигриращи птици – щъркели, орли, мишелови, осояди, кани, чапли, жерави, соколи и т.н. В района гнезди черният щъркел.

Сред змиите се срещат пепелянка и усойница, а в пещерите се срещат няколко вида прилепи. Разпространени са два вида речни раци – поточен и речен рак.

1.1.1.7. Елементи на националната екологична мрежа

На територията на община Котел попадат 27 защитени територии (ЗТ), обявени по Закона за защитените територии (ЗЗТ)⁸, в т.ч. следните категории: 1 поддържан резерват, 1 резерват, 7 защитени местности, 18 природни забележителности.

ЗТ „Ардачлъка“	– Категория на ЗТ: <i>Поддържан резерват</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Боринци, с. Стрелци
ЗТ „Билерника“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: гр. Котел
ЗТ „Вида“	– Категория на ЗТ: <i>Защитена местност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: гр. Котел, с. Жеравна
ЗТ „Демир Капия (Железни врата)“	– Категория на ЗТ: <i>Защитена местност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Медвен
ЗТ „Дряновската пещера“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: гр. Котел
ЗТ „Злостен“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: гр. Котел, с. Медвен, с. Ябланово
ЗТ „Карстовия извор –	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i>

⁸ Категории защитени територии: резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк, защитена местност.

Изворите“	– Местоположение: община Котел, населено място: гр. Котел
ЗТ „Керсенлик“	– Категория на ЗТ: <i>Защитена местност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Боринци, с. Стрелци
ЗТ „Кореник“	– Категория на ЗТ: <i>Защитена местност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Жеравна
ЗТ „Малката Маара - пещера“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Медвен
ЗТ „Медвенски карст“	– Категория на ЗТ: <i>Защитена местност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: гр. Котел, с. Медвен
ЗТ „Местностите Сини вир – Малката пещ – Голямата пещ“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Медвен
ЗТ „Орлицата“	– Категория на ЗТ: <i>Резерват</i> – Местоположение: община Котел, населено място: гр. Котел, с. Медвен
ЗТ „Орлова скала“	– Категория на ЗТ: <i>Защитена местност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: гр. Котел
ЗТ „Орловите пещери“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: гр. Котел
ЗТ „Пещера Леденика – м. Римското кале“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: гр. Котел
ЗТ „Пещера Раковски в местността Злостен“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Кипилово
ЗТ „Пещерата в местност Царевец“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Медвен
ЗТ „Пещерата Ледницата“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Медвен
ЗТ „Пещерата Маарата“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Медвен
ЗТ „Пещерата Приказна в м. Булерника“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: гр. Котел
ЗТ „Пещерата Св. 40 мъченика в м. Боаза“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Кипилово
ЗТ „Пропастта Кървавата локва“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: гр. Котел
ЗТ „Скално образувание Баджала Кая“	– Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Ябланово

ЗТ „Урушки скали“	<ul style="list-style-type: none"> – Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: гр. Котел
ЗТ „Хърсов град“	<ul style="list-style-type: none"> – Категория на ЗТ: <i>Защитена местност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Кипилово
ЗТ „Черните извори – Подземника“	<ul style="list-style-type: none"> – Категория на ЗТ: <i>Природна забележителност</i> – Местоположение: община Котел, населено място: с. Медвен

Таблица 3. Защитени територии в община Котел

По данни на: Изпълнителна агенция по околна среда. Регистър на защитените територии и защитените зони в България, <http://eea.government.bg/zpo/bg/>

По данни на Информационната система за защитени зони от екологична мрежа Natura 2000, на територията на община Котел попадат 10 защитени зони (ЗЗ), обявени по Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):

ЗЗ „Гребенец“ – BG0000420	– Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за местообитанията
ЗЗ „Котленска планина“ – BG0002029	– Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за птиците
ЗЗ „Котленска планина“ – BG0000117	– Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за местообитанията
ЗЗ „Луда Камчия“ – BG0000139	– Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за местообитанията
ЗЗ „Река Горна Луда Камчия“ – BG0000136	– Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за местообитанията
ЗЗ „Мочурица“ – BG0000196	– Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за местообитанията
ЗЗ „Сините камъни“ – BG0000164	– Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за местообитанията
ЗЗ „Сините камъни - Гребенец“ – BG0002058	– Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за птиците
ЗЗ „Стара река“ – BG0000279	– Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за местообитанията
ЗЗ „Твърдишка планина“ – BG0000211	– Тип на ЗЗ: Защитена зона по директивата за местообитанията

Таблица 4. Защитени зони на територията на община Котел

По данни на: Информационна система за защитени зони от екологична мрежа Natura 2000,

<http://natura2000.moew.government.bg/>

Съхраняването и поддържането на защитените територии и зони, попадащи в обхвата на община Котел изисква повишено внимание за тяхното интегриране в стопанската организация на територията. Богатото биоразнообразие е фактор за развитието на природен (екотуризм) и специализирани алтернативни видове туризъм.

1.1.1.8. Основни изводи от извършената обща характеристика на община Котел

В резултат от извършената обща характеристика, включваща анализ на местоположението и покомпонентен анализ на природноресурсния потенциал на община Котел, можем да направим следните изводи:

- Граничното географско местоположение на община Котел между Северна и Южна България влиза в ролята на благоприятна особеност по отношение на възможностите за икономическо развитие;
- Територията се отличава с хълмисто–предпланински и планинско–котловинен релеф с надморската височина между 300 и 1 128 м. Най–висока точка е връх Разбойна (1 128 м), на югоизток от който се откриват пешеходни екопътеки към селата Жеравна и Нейково, които продължават в направление към местността „Карандила“ в Сливенска планина. Най–ниската точка в община Котел е 199 м и е разположена в нейната югоизточна част, в коритото на р. Мочурица;
- За територията на област Сливен не са характерни големи запаси и находища на полезни изкопаеми. В община Котел – в землището на с. Кипилово, е разположено единственото находище на бели пясъчници за облицовка в страната;
- Изследваната територия се характеризира с умереноконтинентален климат с влияние на планинската климатична област – зимата е снежна, лятото е прохладно, есента е топла и продължителна. Валежите се отличават с летен максимум. Средното количество на валежите е около 190 мм/м²;
- По отношение на потенциала за производство на енергия от ВЕИ, област Сливен се отличава с високи нива на слънчева радиация. Поради високата надморска

височина и планинския релеф на община Котел обаче, общинската територия се определя като район с не толкова висока слънчева активност;

- Почвено–климатичните условия в обхвата на изследваната територия благоприятстват развитието на различни стопански дейности – земеделие, алтернативни видове туризъм, производство на хранителни продукти и др.;
- Климатичните условия и производствените традиции на населението в общината са благоприятна предпоставка за развитието на лозарството и за увеличаване дела на лозовите насаждения;
- Община Котел се отнася към териториите, определени като рискови от гледна точка на измененията на климата. Сред най–уязвимите от очакваните климатични промени икономически дейности и области на развитието, можем да посочим селското стопанство, туризма, управлението на водните ресурси и горския фонд;
- Изследваната територия принадлежи към два водосборни басейна – 90% се отнасят към Черноморския, а 10% към Беломорския водосборен басейн. Основна водна артерия в община Котел е преминаващата в нейната южна част река Луда Камчия. Всички води, попадащи в обхвата на територията са варовити;
- За нуждите на водоснабдяването на гр. Котел са каптирани карстови извори, разположени на 2 км западно от едноименния общински център;
- Реките се отличават с непостоянен воден режим. Карстовият характер на изворните области на р. Котлешница и р. Медвенска е причина за значително големите водни количества през пролетта и валежните периоди. Водните количества на двете реки намаляват до голяма степен през лятото, есента и при наличието на периоди на засушавания. За останалите реки е характерен по–постоянен режим, тъй като извираят и протичат през изграден от палеогенни пясъчници, глини и мергели терен;
- В обхвата на общината попадат различни категории защитени територии – поддържан резерват, резерват, защитени местности, природни забележителности. Обект на защита са 27 защитени територии, обявени по Закона за защитените територии;

- Територията се отличава с богато биоразнообразие – в рамките на община Котел попадат 10 защитени зони по Натура 2000, обявени по Закона за биологичното разнообразие;
- Съхраняването и поддържането на защитените територии и зони в община Котел, се свързва с необходимостта от повишено внимание при интегрирането им в стопанската организация на територията. Богатото биоразнообразие благоприятства развитието на природен (екотуризм) и други алтернативни видове туризъм на територията на общината.

1.2. Състояние на местната икономика

Особеностите на икономическото развитие на община Котел следва да се разглеждат като резултат от влиянието на редица фактори от природен, социален, демографски характер. Сред най-важните фактори, влияещи върху икономиката на общината са: особеностите на природноресурсния потенциал; характерът на протичащите демографски процеси; количествените и качествени параметри на различните видове инфраструктура; производствените традиции на населението и др.

На база съществуващата зависимост в развитието между отделните териториални нива в страната, следва да отбележим, че икономическото развитие на общинско ниво, трябва да се разглежда като част от процесите, проявяващи се на по-високи териториални нива – областно, регионално⁹, национално.

Водещо място в структурата на БДС по икономически сектори на територията на област Сливен формира сектор „Услуги“ – 62,9% (777 млн. лв.) през 2018 г. (при общ размер на БДС в областта – 1 235 млн. лв.). Второ място заема сектор „Индустрия“, който формира 28,6% (353 млн. лв.) от БДС. През посочената година за аграрния сектор се отчита дял в структурата на разглеждания показател от 8,5% (105 млн. лв.).

Особеностите, характеризиращи структурата на БДС по икономически сектори в област Сливен следват характерната за страната и за Югоизточния район обща тенденция, изразяваща се във водещото място на сектор „Услуги“.

Икономически сектор	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
	млн. лв.			
Аграрен	102	106	119	105
Индустрия	253	310	351	353
Услуги	617	636	685	777
ОБЩО	972	1 051	1 155	1 235

Таблица 5. БДС по икономически сектори в област Сливен за периода 2015–2018 г.
По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

В периода 2015–2018 г. стойността на БДС в област Сливен нараства от 972 млн. лв. през първата наблюдавана година, на 1 235 млн. лв. през последната година в периода. Отчетеният ръст е в рамките на 263 млн. лв. равняващи се на 27,1%. През 2018 г. за сектори „Индустрия“ и „Услуги“ се отчита най-висока стойност на БДС за наблюдавания четиригодишен период, докато стойността на аграрния сектор бележи спад спрямо предходните 2016 г. и 2017 г.

Стойността на БДС на областно ниво през 2018 г. отрежда на област Сливен трето място (след области Стара Загора – 4 759 млн. лв. и Бургас – 4 485 млн. лв.) в структурата

⁹ Регионално – ниво от район 2 (NUTS 2)

на показателя сред четирите области в Югоизточен район от ниво 2. По–ниска стойност на показателя се отчита за област Ямбол – 1 006 млн. лв.

В разглеждания период БВП на територията на областта нараства от 1 126 млн. лв. през 2015 г., на 1 425 млн. лв. през 2018 г. Отчетеният ръст в стойността на показателя е в размер на 299 млн. лв., равняващи се на 26,6%.

	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.
БВП (млн. лв.)	1 126	1 221	1 337	1 425
БВП на човек от населението (лв.)	5 869	6 408	7 070	7 600

Таблица 6. БВП и БВП на човек от населението в област Сливен за периода 2015–2018 г.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Стойността на БВП на областно ниво през 2018 г., отрежда на област Сливен трето място в структурата на показателя сред четирите области в Югоизточен район от ниво 2. Най–висока стойност се отчита за област Стара Загора – 5 488 млн. лв., следвана от област Бургас – 5 172 млн. лв. С най–ниска стойност се отличава област Ямбол – 1 160 млн. лв.

По отношение на относителния качествен стопански показател – БВП на човек от населението, в изследвания четиригодишен период се наблюдава ръст в размер на 1 731 лв. – от 5 869 лв. през 2015 г., на 7 600 лв. през 2018 г. Стойността на показателя за 2018 г. отрежда на област Сливен последно четвърто място сред областите в Югоизточен район от ниво 2. Посоченият размер на БВП на човек от населението в област Сливен (7 600 лв.) представлява една от най–неблагоприятните стойности сред отчетените за 28^{-те} области в страната.

1.2.1. Структура на общинската икономика по икономически сектори

Извършеният структурен анализ на общинската икономика разглежда дейности, отнасящи се към трите икономически сектора – първичен, вторичен и третичен. Последователността и наименованията на икономическите дейности са в съответствие със секторите, определени в Класификацията на икономическите дейности (КИД) от 2008 г. (еднобуквен код = сектор А, В, С, D и т.н.).

Класификация на икономическите дейности: сектори	
Код	Наименование на позицията

A	Селско, горско и рибно стопанство
B	Добивна промишленост
C	Преработваща промишленост
D	Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива
E	Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
F	Строителство
G	Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети
H	Транспорт, складиране и пощи
I	Хотелиерство и ресторантьорство
J	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения
K	Финансови и застрахователни дейности
L	Операции с недвижими имоти
M	Професионални дейности и научни изследвания
N	Административни и спомагателни дейности
O	Държавно управление
P	Образование
Q	Хуманно здравеопазване и социална работа
R	Култура, спорт и развлечения
S	Други дейности
T	Дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление
U	Дейности на екстериториални организации и служби

Таблица 7. Класификация на икономическите дейности (КИД–2008) – сектори
По данни на: <https://kik-info.com/spravochnik/kid-2008.php>

Икономиката на община Котел се характеризира с основно аграрна насоченост – наблюдава се тенденция към спад в дела на индустриалния сектор и ръст в дела на аграрния. Водещо място в структурата на общинската икономика заемат дейностите в областта на селското и горското стопанство, туризма, търговията и други услуги. Сред икономически активното население в общината преобладават заетите лица в сферата на селското и горското стопанство.

Броят на нефинансовите предприятия в община Котел през 2014 г. е 403. През същата година реализираните приходи от дейността на предприятията в нефинансовия сектор на местно ниво са в размер на 41 436 хил. лв. (при стойност от 36 930 хил. лв. за 2011 г.).

Преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) в общината през 2014 г. са на стойност 299,2 хил. евро, които се равняват на едва 0,3% в структурата на ПЧИ на областно ниво (92 702,1 хил. евро).

В община Котел преобладават предприятията с до 9 заети лица, които през 2014 г. формират 97,3% (392 бр.) в структурата на нефинансовия сектор в местната икономика.

Стойностите на стопанските показатели „предприятия“ и „приходи от дейността“ отреждат водеща роля на сектори G – „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“; F – „Строителство“; H – „Транспорт, складиране и пощи“; A – „Селско, горско и рибно стопанство“ в структурата на общинската икономика.

ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОР*	Предприятия (брой)	Приходи от дейността (хил. лв.)
ОБЩИНА КОТЕЛ (ОБЩО)	403	41 436
A – СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	44	3 602
B – ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	–	–
C – ПЕРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	24	3 244
D – ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	4	213
E – ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	–	–
F – СТРОИТЕЛСТВО	10	4 756
G – ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	184	20 141
H – ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	20	4 565
I – ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЪОРСТВО	63	2 344
J – СЪЗДАВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ТВОРЕЧЕСКИ ПРОДУКТИ; ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	–	–
L – ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	12	202
M – ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	–	–
N – АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	–	–
Q – ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	14	1 768
R – КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	–	–
S – ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	7	42

* КИД–2008 (еднобуквен код = сектор)

Таблица 8. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия в община Котел през 2014 г. – сектори по КИД–2008

Източник: Проект за Общ устройствен план на община Котел

Стойностите на разгледаните стопански показатели отреждат водеща роля на следните сектори в структурата на местната икономика:

– **Сектор G – „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“:**

През 2014 г. секторът заема първо място в структурата на показателите „брой предприятия“ – 45,7% (184 бр.) и „приходи от дейността“ – 48,6% (20 141 хил. лв.) на общинско ниво.

– **Сектор F – „Строителство“:**

През разглежданата година секторът се нарежда на второ място по реализирани приходи от дейността в нефинансовия сектор на местно ниво с 11,5% (4 756 хил. лв.).

– **Сектор H – „Транспорт, складиране и пощи“:**

Секторът заема трето място по размер на реализираните приходи от дейността на нефинансовите предприятия в общината през 2014 г. – 11,0% (4 565 хил. лв.).

– **Сектор A – „Селско, горско и рибно стопанство“:**

През 2014 г. секторът се нарежда на четвърто място по реализирани приходи от дейността в нефинансовия сектор в община Котел с дял от 8,7% (3 602 хил. лв.). Разглежданият сектор заема трето място по брой предприятия – 10,9% (44 бр.). За сектори по КИД–2008 G – „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и I – „Хотелиерство и ресторантьорство“ този дял е съответно 45,7% (184 бр.) и 15,6% (63 бр.).

1.2.1.1. Първичен сектор

Отнасяйки икономическите дейности на първичния сектор към наименованията на отделните позиции в категория „сектор“ по КИД–2008, анализът обхваща сектори A – „Селско, горско и рибно стопанство“ и B – „Добивна промишленост“.

Според предоставената информация от НСИ, данните за дейността на предприятията, развиващи дейност в сектор В – „Добивна промишленост“ на територията на община Котел, са в категория „конфиденциални“. Поради това, анализът се концентрира върху сектор А – „Селско, горско и рибно стопанство“.

– Сектор А – „Селско, горско и рибно стопанство“

Селското стопанство изпълнява ролята на традиционна дейност за територията на община Котел. Водещо място в структурата на растениевъдството заема отглеждането на лозя, зърнопроизводството и тютюнопроизводството. Животновъдството е специализирано в отглеждането на кози, овце и говеда.

Значителната площ на горските ресурси в общината, предопределя важната роля на дърводобива в структурата на общинската икономика. През последните години е налице неблагоприятна тенденция, изразяваща се в развитие на дърводобива, което е значително под нивото на съществуващия потенциал.

От общо 22 населени места в административния обхват на община Котел, 14 бр. землища попадат в категория „планински райони“, а 6 бр. са определени като „необлагодетелствани райони“ – лошопочвени.¹⁰

Наличието на ливади и пасища в планинската и полупланинската част на област Сливен, към която се отнася територията на община Котел, благоприятстват развитието на овцевъдството, козевъдството и месодайното говедовъдство.

За обезпечаване нуждите на селскостопанските площи, на територията на област Сливен е изградена напоително–отводнителна система „Средна Тунджа“ за общините Сливен, Нова Загора и Твърдица и напоително–отводнителна система „Каябашко блато“ за община Котел.

По данни на Областна дирекция „Земеделие“ – Сливен, през 2019 г. земите собственост на Държавен поземлен фонд (ДПФ) на територията на област Сливен заемат площ от 33 722,7 дка.

Община	Обща площ земеделски	Предоставени за ползване	Необработвани земеделски земи	Свободни земеделски земи
--------	----------------------	--------------------------	-------------------------------	--------------------------

¹⁰ По данни на Отчетен доклад за дейността на Областна дирекция „Земеделие“ – Сливен за 2019 г.

	земи от ДПФ (дка)	земеделски земи					
		имоти (брой)	площ (дка)	имоти (брой)	площ (дка)	имоти (брой)	площ (дка)
Котел	17 827,4	129	10 880,1	32	907,5	61	6 039,8
Нова Загора	3 429,0	76	2 900,3	6	62,4	25	466,3
Сливен	11 512,3	125	4 779,5	71	1 722,3	61	5 010,5
Твърдица	954,1	17	890,9	1	0,159	6	63,0
Общо	33 722,8	347	19 450,8	110	2 692,4	153	11 579,6

Таблица 9. Обработваеми площи по размер и ползване на територията в област Сливен през 2019 г. – по общини

Източник: Отчетен доклад за дейността на Областна дирекция „Земеделие“ – Сливен за 2019 г.

С най-голям размер на общата площ земеделски земи от ДПФ сред четирите общини в област Сливен, се отличава община Котел – 17 827,4 дка, следвана от община Сливен – с 11 512,3 дка. През 2019 г. броят на имотите с предоставени за ползване земеделски земи в община Котел е 129, чиято площ от 10 880,1 дка отрежда на общината първо място на областно ниво. Необработваните земеделски земи в обхвата на изследваната територия са разпределени в 32 имота с обща площ от 907,5 дка, а свободните земеделски земи заемат 6 039,8 дка, разпределени в 61 имота.

По данни на Отчетния доклад за дейността на Областна дирекция „Земеделие“ – Сливен, през 2019 г. се наблюдава спад в интереса на земеделските производители към наемането чрез търг под наем/аренда на земеделски земи от ДПФ на територията на област Сливен. Сред основните причини за това е наличието на негодни за предоставяне земи на ДПФ, отличаващи се с малки размери и отдалеченост от пътища с трайна настилка и населени места, които не са подходящи за интензивно земеделие.

В периода 2014–2019 г. броят на регистрираните земеделски стопани на територията на област Сливен нараства от 3 240 бр. през 2014 г., на 3 951 бр. през 2019 г. Отчетеният брой през последната разглеждана година обаче, представлява втората най-ниска стойност в изследвания шестгодишен период.

Броят на регистрираните земеделски стопани на територията на община Котел през 2019 г. е 525 бр. – стойност, по-висока спрямо първата наблюдавана 2014 г., но явяваща се втората най-ниска в периода 2014–2019 г. Тази особеност е характерна и за останалите три

общини в административния обхват на област Сливен – броят на регистрираните земеделски стопани през 2019 г. представлява втората най–ниска стойност в разглеждания период.

Община	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Сливен	2 223	2 812	2 784	2 782	2 704	2 589
Нова Загора	491	628	613	597	567	546
Котел	317	530	545	561	555	525
Твърдица	209	300	305	310	298	291
Общо	3 240	4 270	4 247	4 250	4 124	3 951

Таблица 10. Регистрирани земеделски стопани на територията на област Сливен в периода 2014–2019 г. по общини – брой

Източник: Отчетен доклад за дейността на Областна дирекция „Земеделие“ – Сливен за 2019 г.

По данни на Общинска администрация Котел, в периода 2014–2019 г. броят на сключените договори ПМЛ (пасища, мери, ливади) на територията на община Котел нараства от 40 бр. през 2014 г., на 72 бр. през 2019 г. Отчетеният брой през последната изследвана година представлява най–високата стойност за наблюдавания период. По отношение на размера на отдадената площ под наем, с най–висока стойност се отличава 2017 г. – 11 026,9 дка, докато размерът ѝ през 2019 г. – 6 771,3 дка представлява втората най–висока стойност за периода.

	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Сключени договори ПМЛ (пасища, мери, ливади)						
– Брой	40	37	56	89	57	72
– Отдадена площ под наем (дка)	3 864,3	4 797,3	3 528,2	11 026,9	4 467,4	6 771,3
Сключени договори земеделска земя						
– Ниви (бр.)	26	16	28	63	71	42
– Отдадена площ под наем (дка)	1 209,4	1 126,6	999,7	3 123,0	2 218,6	1 292,8

Таблица 11. Сключени договори ПМЛ (пасища, мери, ливади) и земеделска земя на територията на община Котел в периода 2014–2019 г.

По данни на: Общинска администрация Котел

През 2019 г. броят на сключените договори за земеделска земя в община Котел е 42, като се наблюдава съществен спад спрямо стойностите за предходните две години, когато са сключени договори съответно за 71 бр. и 63 бр. ниви. С най–голям размер на отдадената

под наем земеделска площ се отличава 2017 г. – 3 123,0 дка, докато стойността за последната изследвана 2019 г. – 1 292,8 дка представлява третата най-висока за наблюдавания шестгодишен период.

Сред отглежданите култури на територията на община Котел се открояват зърнените и техническите. През последните години се наблюдава ръст в размера на площите, заети с трайни насаждения, което се отнася най-вече за площите с лозя и овощни градини (с преобладаващо отглеждане на праскови и череши).

Водещо място в структурата на селското стопанство в община Котел заема животновъдството, което се предопределя от планинския характер на територията. Животновъдството е специализирано в отглеждането на кози, овце и говеда. Отглеждането на свине и птици на територията на общината, е насочено предимно към удовлетворяване на собствените потребности на населението.

В последните години, животновъдството в общината се свързва с предприемането на различни мерки и дейности, насочени към повишаване на ефективността, посредством модернизация на животновъдните ферми и окрупняване на стадата.

Особеностите на природноресурсния потенциал на територията на община Котел предопределят важната роля на горското стопанство в структурата на общинската икономика. Горските територии формират 69,2% от площта на общината.

Площта на горските територии в общината е 55 022 ха, като 96,7% (53 277 ха) от тях се отнасят към категория „държавни горски територии“. Горските територии, които са собственост на физически и юридически лица заемат второ място с дял от едва 2,3% (1 246 ха). Делът на общинските е 0,8% (439 ха). Делът на залесените площи достига 96,2% (52 910 ха)¹¹.

Горските ресурси на дадена територия благоприятстват развитието на различни икономически дейности – добив и преработка на дървесина, беритба на горски билки, гъби, плодове. Горските ресурси създават и условия за развитието на различни алтернативни видове туризъм – природен (екотуризм), пешеходен.

Територията на община Котел попада в обхвата на две държавни горски стопанства – ДГС „Тича“ и ДГС „Котел“.

¹¹ По данни на РИОСВ – Бургас

Благоприятна предпоставка за развитието на сектора на селското и горското стопанство в община Котел, се явяват особеностите на природноресурсния потенциал на територията и наследените производствени традиции на местното население.

1.2.1.2. Вторичен сектор

Към вторичния икономически сектор се отнасят следните четири сектора по КИД–2008: С – „Преработваща промишленост“, D – „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“, E – „Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване“, F – „Строителство“.

Водещо място в структурата на вторичния сектор в икономиката на община Котел заемат нефинансовите предприятия, развиващи дейност в сектор F – „Строителство“ и сектор С – „Преработваща промишленост“.

Икономически сектор*	Предприятия (брой)	Приходи от дейността (хил. лв.)
Община Котел (общо)	403	41 436
С – „Преработваща промишленост“	24	3 244
– Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	11	2 095
– Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	3	179
– Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	10	970
D – „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“	4	213
F – „Строителство“	10	4 756

* КИД–2008 (еднобуквен код = сектор)

Таблица 12. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия на вторичния сектор в община Котел за 2014 г.

Източник: Проект за Общ устройствен план на община Котел

С най–голям принос сред икономическите дейности на преработващата промишленост, се отличават текстилната и килимарската промишленост, както и дървообработването.

1.2.1.3. Третичен сектор

Съгласно националната класификация по КИД–2008 анализът обхваща няколко сектора, включващи икономически дейности, отнасящи се към третичния сектор.

С водещо значение за развитието на третичния сектор в община Котел се отличава сектор G – „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“. През 2014 г. секторът заема първо място на общинско ниво в структурата на показателите „брой предприятия“ – 45,7% (184 бр.) и „приходи от дейността“ – 48,6% (20 141 хил. лв.).

Икономически сектор*	Предприятия (брой)	Приходи от дейността (хил. лв.)
Община Котел (общо)	403	41 436
G – „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“	184	20 141
H – „Транспорт, складиране и пощи“	20	4 565
I – „Хотелиерство и ресторантьорство“	63	2 344
L – „Операции с недвижими имоти“	12	202
Q – „Хуманно здравеопазване и социална работа“	14	1 768
S – „Други дейности“	7	42

* КИД–2008 (еднобуквен код = сектор)

Таблица 13. Основни икономически показатели на нефинансовите предприятия на третичния сектор в община Котел за 2014 г.

Източник: Проект за Общ устройствен план на община Котел

На следващо място в структурата на третичния сектор в община Котел, се нарежда сектор H – „Транспорт, складиране и пощи“ с 11,0% (4 565 хил. лв.) от приходите от дейността на нефинансовите предприятия на местно ниво.

Възможности за развитие на туризма в община Котел

Община Котел притежава потенциал за развитие на различни традиционни и алтернативни видове туризъм: културно–исторически, културно–събитийен, природен (екотуризм), пешеходен, селски, винен, ловен туризъм. Развитieto на туристическия сектор е сред основните приоритети, дефинирани на областно и на общинско ниво.

Неголямата отдалеченост на територията от българското южно Черноморско крайбрежие благоприятства възможността за оползотворяване на туристическия

потенциал на общината. Тази възможност се свързва с организирането на едnodневни екскурзии в община Котел за туристите, почиващи в разположените на неголяма отдалеченост морски курорти в страната.

Общината се отличава с богато материално и нематериално културно наследство, благоприятстващо развитието на културно–исторически и културно–събитийен туризъм. В административния обхват на община Котел попадат 780 паметника на културата и над 50 археологически паметника (крепости, крепостни съоръжения, могили).

Съгласно извършения в актуализирания вариант на НКПР от 2019 г. анализ на териториите с културни ценности в страната, община Котел попада в териториалния обхват на туристически район „Стара планина“, зона „Котел – Сливен – Ямбол“:

– Архитектурен резерват „Старинната част на гр. Котел“ (гр. Котел), АИР „Жеравна“ (с. Жеравна), архитектурен резерват „Катунище“ (с. Катунище), АР „Тракийски и античен град Кабиле“ (с. Кабиле), късноантична и средновековна крепост „Туида“, къща музей „Хаджи Димитър“, фабриката на Добри Желязков, катедрален храм „Св. Димитър“ (гр. Сливен).

В с. Жеравна (на 14 км от гр. Котел) са съхранени над 200 дървени възрожденски къщи. В други населени места от общината – с. Катунище и с. Медвен (на 12 км от общинския център) са съхранени съответно 80 и над 120 културни паметници. С културно–историческо богатство се отличава и с. Градец (на 17 км от гр. Котел).

Три населени места в община Котел – едноименният общински център, с. Жеравна и с. Медвен, са включени в две туристически дестинации, информация за които се съдържа на официалния сайт на Министерство на туризма. Това са:

- Културно–историческа дестинация „Българска архитектура и занаятчийство“¹²: с. Жеравна и гр. Котел;
- Дестинация за винено–кулинарен туризъм „Източна Тракия“¹³: с. Жеравна, гр. Котел, с. Медвен (водопад Скока).

¹² Културно–историческата дестинация обхваща: София – Панагюрище – Копривщица – Сопот – Калофер – Шипка – Габрово – Велико Търново – Сливен – Котел – Жеравна – Стара Загора – Пловдив – Пещера.

¹³ Дестинация „Източна Тракия“ включва населени места от административни области Стара Загора, Сливен, Ямбол и Карнобат.

На територията на община Котел са разположени следните обекти на материалното културно–историческо наследство, благоприятстващи развитието на туризма в общината.

Обекти на материалното историческо наследство на територията на община Котел	
– Обявени пет архитектурно–исторически резервата на територията на общината: ○ селата <i>Жеравна, Катунци, Медвен и Градец, както и разположеният в гр. Котел резерват „Галата“</i>	– Част от общинския център гр. Котел също е обявен за архитектурен резерват от категория „национално значение“. – В града са запазени над 100 възрожденски къщи и множество други исторически паметници.
– Запазени красиви дърворезби в църквите „Света Троица“ и „Св. Св. Петър и Павел“ – гр. Котел	– Национално училище за фолклорни изкуства (НУФИ) „Филип Кутев“ – гр. Котел
Музейни експозиции в гр. Котел	
– Музей „Галатанско училище“ в гр. Котел с уникална сбирка от стари котленски килими и съвременни текстилни пана ○ <i>Експозиция „Старокотленски килими и тъкани“</i>	– Етнографски музей в Кърпеевата къща – гр. Котел, кв. „Галата“ ○ <i>Експозиция „Котленски възрожденски бит“</i>
– Експозиция „Котленски възрожденци“ с Пантеон на Георги Стойков Раковски – гр. Котел	
Музейни експозиции в селата Жеравна и Медвен	
– Експозиция „История на Жеравна“ – разположена в родната къща на възрожденския просветител Сава Филаретов	– Експозиция „Бит и култура на Жеравна през Възраждането“ – в къщата на Руси чорбаджи
– Експозиция „Йордан Йовков“ – в родната къща на Йордан Йовков, с. Жеравна	– Експозиция „Приложно и изобразително изкуство“ – Художествена галерия „Жеравна“ (в сградата на училището)
– Експозиция „История на село Медвен. Захари Стоянов в историята и културата на българите“ – разположена в бащината къща на Захари Стоянов	

Таблица 14. Обекти на материалното историческо наследство, благоприятстващи развитието на културно–исторически туризъм в община Котел

Източник: Проучване и анализ „Роля на местната идентичност за създаването на иновационна среда за развитие на туризма и промотиране на териториите на МИГ „Тунджа“ и МИГ „Котел, Сунгурларе и Върбица“

В административния обхват на община Котел попадат три от 100-те Национални туристически обекта на България:

- Пантеон на Георги Раковски и музей на котленските възрожденци – гр. Котел;

- Природонаучен музей – гр. Котел
- Къща–музей „Йордан Йовков“ – с. Жеравна.

Провежданите различни културни събития, включени в културния календар на община Котел, представят местния бит и фолклор и благоприятстват развитието на културно–събитийния туризъм¹⁴.

По отношение на нематериалното културно наследство, потенциал за привличане на туристически интерес притежава добре запазеният традиционен местен занаят килимарството. Възможностите за дегустиране на местни храни и напитки в населени места от община Котел, създават условия за съчетаване на различни традиционни и алтернативни видове туризъм и имат пряк принос към повишаване привлекателността на територията.

В гр. Котел се намира Природонаучен музей, представящ природното разнообразие на региона. На територията на общината са разположени множество природни обекти, благоприятстващи развитието на природния (екотуризъм).

Обекти, благоприятстващи развитието на природен туризъм в община Котел
<p>Карстов комплекс „Злостен“</p> <ul style="list-style-type: none"> – обявен за природна забележителност; – разположен в землището на гр. Котел и селата Медвен и Ябланово; – състои се от 11 пещери, най–популярни сред които са „Ледника“ и „Раковски“.
<p>Скален феномен „Чаталкая“</p>
<p>Защитени природни обекти: „Калето“ и „Борината“ – край гр. Котел; „Хърсовград“ и „Сайганица“ – край с. Кипилово</p>
<p>Парк „Изворите“</p>
<p><u>Природни резервати:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – „Керсенлика“ – представлява естествено находище на бяла ела на над стогодишна възраст, разположен в землището на с. Боринци; – „Орлица“ – обособен с цел запазване на вековни гори от мизийски бук, разположен в землищата на гр. Котел и с. Медвен. <p>Възможности за наблюдение на птици и диви животни в природни резервати „Керсенлика“ и „Орлица“, както и в местностите Царевец и Зеленич.</p>
<p><u>Водопади:</u> „Синия вир“ – обявен за природна забележителност, „Скоковете“ и „Медвенските извори“ – във водосбора на Медвенската река</p>

¹⁴ Виж т. 1.3.6. Дейности в областта на културата

Други пещерни образувания: пещери „Св. 40 мъченици“ (в землището на с. Кипилово), „Дряновската пещера“ (в землището на гр. Котел), „Приказна“, „Билярника“, „Кървавата локва“, „Черните извори“ (с. Медвен), „Мъглявата“, „Четиридесет корита“, „Субата“, „Малка маара“ и „Маарата“ (в землището на с. Медвен), „Орлицата“ и др.

Екопътеки на територията на община Котел, благоприятстващи пешеходния туризъм

„Котел – Талим Таш“	„Котел – Вида“
„Котел – пещера Приказна“	„Котел – Врански дол – Арпалъка – Злостен“
„Котел – Ветрила – Жеравна“	„Медвен – Сини вир – Скоковете“

Таблица 15. Възможности за развитие на природен/екотуризм на територията на община Котел

Източник: Проучване и анализ „Роля на местната идентичност за създаването на иновационна среда за развитие на туризма и промотиране на териториите на МИГ „Гунджа“ и МИГ „Котел, Сунгурларе и Върбица“

Възможностите за развитие на ловен туризъм в община Котел са свързани с наличието на различни видове дивеч (благородни елени, сърни, диви свине и др.), отглеждани в района на Държавно ловно стопанство „Котел“.

В обхвата на изследваната територия са обособени пешеходни маршрути и екопътеки, благоприятстващи развитието на пешеходния туризъм.

По данни на НСИ, през 2018 г. на територията на община Котел функционират 30 места за настаняване и 10 хотела. Посочените стойности бележат ръст спрямо предходната 2017 г., когато НСИ предоставя информация за 28 места за настаняване и 9 хотела. Броят на реализираните нощувки през последната разглеждана година е 18 036 в местата за настаняване и 8 253 – в хотелите. Реализираните приходи от нощувки в местата за настаняване в общината са в размер на близо 613 хил. лв., а тези в хотелите – са на стойност от около 325 хил. лв.

Въпреки отчетения ръст в броя на местата за настаняване и хотелите на общинско ниво през 2018 г. спрямо 2017 г., техният брой е по-малък от този през 2014 г., когато в община Котел функционират 35 места за настаняване и 12 хотела. През последните години обаче е налице ръст в размера на реализираните приходи от нощувки в община Котел.

Места за настаняване (бр.)*

30

– Легла (бр.)	611
– Легла – денонощия (бр.)	154 192
– Стаи (бр.)	264
– Реализирани нощувки (бр.)	18 036
– Пренощували лица (бр.)	11 046
– Приходи от нощувки (лв.)	612 092
Хотели (бр.)*	10
– Легла (бр.)	317
– Легла – денонощия (бр.)	73 992
– Стаи (бр.)	142
– Реализирани нощувки (бр.)	8 253
– Пренощували лица (бр.)	4 940
– Приходи от нощувки (лв.)	325 062

Таблица 16. Места за настаняване и хотели на територията на община Котел през 2018 г.

* Включват категоризирани места за настаняване/хотели с 10 и повече легла, функционирали през съответната година.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Община Котел заема първо място по брой места за настаняване сред четирите общини в административния обхват на област Сливен. Посоченият брой за 2018 г. формира близо 45% от местата за настаняване на областно ниво. Общият брой места за настаняване на територията на област Сливен през 2018 г. е 67. Размерът на приходите от нощувки в местата за настаняване в община Котел (612 092 лв.) формира 18,4% от реализираните приходи от нощувки на областно ниво през 2018 г. – 3 326 710 лв. Посочената стойност на общинско ниво отрежда на община Котел второ място по приходи от нощувки след община Сливен.

Най-голям брой хотели функционират в община Сливен (15 бр.), при стойност от 10 бр. за община Котел – второ място в структурата на показателя на областно ниво с дял от 31,3%. Общият брой хотели в областта, за които НСИ предоставя информация е 32. Реализираните приходи от нощувки в общината през 2018 г. (325 062 лв.) формират 12,1% в структурата на показателя на областно ниво – 2 691 283 лв.

По данни на Министерство на туризма, на територията на общинския център е разположен Туристически информационен и образователен център – гр. Котел.

Можем да обобщим, че община Котел притежава потенциал за развитие на различни традиционни и алтернативни видове туризъм, чието оптимално оползотворяване се свързва с необходимостта от предприемането на целенасочени мерки и дейности, насочени към повишаване на:

- Туристическата привлекателност на територията посредством популяризиране на местната идентичност за развитието на туризма – природно, материално историческо наследство, нематериално културно наследство;
- Качеството на туристическото обслужване и удовлетвореността на туристите от техния престой посредством разнообразяването на предлагания туристически продукт;
- Професионалната квалификация на обслужващия и управленския персонал в туристическия сектор;
- Информираността и осведомеността на туристите за територията и възможностите за практикуване на различни традиционни и алтернативни видове туризъм в община Котел.

Възприемането на принципа на партньорство в областта на туризма между различни групи заинтересовани страни, е сред ключовите условия, имащи пряко отношение към повишаването на туристическата привлекателност на дадена територия. Всяка от отделните групи заинтересовани страни (представени от публичния, частния и НПО сектора), се отличава с конкретен принос и възможности за насърчаване развитието на туристическия сектор в съответната територия. Прилагането на принципа на партньорство следва да се разглежда както по отношение на различните групи заинтересовани страни в обхвата на дадена територия, така и по отношение на осъществяването на съвместни инициативи за териториално сътрудничество – в случая между община Котел и територии извън административния ѝ обхват. В ролята на успешен пример в тази насока, можем да посочим изпълнявания понастоящем проект „Традиции и иновации за промотиране на местна идентичност“, който се осъществява в партньорство

между МИГ „Тунджа“ и МИГ „Котел, Сунгурларе и Върбица“. Основният подход, приложен при реализацията на проекта се състои във възприемане териториите на партниращите си МИГ като обща туристическа дестинация, предлагаща възможности за практикуване на различни традиционни и алтернативни форми на туризъм, основни и допълнителни услуги за туристите.

Изпълнението на разглеждания проект обхваща следните дейности:

- Дефиниране на обща визия за развитие на туризма в обхвата на териториите на партниращите си МИГ;
- Разработване на маркетингова стратегия за промотиране и развитие на териториите на МИГ – партньори по проекта като туристическа дестинация на основата на местната идентичност;
- Разработване на съвместни интегрирани туристически продукти на основата на местната идентичност и на потенциала на териториите на партниращите си МИГ.

С решение на Общински съвет – Котел (530/29.08.2014 г.) е приета Програма за развитие на туризма в общината, разработена съгласно изискванията на Закона за туризма и в съответствие с Националната стратегия за развитие на туризма и Общинския план за развитие на община Котел за периода 2014–2020 г. В Програмата за развитие на туризма в община Котел е извършен анализ на туристическия потенциал на територията и са дефинирани цели, мерки и конкретни дейности за неговото оползотворяване.

Предвид периода, в който е разработена Програмата за развитие на туризма в община Котел (2014 г.), община Котел ще стартира нейното преработване и актуализиране в условията на съвременните социално–икономически реалности, характеризиращи развитието на общината към момента на предстоящото навлизане в програмния период 2021–2027 г.

1.2.1.4. Основни изводи за икономическото развитие на община Котел

В резултат на извършения анализ на икономическото развитие на община Котел, можем да направим следните изводи:

- На територията на община Котел се развиват дейности, отнасящи се към трите икономически сектора. С най-голяма значимост за икономическото развитие се отличават икономическите дейности в областта на селското и горското стопанство, търговията, туризма и други услуги за населението;
- Отчетените стойности на основните икономически показатели, отреждат водеща роля за местното икономическо развитие на сектори G – „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и F – „Строителство“. Посочените сектори по КИД–2008 формират най-голям дял в структурата на реализираните приходи от дейността на нефинансовите предприятия на общинско ниво;
- Отчетените стойности на приходите от дейността отреждат на първичния икономически сектор последно място в структурата на показателя на местно ниво;
- Особеностите на природоресурсния потенциал и наследените производствени традиции на населението, отреждат основополагащо значение на сектор А – „Селско, горско и рибно стопанство“ в структурата на общинската икономика;
- Агроклиматичните специфики на територията на община Котел предопределят водещата роля на животновъдството в структурата на земеделското производство;
- Водещо място в структурата на преработващата промишленост заемат текстилната и килимарската промишленост, дървообработването;
- Община Котел притежава потенциал за развитие на различни традиционни и алтернативни форми на туризъм, свързан с богатото културно–историческо и природно наследство на територията. Налице е необходимост от повишаване на туристическата привлекателност на територията, посредством реализацията на мерки и дейности, насочени към предоставяне на цялостен туристически

продукт, предлагаш възможности за практикуване на различни видове туризъм, в съчетание с предоставянето на качествени основни и допълнителни услуги за туристите.

1.3. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

1.3.1. Демографска характеристика на територията

Развитието на социалната сфера и човешките ресурси на територията на община Котел е съпътствано с проявата на различни проблеми от икономическо и социално естество. Като резултат от наблюдаваното цялостно негативно демографско развитие в нашата страна, ситуацията на местно ниво не е изключение от националните тенденции, характеризиращи демографското развитие.

Извършеният анализ акцентира върху състоянието на човешките ресурси, влизащи в ролята на ключов фактор за развитието на дадена територия. Анализът на основните демографски показатели¹⁵ следва да се разглежда като неотменен елемент, чрез който да проследим наблюдаваните тенденции в демографското развитие и да обвържем протичащите процеси с възможностите за развитие на територията на общината.

Основно негативният темп, характеризиращ демографските процеси на национално ниво, е характерен и за по-ниските териториални нива – регионално (ниво от район 2 – NUTS 2), областно, общинско. Развитието на голяма част от териториалните единици в България е съпътствано с проявата на негативните процеси на обезлюдяване, застаряване, стеснена репродуктивна нагласа, нестабилна социална сигурност на населението. Успоредната проява на посочените неблагоприятни процеси, ще окаже цялостен негативен ефект върху демографското развитие на голяма част от териториалните единици в страната.

Стойностите на анализираните демографски показатели, проследяващи динамиката на населението, раждаемостта, смъртността, естествения и механичен прираст на територията на община Котел разкриват, че наблюдаваната негативна тенденция на демографско развитие на местно ниво, не прави изключение от тази за страната.

¹⁵ Брой и гъстота на населението, раждаемост, смъртност, естествен и механичен прираст, полово-възрастова, етническа, професионална, образователна структура на населението.

Използваните данни за нуждите на демографската характеристика на територията на община Котел, са предоставени от официални публикации на Националния статистически институт (НСИ).

1.3.1.1. Брой и гъстота на населението

По данни от последното преброяване на населението, към 01.02.2011 г. на територията на община Котел живеят 19 391 д., в т.ч. 9 563 д. (49,3%) мъже и 9 828 д. (50,7%) жени. Посоченият брой население на общинско ниво формира 9,8% от жителите на област Сливен, 1,8% от населението на Югоизточен район от ниво 2 и 0,3% от това на национално ниво.

В периода между последните две преброявания през 2001 г. и 2011 г., населението на общината бележи спад с 2 254 д., равняващи се на 10,4% – от 21 645 д. към 01.03.2001 г., на 19 391 д. към 01.02.2011 г. Отчетената относителна стойност, представяща динамиката на населението в периода 2001–2011 г. отрежда на община Котел напълно съотнасяща се позиция спрямо тази за страната (– 7,1%), за Югоизточен район (– 7,8%) и за област Сливен (– 9,6%).

	Брой на населението към:			Прираст (%)	Прираст (%)
	01.03.2001 г.	01.02.2011 г.	31.12.2019 г.	2001-2011 г.	2001-2019 г.
България	7 928 901	7 364 570	6 951 482	– 7,1%	– 12,3%
Югоизточен район	1 168 706	1 078 002	1 024 115	– 7,8%	– 12,4%
Област Сливен	218 474	197 473	184 119	– 9,6%	–15,7%
Община Котел	21 645	19 391	17 980	– 10,4%	–16,9%

Таблица 17. Динамика на населението в периода 2001–2019 г.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

В периода 01.03.2001 г. – 31.12.2019 г. населението на община Котел бележи спад с 3 665 д., формиращи отрицателен прираст от 16,9%. Отчетеният темп на прираст на местно ниво, се отличава с по–неблагоприятна отрицателна стойност спрямо тази за страната, за Югоизточен район и за област Сливен.

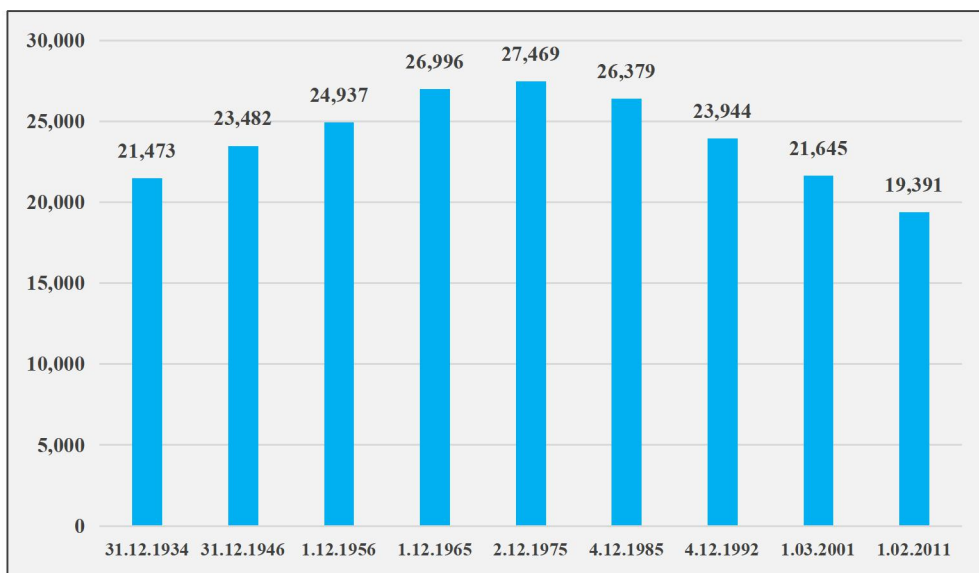

Към 31.12.2019 г. броят на населението на община Котел е 17 980 д., които съставляват 9,8% от населението на областно ниво, 1,8% от населението на района от ниво 2 и 0,3% от това на страната.

Важен елемент на извършвания демографския анализ е определяне мястото на изследваната територия в структурата на показателя „брой население“ на областно ниво. Към 31.12.2019 г. броят на жителите в община Котел (17 980 д.) отрежда на община трето място сред четирите общини в административния обхват на област Сливен. С по-голям брой население към разглежданата дата се отличават общините Сливен (117 579 д.) и Нова Загора (35 290 д.).

За да очертаем проявяващата се тенденция в протичащите демографски процеси на територията на общината, следва да проследим динамиката на населението за достатъчно дълъг времеви период. Фигура 7 представя данни за броя на населението на местно ниво към датите на проведените в България общо девет преброявания на населението в страната, извършени в периода 1934–2011 г.

Броят на населението в община Котел бележи ръст в периода до 1975 г., след което започва период, отличаващ се с негативен темп на прираст, който е отчетен последователно към датите на проведените следващи четири преброявания на населението през 1985, 1992, 2001 и 2011 г. С най-голям брой население се отличава 1975 г., когато жителите на община Котел са в порядъка на 27 469 д. Към датата на последното преброяване (01.02.2011 г.) жителите на общината достигат най-малък брой за разглеждания 77 годишен период – 19 391 д. Отчетеният спад между годината с най-голям брой население (1975 г.) и годината с най-неблагоприятна стойност на показателя (2011 г.) е 8 078 д., формиращи намаление от 29,4%.

Фигура 7. Динамика на населението на община Котел по преброявания за периода 1934–2011 г.

* Посочените данни в периода 1934–1965 г. се отнасят за показателя „налично население“. Данните в периода 1965–2011 г. се отнасят до показателя „постоянно население“ към датата на проведеното преброяване.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Намалението на населението на общинско ниво, следва да се проследи от гледна точка на неговия абсолютен (бр.) и относителен (%) прираст. В периода 2001–2019 г. жителите на община Котел намаляват с 3 665 д., равняващи се на 16,9%.

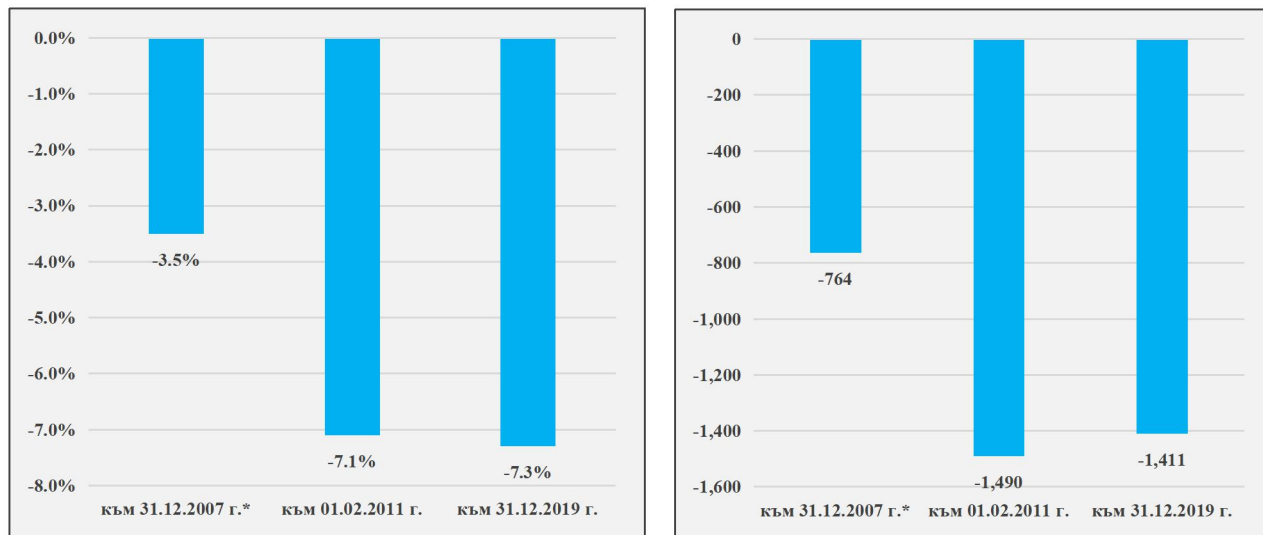
В посочения период, броят на населението на община Котел е разгледан към:

- **01.03.2001 г.** – предпоследно преброяване на населението в страната;
- **31.12.2007 г.** – реперна година (членство на България в Европейския съюз);
- **01.02.2011 г.** – последно преброяване на населението;
- **31.12.2019 г.** – последни налични статистически данни за протичащите демографски процеси в страната.

В периода между предпоследното преброяване на населението през 2001 г. и годината на членство на страната ни в ЕС (2007 г.), населението на община Котел намалява със 764 д., формирайки спад от 3,5%. В периода 31.12.2007 г. – 01.02.2011 г. жителите на общинско ниво бележат спад със 7,1% (1 490 д.) – от 20 881 д. към 31.12.2007 г., на 19 391 д. към 01.02.2011 г. В резултат на протичащите негативни процеси, съпътстващи демографското развитие на изследваната територия, населението продължава да намалява. В периода между последното преброяване (01.02.2011 г.) и последните

налични данни за протичащите демографски процеси в България (31.12.2019 г.), е отчетен спад в броя на населението на общината с 1 411 д., равняващи се на 7,3%.

Фигура 8. Относителен прираст на населението на община Котел в периода 2001–2019 г. (вляво)

Фигура 9. Абсолютен прираст на населението на община Котел в периода 2001–2019 г. (вдясно)

* спрямо 01.03.2001 г.; към 01.02.2011 г. – спрямо броя към 31.12.2007 г.; към 31.12.2019 г. – спрямо броя към 01.02.2011 г.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Важен структурен елемент на демографския анализ представляват териториалните особености в разпределението на населението по населени места. Към 01.02.2011 г. най-голям брой жители се отчита за общинския център – гр. Котел (5 798 д.). В административния обхват на община Котел попадат 21 села, най-значими сред които са селата Градец – 3 759 д. и Ябланово – 3 030 д. Към посочената дата, населението на територията на останалите населени места е между 8 д. за с. Братан и 982 д. за с. Тича.

В периода 01.02.2011 г. – 31.12.2019 г., броят на населението намалява на територията на 20 населени места в община Котел. С най-неблагоприятни относителни стойности (%) на динамиката на населението в периода, се отличават селата Дъбова (– 50,0%), Нейково (– 36,9%), Медвен (– 34,9%), Катунице (– 30,8%). Най-тревожни абсолютни стойности (бр.) се отчитат за общинския център – гр. Котел (– 706 д.), следван от селата Тича (– 133 д.), Кипилово (– 132 д.), Нейково (– 128 д.), Ябланово (– 106 д.).

На територията на две населени места в общината – с. Градец и с. Филаретово се отчита ръст в броя на населението в разглеждания период, съответно с 10,5% (394 д.) и 0,5% (3 д.).

Броят на населението на общинския център гр. Котел намалява от 5 798 д. към 01.02.2011 г., на 5 092 д. към 31.12.2019 г. Отчетеният спад в броя на населението на общинския център от 706 д. се равнява на 12,2%.

Населено място	Брой на населението		Прираст (%)	Прираст (бр.)
	към 01.02.2011 г.	към 31.12.2019 г.	2001–2019 г.	2001–2019 г.
с. Боринци	146	121	– 17,1%	– 25
с. Братан	8	7	– 12,5%	– 1
с. Градец	3 759	4 153	10,5%	394
с. Дъбова	16	8	– 50,0%	– 8
с. Жеравна	413	332	– 19,6%	– 81
с. Катунице	26	18	– 30,8%	– 8
с. Кипилово	569	437	– 23,2%	– 132
гр. Котел	5 798	5 092	– 12,2%	– 706
с. Малко село	596	559	– 6,2%	– 37
с. Медвен	212	138	– 34,9%	– 74
с. Мокрен	876	812	– 7,3%	– 64
с. Нейково	347	219	– 36,9%	– 128
с. Орлово	173	146	– 15,6%	– 27
с. Остра могила	151	133	– 11,9%	– 18
с. Пъдарево	583	522	– 10,5%	– 61
с. Седларево	38	36	– 5,3%	– 2
с. Соколарци	498	420	– 15,7%	– 78
с. Стрелци	440	347	– 21,1%	– 93
с. Тича	982	849	– 13,5%	– 133
с. Топузево	126	100	– 20,6%	– 26
с. Филаретово	604	607	0,5%	3
с. Ябланово	3 030	2 924	– 3,5%	– 106

Таблица 18. Динамика на населението на община Котел по населени места в периода 01.02.2011 – 31.12.2019г.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Към 31.12.2019 г. жителите на гр. Котел формират 28,3% (5 092 д.) от населението на общинско ниво (17 980 д.), при стойност от 71,7% (12 888 д.) за територията на останалите 21 населени места села в общината. Следователно, съотношението между

градското и селското население на местно ниво е 28,3% към 71,7% в полза на селското население.

Гъстотата на населението (д/км²) е основен показател, който разкрива характера на протичащите демографски процеси на дадена територия.

	Територия (км ²)	Население – брой		Гъстота на населението (д/км ²)	
		01.02.2011 г.	31.12.2019 г.	01.02.2011 г.	31.12.2019 г.
България	111 001,9	7 364 570	6 951 482	66,3	62,6
Югоизточен район	19 798,7	1 078 002	1 024 115	54,4	51,7
Област Сливен	3 544,1	197 473	184 119	55,7	52,0
Община Котел	858,1	19 391	17 980	22,6	21,0

Таблица 19. Средна гъстота на населението към 01.02.2011 г. (данни от последното преброяване) и промяна в стойностите на показателя към 31.12.2019 г.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Към 01.02.2011 г. средната гъстота на населението на община Котел е 22,6 д/км². Отчетената стойност е значително по-ниска от средната за България (66,3 д/км²), за Югоизточен район (54,4 д/км²) и за област Сливен (55,7 д/км²).

Намалението в броя на жителите в общината в периода 01.02.2011 г. – 31.12.2019 г., води до спад в гъстотата на населението, която към края на 2019 г. достига 21,0 д/км². Следователно, в периода между проведеното последно преброяване на населението в страната и последните данни за протичащите демографски процеси, средната гъстота на населението в община Котел бележи спад с 1,6 д/км².

1.3.1.2. Раждаемост и смъртност на населението

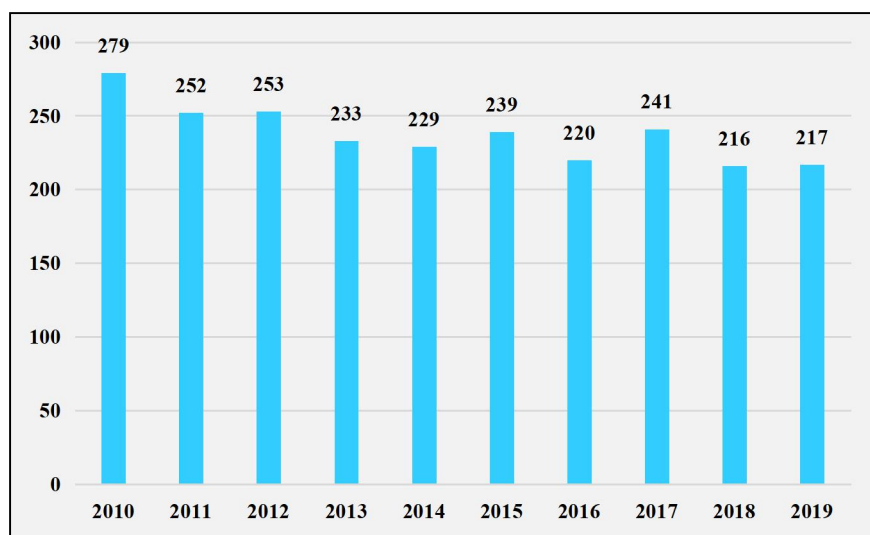
Стойностите на показателите, разкриващи тенденциите в протичащите процеси на раждаемост и смъртност на населението на дадена територия, са в пряка зависимост от влиянието на редица фактори със социално-икономически характер. За нуждите на настоящия анализ е проследена динамиката на следните демографски показатели на местно ниво – брой живородени деца, брой живородени брачни и извънбрачни деца, коефициент на раждаемост, брой умирация, коефициент на смъртност на населението.

Стойностите на посочените показатели следва да се разглеждат както от гледна точка на тяхната роля на „пряко отражение“ на средата на живот на населението (жизнен

стандарт, качество на живот, образование, достъп до здравеопазване, социална стабилност), така и в контекста на особеностите на репродуктивните нагласи на населението.

В периода 2010–2019 г. броят на живородените деца в община Котел варира между 216 бр. през 2018 г. (най–ниска стойност) и 279 бр. през 2010 г., когато е отчетена най–висока стойност на показателя. Броят на живородените деца на местно ниво през 2019 г. е 217, като представлява втората най–неблагоприятна стойност в периода и формира 9,5% от живородените деца в област Сливен (2 291 бр.). Отчетеният брой на живородените отглежда на община Котел последно място в структурата на показателя сред четирите общини в административния обхват на областта.

Фигура 10. Брой живородени деца в община Котел в периода 2010–2019 г.

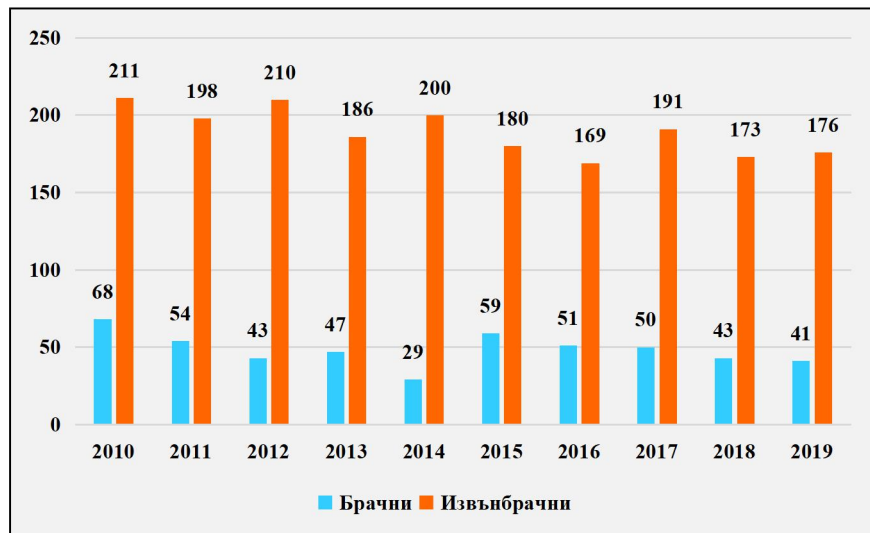
По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

През по–голяма част от разглеждания десетгодишен период, съотношението между живородените деца по пол се отличава с по–голям брой на живородените момчета. През последната 2019 г. броят на живородените момчета в община Котел е 109 (50,2%), при стойност от 108 (49,8%) живородени момичета.

Особеностите на репродуктивните нагласи на населението, следва да се проследят от гледна точка на съотношението „живородени брачни и извънбрачни деца“. Делът на живородените извънбрачни деца на местно ниво е по–висок от този на живородените брачни през всички десет години на периода 2010–2019 г. През 2019 г. съотношението между брачните и извънбрачните деца е 41 бр. брачни деца, формиращи 18,9% от

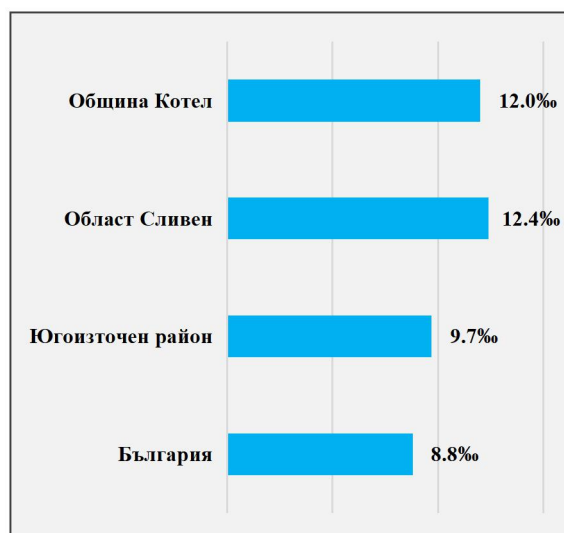
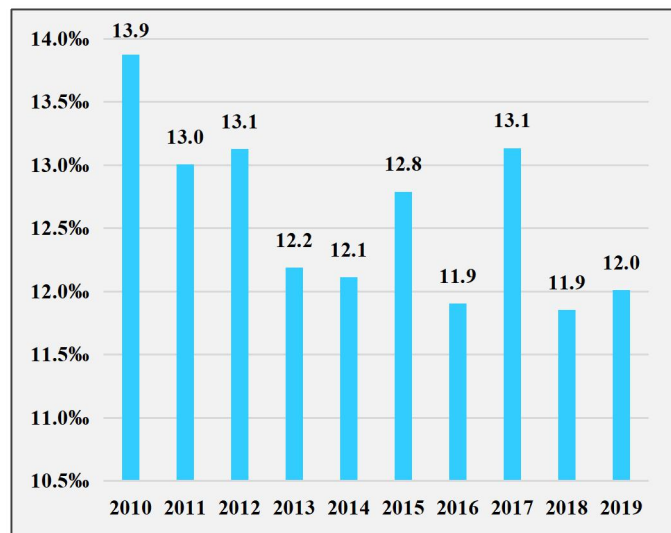
живородените деца в община Котел, при стойност от 176 бр. извънбрачни деца, равняващи се на 81,1%.

Фигура 11. Брой живородени брачни и извънбрачни деца в община Котел в периода 2010–2019 г.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

В периода 2010–2019 г. коефициентът на раждаемост на населението в община Котел варира между 11,9‰ през 2016 г. и 2018 г. (най–ниска стойност) и 13,9‰ през 2010 г., когато е отчетена най–висока стойност на показателя.

Фигура 12. Коефициент на раждаемост на населението на община Котел в периода 2010–2019 г.

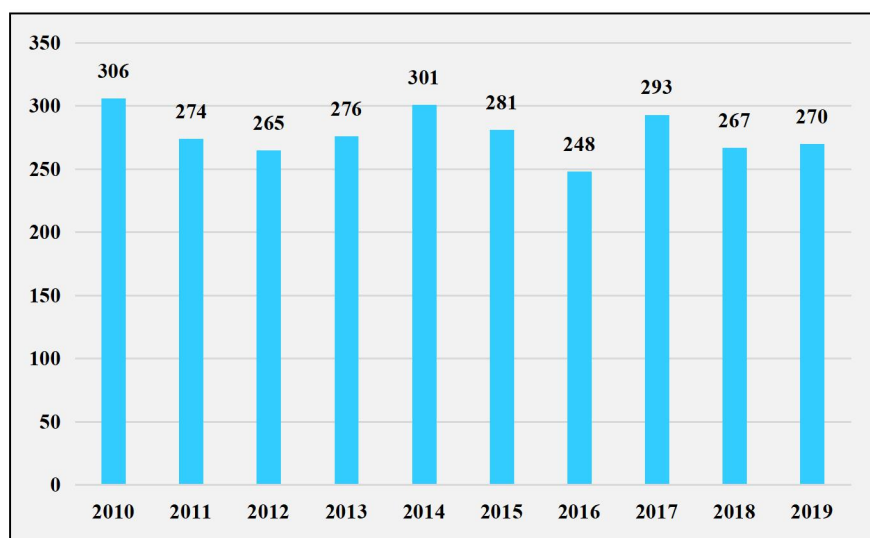
Фигура 13. Коефициент на раждаемост на населението през 2019 г. (национално ниво, ниво район от ниво 2, областно ниво, общинско ниво)

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Коефициентът на раждаемост на населението в общината през 2019 г. е 12,0‰, като отчетената стойност на местно ниво е по-висока от средната за България (8,8‰) и за Югоизточен район (9,7‰). Стойността на коефициента в общината е по-ниска спрямо тази за област Сливен (12,4‰).

В разглеждания период умирацията в община Котел са между 248 бр. през 2016 г. и 306 бр. през 2010 г., когато са отчетени най-ниската и най-високата стойност на показателя. Умиранията през 2019 г. са 270 бр., които формират дял от 9,5% от всички умирания в областта (2 831 бр.). Отчетената стойност на местно ниво отрежда на община Котел трето място по брой умирания сред четирите общини в област Сливен. С по-ниска стойност на показателя се отличава само община Твърдица (208 бр.).

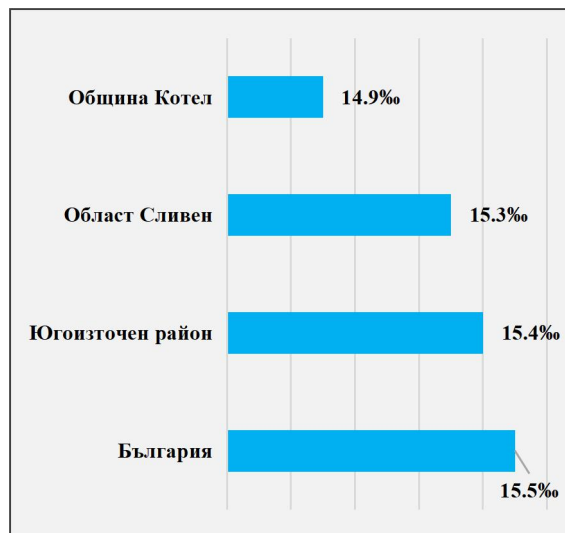
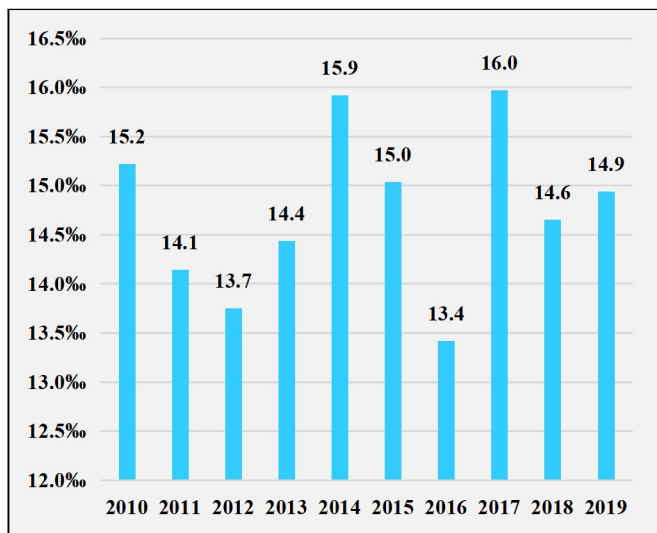

Фигура 14. Умирания в община Котел в периода 2010–2019 г.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

През почти всички години в изследвания период 2010–2019 г. съотношението на умирацията в община Котел по пол, се отличава с по-големия дял на умирацията при мъжете. През 2019 г. това съотношение отново отрежда по-голям дял на мъжете – 51,5% (139 бр.), при дял от 48,5% (131 бр.) за умирацията при жените.

Коефициентът на смъртност на населението в общината варира между 13,4‰ през 2016 г. и 16,0‰ през 2017 г. Стойността на показателя през последната разглеждана 2019 г. е 14,9‰.

Фигура 15. Коефициент на смъртност на населението на община Котел в периода 2010–2019 г.

Фигура 16. Коефициент на смъртност на населението през 2019 г. (национално ниво, ниво район от ниво 2, областно ниво, общинско ниво)

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Коефициентът на смъртност на населението в община Котел през 2019 г. (14,9‰) се отличава с по–благоприятна стойност спрямо средната за страната (15,5‰), за Югоизточен район (15,4‰) и за област Сливен (15,3‰).

1.3.1.3. Естествен и механичен прираст на населението

Естественият прираст на населението на община Котел, чиято стойност представлява разликата между броя на живородените и броя на умиралията, е отрицателен през всички години на изследвания десетгодишен период. С най–ниска отрицателна стойност се отличава 2012 г., умиралията надвишават живородените с 12 д. Най–неблагоприятна стойност на естествения прираст е отчетена през 2014 г., когато стойността на показателя е – 72 д. През последната наблюдавана 2019 г. умиралията (270 бр.) надвишават живородените (217 бр.) с 53 бр.

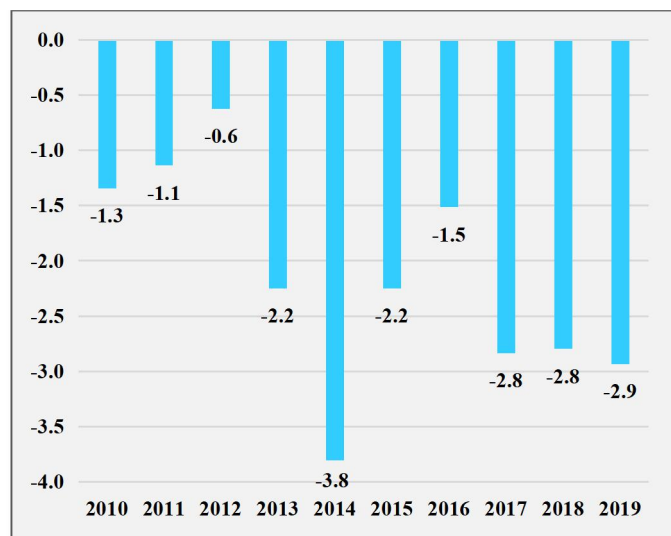
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Живородени									
279	252	253	233	229	239	220	241	216	217
Умирания									
306	274	265	276	301	281	248	293	267	270
Естествен прираст									
-27	-22	-12	-43	-72	-42	-28	-52	-51	-53

Таблица 20. Естествено движение на населението на община Котел в периода 2010–2019 г.

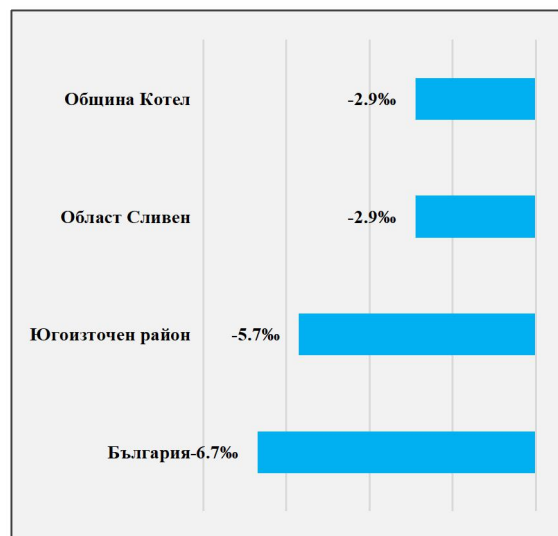
По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

В резултат от по-големия брой умирания спрямо броя на живородените деца в община Котел, коефициентът на естествен прираст на населението също е отрицателен през всички десет години в периода 2010–2019 г. Най-ниска отрицателна стойност на коефициента от $-0,6\%$ е отчетена през 2012 г., а най-неблагоприятна през 2014 г., когато стойността на показателя е $-3,8\%$.

Стойността на коефициента на местно ниво през 2019 г. ($-2,9\%$) е по-благоприятна от средната за страната ($-6,7\%$) и за района от ниво 2 ($-5,7\%$). Средната стойност за област Сливен ($-2,9\%$) е равна на стойността на коефициента, отчетена за община Котел.

Фигура 17. Коефициент на естествен прираст на населението на община Котел в периода 2010–2019 г.

Фигура 18. Коефициент на естествен прираст на населението през 2019 г. (национално ниво, ниво район от ниво 2, областно ниво, общинско ниво)

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

В периода 2010–2019 г. механичният прираст на населението на община Котел, представящ разликата между броя заселени и броя изселени лица, се отличава с отрицателна стойност през всички години в изследвания десетгодишен период.

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Заселени									
236	214	213	173	238	268	275	484	441	436
Изселени									
670	312	286	358	356	477	404	547	519	564
Механичен прираст									
- 434	- 98	- 73	- 185	- 118	- 209	- 129	- 63	- 78	- 128

Таблица 21. Механично движение на населението на община Котел в периода 2010–2019 г.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Най–неблагоприятна стойност се наблюдава през 2010 г., когато броят на изселените (670 д.) надвишава този на заселените (236 д.) лица с 434 д. Най–ниска отрицателна стойност от –63 д. е отчетена през 2017 г. По отношение на стойността за 2019 г. (– 128), прави впечатление нейното значително нарастване, спрямо предходната 2018 г. (– 78 д.).

1.3.1.4. Полово–възрастова структура на населението

Към датата на последното преброяване на населението в страната (01.02.2011 г.) разпределението на населението в община Котел по пол, отрежда по–голям дял на жените 50,7% (9 828 д.), при стойност от 49,3% (9 563 д.) за мъжете. Към 31.12.2019 г. разглежданото съотношение отново е в полза на жените, чийто брой – 9 077 д. формира 50,5% от населението на местно ниво, при стойност от 49,5% (8 903 д.) за мъжкото население.

Към 31.12.2019 г. най–голям дял във възрастовата структура на населението в общината формират лицата на възраст 40–44 години – 6,9% (1 242 д.), следвани от лицата, попадащи в две възрастови групи 45–49 години и 55–59 години, за които се отчита равна стойност от 6,8% (1 231 д.). Броят на лицата между 0 и 4 години е 1 054 д. и формира дял от 5,9% във възрастовата структура на населението на община Котел. Лицата във възрастова група „80 + години“ са 628 д., равняващи се 3,5% от населението на местно ниво.

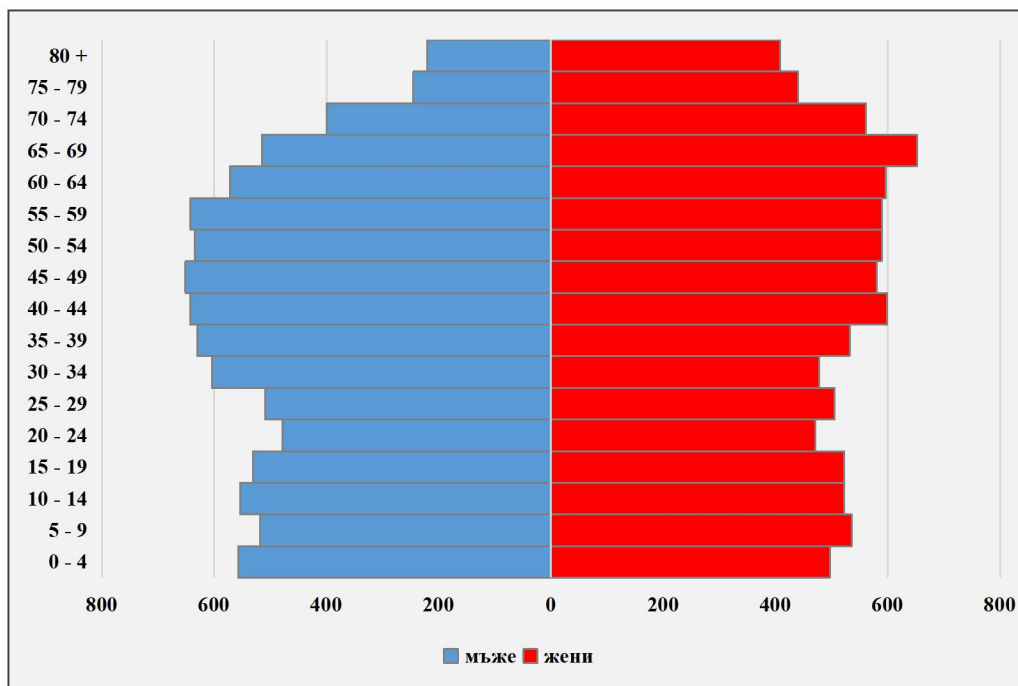
Възраст	Общо	Мъже	Жени	% мъже	% жени
0 - 4	1054	557	497	52,8%	47,2%
5 - 9	1054	518	536	49,1%	50,9%
10 - 14	1076	554	522	51,5%	48,5%
15 - 19	1053	531	522	50,4%	49,6%
20 - 24	949	478	471	50,4%	49,6%
25 - 29	1014	509	505	50,2%	49,8%
30 - 34	1082	604	478	55,8%	44,2%
35 - 39	1162	630	532	54,2%	45,8%
40 - 44	1242	643	599	51,8%	48,2%
45 - 49	1231	651	580	52,9%	47,1%
50 - 54	1223	634	589	51,8%	48,2%
55 - 59	1231	642	589	52,2%	47,8%
60 - 64	1168	572	596	49,0%	51,0%
65 - 69	1167	515	652	44,1%	55,9%
70 - 74	961	400	561	41,6%	58,4%
75 - 79	685	245	440	35,8%	64,2%
80 +	628	220	408	35,0%	65,0%
Общо	17 980	8 903	9 077	49,5%	50,5%

Таблица 22. Полово–възрастова структура на населението на община Котел към 31.12.2019 г.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Половото разпределение на лицата в отделните възрастови групи в община Котел, се отличава с по–голям дял на мъжете в 11 от общо 12 възрастови групи, включващи лицата от 0–4 до 55–59 години (изключение правят лицата на 5–9 години, където е налице превес на жените). Най–голяма разлика се отчита за мъжете във възрастовата група „30–34 години“, където техният дял е 55,8% (604 д.), при 44,2% (478 д.) за жените. С най–голям дял на жените се отличава възрастовата група „80 + години“ – 65,0% (408 д.).

Анализираните особености на полово–възрастовата структура на населението на територията на общината към 31.12.2019 г., са визуализирани посредством разработената полово–възрастова пирамида, представяща броя и съотношението по пол на лицата в отделните възрастови групи.

Фигура 19. Полово–възрастова пирамида на населението на община Котел към 31.12.2019 г.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Следва да проследим възрастовата структура на населението и от гледна точка на неговото разпределение в следните три групи – под, във и над трудоспособна възраст. Към 01.02.2011 г. лицата в трудоспособна възраст в общината заемат първо място с дял от 60,7% (11 773 д.), следвани от тези в над трудоспособна възраст – 20,8% (4 025 д.) от жителите на община Котел. Най–нисък дял е отчетен за лицата в под трудоспособна възраст – 18,5% (3 593 д.).

	Население (брой)	Дял (%)
Под трудоспособна възраст	3 593	18,5%
В трудоспособна възраст	11 773	60,7%
Над трудоспособна възраст	4 025	20,8%
Общ брой население	19 391	100,0%

Таблица 23. Население под, във и над трудоспособна възраст в община Котел към 01.02.2011 г.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Наблюдаваната динамика в броя на населението в общината в периода 01.02.2011 г. – 31.12.2019 г., води до промяна в относителния дял и на трите категории население. Делът на лицата в под трудоспособна възраст нараства с 0,4%, като към края на 2019 г. достига 18,9% от жителите община Котел. В разглеждания период, делът на лицата в над трудоспособна възраст бележи ръст с 1,2%, като към края на последната разглеждана 2019 г. достига 22,0%. Относителният дял на лицата в трудоспособна възраст намалява с 1,6% – от 60,7% към 01.02.2011 г., на 59,1% към 31.12.2019 г.

	Население (брой)	Дял (%)
Под трудоспособна възраст	3 400	18,9%
В трудоспособна възраст	10 618	59,1%
Над трудоспособна възраст	3 962	22,0%
Общ брой население	17 980	100,0%

Таблица 24. Население под, във и над трудоспособна възраст в община Котел към 31.12.2019 г.
По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Към 31.12.2019 г. делът на лицата в трудоспособна възраст в община Котел (59,1%) се отличава с незначително по-ниска стойност от средната за България (59,8%) – разлика с 0,7%.

1.3.1.5. Етническа и конфесионална структура на населението

Данните за етническата и конфесионалната структура отразяват самоопределението на лицата, участвали в преброяването на населението в страната, проведено през 2011 г.¹⁶ Въпросите за етническата и конфесионална принадлежност са право на личен избор на преброявания дали да посочи към коя етническа и конфесионална група се самоопределя.

По данни, отнасящи се към датата на последното преброяване на населението, отговор на въпроса за своята етническа принадлежност са дали 92,6% (17 954 д.) от жителите на общината към 01.02.2011 г. (19 391 д.). Най-голям дял от населението се самоопределя към българската етническа група – 39,1% (7 024 д.) от отговорилите. Отчетеният дял е значително по-нисък от средния за България (84,8%) и за област Сливен (76,6%). Турската етническа група заема второ място, като към нея са се самоопределили

¹⁶ Последни налични данни за стойността на разглежданите показатели, отнасящи се към 01.02.2011 г.

32,3% (5 793 д.) от отговорилите на въпроса за своята етническа принадлежност в община Котел. Посочената относителна стойност на общинско ниво е значително по-висока от тази за страната (8,8%) и за областта (9,7%).

Ромската етническа група е трета по численост в община Котел с относителен дял от 26,7% (4 790 д.). Отново прави впечатление значително по-високият дял на местно ниво спрямо този за страната (4,9%) и за областта (11,8%). По неофициални данни, ромите са около 33% от общото население на общината¹⁷.

	Етническа група (%)				
	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не се самоопределят
България	84,8%	8,8%	4,9%	0,7%	0,8%
Област Сливен	76,6%	9,7%	11,8%	1,1%	0,7%
Община Котел	39,1%	32,3%	26,7%	1,1%	0,8%

Таблица 25. Етническа структура на населението към 01.02.2011 г.

Източник: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Броят на лицата, участвали в преброяването през 2011 г., дали отговор на въпроса за своята конфесионална структура е 14 835 д., равняващи се на 76,5% от населението на община Котел към 01.02.2011 г. Най-голям дял сред получените отговори формират лицата, изповядващи източноправославно вероизповедание – 46,4% (6 887 д.). На второ място се нареждат лицата с мюсюлманско вероизповедание – 29,4% (4 361 д.), следвани от лицата, заявили, че нямат вероизповедание – 8,3% (1 235 д.).

1.3.1.6. Образователна структура на населението

Към 01.02.2011 г. лицата на седем и повече навършени години в община Котел са 17 826 д.¹⁸ Най-голям дял сред тях са тези със завършено основно образование – 37,0% (6 595 д.), следвани от лицата със средно образование – 23,3% (4 160 д.). Лицата на седем и повече навършени години с висше образование са 5,3% (936 д.) от населението на местно ниво, попадащо в посочената възрастова група. Със завършено начално образование са 19,2% (3 423 д.).

¹⁷ Анализ за подготовка на План за интегрирано развитие на община Котел 2021–2027 г. – част, касаеща ромското население.

¹⁸ Последните налични данни за образователната структура на населението се отнасят към 01.02.2011 г.

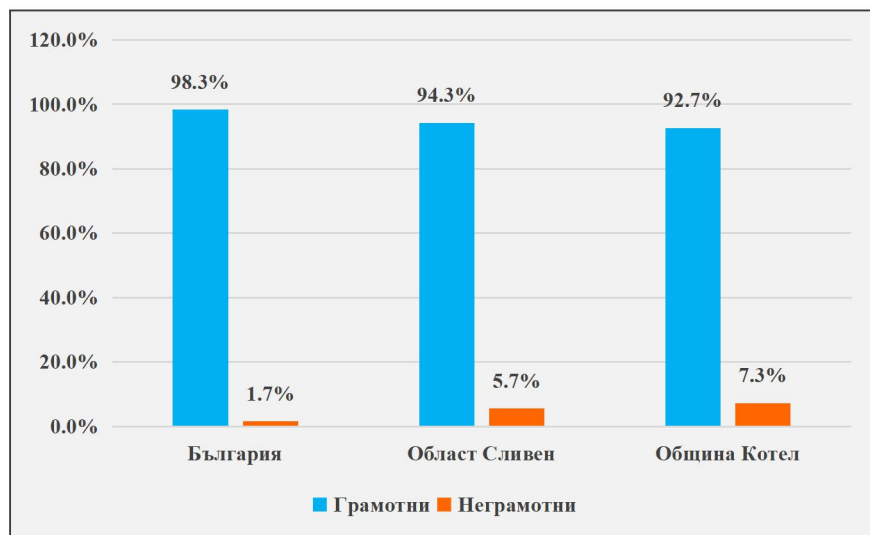
	Висше	Средно	Основно	Начално	Незавършено начално	Никога не посещавали училище	Дете*
България	19,6%	43,4%	23,1%	7,8%	4,8%	1,2%	0,2%
Област Сливен	13,0%	36,2%	26,4%	12,3%	8,3%	3,5%	0,3%
Община Котел	5,3%	23,3%	37,0%	19,2%	10,3%	4,5%	0,5%

Таблица 26. Население на 7 и повече навършени години по степен на завършено образование към 01.02.2011г.

*деца на 7 навършени години, които още не са тръгнали на училище

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Важен показател, свързан с образователната структура е грамотността на населението. Към 01.02.2011 г. броят на грамотните лица на девет и повече навършени години на територията на община Котел е 16 110 д., съставляващи 92,7% от жителите в тази възрастова група (17 385 д.) на местно ниво. Делът на неграмотните лица на девет и повече навършени години в общината е 7,3% (1 275 д.), като посочената стойност е по-неблагоприятна спрямо средната за областта (5,7%) и за страната (1,7%).

Фигура 20. Грамотност на населението на 9 и повече навършени години към 01.02.2011 г.

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

1.3.1.7. Основни изводи за демографската ситуация в община Котел

В резултат на извършения демографски анализ, можем да направим следните изводи за наблюдаваната демографска ситуация в община Котел:

- В периода между последните две преброявания (2001 г. и 2011 г.), жителите на община Котел намаляват с 2 254 д., формиращи отрицателен прираст от 10,4% – от 21 645 д. към 01.03.2001 г., на 19 391 д. към 01.02.2011 г. Посочената относителна стойност за периода, е по–неблагоприятна от средната за страната (– 7,1%), за Югоизточен район от ниво 2 (– 7,8%) и за област Сливен (– 9,6%). В резултат на продължаващата негативна тенденция в динамиката на населението, в периода между последното преброяване (01.02.2011 г.) и последните данни за протичащите демографски процеси в страната (31.12.2019 г.), населението на общината намалява с 1 411 д., равняващи се на 7,3%. Към 31.12.2019 г. броят на населението на община Котел е 17 980 д.;
- В периода 2010–2019 г. броят на живородените деца на територията на общината е между 216 бр. през 2018 г. (най–ниска стойност) и 279 бр. през 2010 г. (най–висока стойност за периода). Живородените деца на местно ниво през последната 2019 г. са 216, като отчетеният брой представлява втората най–ниска стойност на показателя за разглеждания десетгодишен период. Посоченият брой формира 9,5% от живородените деца в област Сливен (2 291 бр.) и отрежда на община Котел последно място сред четирите общини в областта. През 2019 г. коефициентът на раждаемост на населението в община Котел е 12,0‰ – посочената стойност е по–висока от тази за страната (8,8‰) и за района от ниво 2 (9,7‰). Стойността на коефициента на общинско ниво е по–ниска от средната за област Сливен (12,4‰);

- Броят на умираанията в общината варира между 248 бр. и 306 бр., отчетени съответно през 2016 г. и 2010 г. Умиранията в община Котел през 2019 г. са 270 бр., които съставляват 9,5% от умираанията на областно ниво (2 831 бр.) и отреждат на общината трето място по брой умираания сред общините в област Сливен. Коефициентът на смъртност на населението на местно ниво през 2019 г. е 14,9‰, като посочената стойност е по-благоприятна от средната за страната (15,5‰), за Югоизточен район (15,4‰) и за област Сливен (15,3‰);
- Естественят прираст на населението на община Котел се отличава с отрицателна стойност през всички десет години в периода 2010–2019 г. Най-неблагоприятна стойност на показателя е отчетена през 2014 г., когато прирастът на населението е – 72 д. Най-ниска отрицателна стойност се наблюдава през 2012 г. – 12 д. През 2019 г. стойността на показателя е – 53 бр. (при 217 бр. живородени и 270 бр. умираания). Коефициентът на естествен прираст на населението на местно ниво през 2019 г. (–2,9‰) се отличава с по-благоприятна стойност от тази за страната (–6,7‰) и за района от ниво 2 (–5,7‰). Отчетената стойност за област Сливен (–2,9‰) е равна на тази на общинско ниво;
- Механичният прираст на населението на община Котел се характеризира с отрицателна стойност през всички десет години в разглеждания период 2010–2019 г. Най-неблагоприятна стойност от –434 д. е отчетена през 2010 г., а през последната 2019 г. стойността на показателя е –128 д. в ползва на изселените лица;
- Към 31.12.2019 г. най-голям дял във възрастовата структура на населението на местно ниво формират лицата във възрастовата група „40–44 години“ – 6,9% (1 242 д.). На следващо място се нареждат лицата, отнасящи се към две възрастови групи „45–49 години“ и „55–59 години“, които формират равен дял от по 6,8% (1 231 д.). Лицата на възраст „0–4 години“ са 1 054 д., или 5,9% от жителите на общината. Лицата на възраст 80 и повече години са 628 д., формиращи 3,5% от населението на община Котел;

- По време на последното преброяване на населението, най-голям дял от лицата отговорили на въпроса за своята етническа принадлежност, са се самоопределили към българската етническа група – 39,1% (7 024 д.). Този дял се отличава със значително по-ниска стойност от тази за страната (84,8%) и за областта (76,6%). На второ място се нареждат лицата, самоопределили се към турската етническа – 32,3% (5 793 д.) от отговорилите на разглеждания въпрос. Прави впечатление високият дял на лицата, самоопределили се към ромската етническа група – 26,7% (4 790 бр.) – значително по-висока стойност от средната за България (4,9%) и за област Сливен (11,8%);
- Най-голям дял в конфесионалната структура на населението на община Котел към 01.02.2011 г., заемат лицата, изповядващи източноправославно вероизповедание – 46,4% (6 887 д.) от получените отговори. Следващо място заемат лицата с мюсюлманско вероизповедание – 29,4% (4 361 д.), следвани от тези, които са заявили, че нямат вероизповедание – 8,3% (1 235 д.);
- Водещо място в образователната структура на населението на седем и повече навършени години към 01.02.2011 г. в общината, заемат лицата със завършено основно образование – 37,0% (6 595 д.), следвани от тези със средно образование – 23,3% (4 160 д.). Тревожно висок дял се отчита за лицата със завършено начално образование – 19,2% (3 423 д.).
- Към 01.02.2011 г. съотношението между грамотните и неграмотните лица на девет и повече навършени години в община Котел е 92,7% (16 110 д. – грамотни) към 7,3% (1 275 д. – неграмотни). Отчетеният дял на неграмотните на местно ниво, е по-висок от средния за област Сливен (5,7%) и за България (1,7%).

1.3.2. Характеристика на пазара на труда

Броят на регистрираните безработни лица в община Котел бележи ръст от 1 237 д. през 2009 г., на 2 417 д. през 2015 г. – отчетени съответно най–ниска и най–висока стойност на местно ниво в периода 2007–2015 г. Посоченият средногодишен брой на безработните лица в общината през 2015 г. представлява най–неблагоприятната стойност на разглеждания показател за посочения осемгодишен период. Най–голям дял в структурата на безработните лица в общината формират безработните жени над 55 годишна възраст и младежите до 29 годишна възраст.

	2007 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2015 г.
Регистрирани	1 801	1 350	1 237	1 816	1 731	2 143	2 335	2 417
– в т.ч. жени (бр.)	1 178	951	808	744	666	1 264	1 360	1 360
– в т.ч. жени (%)	65,4%	70,4%	65,3%	41,0%	38,5%	59,0%	58,2%	56,3%

Таблица 27. Средногодишен брой безработни лица на територията на община Котел в периода 2007–2015 г.
Източник: Проект за Общ устройствен план на община Котел

Разпределението на безработните лица по пол отнежда по–неблагоприятна позиция на жените през шест години в изследвания осемгодишен период. Най–висока стойност на безработните жени от 70,4% се наблюдава през 2008 г. През 2015 г. безработните жени във възрастовата група „над 55 години“ съставляват 32,4%, което им отнежда първо място сред регистрираните безработни жени в община Котел.

В резултат от значителния ръст на броя безработни лица на местно ниво, наблюдаван през 2012 г. и 2013 г., техният дял достига 37,0% от трудоспособното население в община Котел. През 2015 г. този относителен дял надхвърля 38,0%¹⁹.

Отчетените стойности, представящи средногодишното равнище на безработица в общината са неколккратно по–високи от средните за страната (7,9%) и за района от ниво 2 (10,6%)²⁰. Стойностите на местно ниво са по–неблагоприятни и от средните за областта.

Относно стойностите на разглеждания показател на територията на четирите общини в административния обхват на област Сливен, тревожно е, че община Котел се

¹⁹ По данни на Проект за Общ устройствен план на община Котел.

²⁰ Посочените стойности се отнасят за последното тримесечие на 2015 г.

отличава с най-висока стойност на равнището на безработица сред общините в областта. Липсата на достатъчно възможности за трудова заетост (недостатъчен брой работни места) е причина за изостряне проявата на различни проблеми от социално и икономическо естество на територията на общината.

По отношение на разпределението на регистрираните безработни лица по степен на завършено образование, преобладават лицата с ниско образование, както и тези без професионален стаж и квалификация. Лицата със завършено основно образование и тези с по-нисък образователен ценз съставляват 74,4% (1 738 д.) от средногодишния брой безработни лица в община Котел през 2013 г. През посочената година на територията на общината няма регистрирани безработни лица със завършено висше образование.

Сред важните особености, характеризиращи пазара на труда в община Котел, е изключително високият дял на безработното ромско население. С най-голям брой регистрирани безработни лица сред 22-те населени места в общината, се отличават гр. Котел, с. Градец и с. Ябланово, които се характеризират и с най-голям дял на лицата, самоопределили се към ромската и турската етнически групи на местно ниво.

Предпоставка за задълбочаване на проявяващите се социално-икономически проблеми в общината, изразяващи се в социална изолация и маргинализиране на ромското население, се явява тяхната степен на образованост. Сред представителите на ромската етническа група се отчита голям дял неграмотно или с ниска степен на образованост население.

Друга особеност на пазара на труда в община Котел се свързва със сезонния характер на заетостта на ромското население, характерна най-вече за летните месеци в сферата на селското стопанство (дейности по събиране на билки и плодове, друга работа от общ характер). Следователно, сред основните проблеми, които можем да очертаем, е липсата на устойчивост на възможностите за трудова заетост.

Младежката безработица, представяща данни за безработните младежи на възраст до 29 години включително, също отрежда на общината по-тревожна позиция спрямо средната за страната. Общият брой на безработните лица в посочената възрастова група през 2015 г. на общинско ниво, е 3 033 д. – т.е. средномесечният брой регистрирани безработни младежи е 252,8 д. В структурата на средномесечния брой безработни младежи

по степен на завършено образование, преобладават лицата с ниска степен на образование, без специалност и квалификация, които формират 80,0% (202 д.). Трайно безработните лица (с продължителност на регистрацията над една година) на възраст до 29 години включително през 2015 г. са 112 д.²¹

Броят на предлаганите работни места (извън програмите за временна заетост) в община Котел през 2015 г. е 521, от които са усвоени около 75,0%. Сред обявените свободни работни места преобладават тези в областта на икономически дейности, отнасящи се към сектори G – Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и A – „Селско, горско и рибно стопанство“ по КИД–2008.

Малкият брой и мащаб на дейност на нефинансовите предприятия в община Котел е сред основните причини за наблюдаваните неблагоприятни особености, характеризиращи пазара на труда на местно ниво. Отчита се висок относителен дял на безработното ромско население в общината. Ниският образователен ценз и липсата на професионален стаж и квалификация са в ролята на фактор, ограничаващ възможностите за осигуряване на трудова заетост на тези лица.

Анализираните особености на пазара на труда в община Котел представляват потенциален фактор за засилване на неблагоприятното влияние на наблюдаваните понастоящем проблеми от социално и икономическо естество. Сред тези проблеми се открояват опасността от социално изключване и маргинализиране на безработните лица, попадащи в разгледаните уязвими на пазара на труда обществени групи население.

1.3.3. Здравеопазване

Количествените и качествените характеристики на обектите на здравеопазването влизат в ролята на ключов фактор, оказващ влияние върху качеството на живот на населението на дадена територия. Извършеният анализ на системата на здравеопазването в община Котел разглежда особеностите, свързани с осигуряването на навременен достъп на населението до болнична и извънболнична помощ, както и качествените параметри на предоставяните медицински и здравни грижи в общината.

1.3.3.1. Структурна и пространствена организация на здравеопазването

²¹ По данни на Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Котел.

По данни на Министерство на здравеопазването, структурната организация на системата на здравеопазването на територията на община Котел е представена от:

- Един обект за болнична помощ: „Специализирана болница за рехабилитация – Котел“ ЕООД – гр. Котел;
- Шестнадесет обекта за извънболнична помощ.

Амбулатории за индивидуална практика за първична медицинска помощ – 5 бр.

- На територията на общинския център – гр. Котел: 3 бр.
- На територията на с. Ябланово: 1 бр.
- На територията на с. Соколарци: 1 бр.

Амбулатории за индивидуална практика за първична дентална помощ – 5 бр.

- На територията на общинския център – гр. Котел: 3 бр.
- На територията на с. Ябланово: 1 бр.
- На територията на с. Мокрен: 1 бр.

Амбулатории за индивидуална практика за специализирана медицинска помощ – 6 бр., разположени на територията на гр. Котел

- Специализирана извънболнична медицинска помощ по „Очни болести“;
- Специализирана извънболнична медицинска помощ по „Ушно–носно гърлени болести“;
- Специализирана извънболнична медицинска помощ по „Акушерство и гинекология“;
- Специализирана извънболнична медицинска помощ по „Нервни болести“;
- Специализирана извънболнична медицинска помощ;
- Специализирана извънболнична медицинска помощ по нервни болести, по педиатрия, по акушерство и гинекология – „Медицински център Котел“ ЕООД.

Таблица 28. Териториално разпределение на лечебните заведения за извънболнична помощ в община Котел
По данни на: Министерство на здравеопазването,
https://iamn.bg/wp-content/uploads/registers/20_REGISTER_LZ%20dejstvashti.pdf

В община Котел функционират 5 амбулатории за индивидуална практика за първична медицинска помощ, в т.ч. 3 – в едноименния общински център, 1 – в с. Ябланово и 1 – в с. Соколарци. На територията на останалите 19 населени места в административния обхват на общината, не функционират лечебни заведения за извънболнична помощ от разглеждания вид.

Със същия брой на местно ниво се отличават амбулаториите за индивидуална практика за първична дентална помощ, които са разположени на територията на гр. Котел (3 бр.) и селата Ябланово (1 бр.) и Мокрен (1 бр.).

Всички шест амбулатории за индивидуална практика за специализирана медицинска помощ на територията на община Котел, са разположени в едноименния общински център. Към разглеждания вид обекти за извънболнична помощ се отнася „Медицински център Котел“ ЕООД, предоставящ специализирана извънболнична медицинска помощ по нервни болести, по педиатрия, по акушерство и гинекология. Това е единственият медицински център в общината.

Разгледаните особености на пространствената организация на обектите за извънболнична помощ, разкриват тяхното неравномерно разпределение на територията на община Котел. Функциониращите практики за първична медицинска и дентална помощ са разположени на територията на три населени места, докато обектите за специализирана медицинска помощ са разположени на територията на само едно населено място – гр. Котел. Достъпът на жителите на необхванатите населени места до разгледаните видове лечебни заведения, е обвързан с пътуване до някое от селищата, които се обслужват от съответния обект за извънболнична помощ.

Обектите на здравеопазването на територията на област Сливен също се отличават с неравномерно териториално разположение. В община Котел функционира едно лечебно заведение за болнична помощ – Специализирана болница за рехабилитация ЕООД – гр. Котел. Жителите на общината могат да получат болнична помощ и в разположените в областния център – гр. Сливен шест лечебни заведения за болнична помощ – в т.ч.:

- четири многопрофилни болници за активно лечение (МБАЛ);
- една специализирана болница за активно лечение (СБАЛ);
- един център за кожно–венерически заболявания.

В гр. Нова Загора е разположен един обект за болнична помощ – МБАЛ „Св. Петка Българска“, докато на територията на община Твърдица не е налично лечебно заведение за болнична помощ.

На територията на община Котел

- Специализирана болница за рехабилитация ЕООД – гр. Котел

На територията на община Сливен
Многопрофилни болници за активно лечение (МБАЛ)
– МБАЛ „Д-р Иван Селимински“ АД – гр. Сливен
– МБАЛ „Царица Йоанна“ ЕООД – гр. Сливен
– МБАЛ „Хаджи Димитър“ ООД – гр. Сливен
– МБАЛ – Сливен (към Военномедицинска академия – София)
Специализирани болници за активно лечение (СБАЛ)
– Специализирана хирургична болница за активно лечение „Амброаз Парев“ ООД – гр. Сливен
– Специализирана акушеро–гинекологична болница за активно лечение „Ева“ ЕООД – гр. Сливен
Други лечебни заведения
– Център за кожно–венерически заболявания – Сливен ЕООД, гр. Сливен
На територията на община Нова Загора
– МБАЛ „Св. Петка Българска“ ЕООД – гр. Нова Загора

Таблица 29. Лечебни заведения за болнична помощ на територията на област Сливен

По данни на: Министерство на здравеопазването,

<https://www.mh.government.bg/bg/administrativni-uslugi/registri/lechebni-zavedeniya/oblast-sliven/>

Поради неравномерната териториална концентрация на разглеждания вид лечебни заведения, достъпът на жителите на община Котел до болнична помощ се свързва с пътуване до градовете Сливен или Нова Загора.

В общинския център – гр. Котел функционира филиал на Центъра за спешна медицинска помощ (ЦСМП) – Сливен. Филиали за спешна медицинска помощ (ФСМП) са разкрити на територията на всяка от четирите общини в административния обхват на област Сливен. Системата за спешна медицинска помощ на територията на областта е представена от две структурни звена: ЦСМП – Сливен и разкритите филиали към него, както и от Спешното отделение на разположената в гр. Сливен МБАЛ „Д-р Иван Селимински“. По отношение на осигуряването на навременен достъп до спешна медицинска помощ на населението, следва да отбележим, че най-голяма отдалеченост между спешното отделение и ФСМП се отличава филиалът на територията на гр. Котел. За ФСМП в градовете Твърдица и Нова Загора, отдалечеността е съответно 45 км и 36 км²².

На територията на община Котел са разположени три аптеки, в т.ч. две в общинския център – гр. Котел и една – в с. Ябланово. С цел подобряване достъпа на жителите на

²² По данни на Проект за Общ устройствен план на община Котел.

голяма част от населените места в общината до лекарства, е налице необходимост от разкриването на мобилни аптеки или на мобилни екипи към функциониращи аптеки.

Относно достъпа на ромите в община Котел до системата на здравеопазването, за около 35% от тях се отчита липса на здравни осигуровки, което възпрепятства достъпа им до здравни услуги. По данни на Местната активна група (МАГ)²³ този дял е около 60%. Налице е нередовен контакт на ромите с общопрактикуващите лекари и с други медицински специалисти, липсват и достатъчно обучения по здравни теми. Ниската здравна култура и бедността на голяма част от ромското население допълнително увеличават риска от тяхното маргинализиране и социална изолация²⁴.

1.3.3.2. Основни изводи

Един от основните изводи, в резултат на извършения анализ на системата на здравеопазването в община Котел, е свързан с неравномерното териториално разположение на обектите за извънболнична помощ. В административния обхват на общината попадат 22 населени места, като само в три от тях – гр. Котел, с. Ябланово и с. Соколарци, функционират амбулатории за индивидуална практика за първична медицинска помощ. Всички шест амбулатории за индивидуална практика за специализирана медицинска помощ на местно ниво, са разположени на територията на гр. Котел. Тези особености в териториалната концентрация, налагат необходимостта от пътуване на жителите на необхванатите от обекти на извънболничната помощ населени места до населени места, в които такива обекти функционират. Това от своя страна оказва неблагоприятно въздействие върху възможността за осигуряване на равнопоставен достъп до извънболнична помощ на населението, което се отразява най-неблагоприятно на жителите на по-отдалечените населени места в община Котел.

В общината е разположено едно лечебно заведение за болнична помощ – Специализирана болница за рехабилитация – гр. Котел. Неравномерното териториално разположение на обектите за болнична помощ на областно ниво, се свързва с

²³ Създадена през месец юни 2020 г., за да сътрудничи на местните власти и да подпомогне процесите на обсъждане и разработване на политики и програми, насочени към ромите от община Котел.

²⁴ По данни на Анализ за подготовка на План за интегрирано развитие на община Котел 2021–2027 г. – част, касаеща ромското население.

необходимостта от пътуване на жителите на община Котел най-вече до областния център – гр. Сливен, на чиято територия са концентрирани МБАЛ и СБАЛ в областта.

На територията на община Котел функционират три аптеки, две от които са разположени в едноименния общински център и една – в с. Ябланово. Тази особеност се свързва с ограничения достъп на жителите на някои населени места до лекарства. Този проблем е особено сериозен по отношение на възрастните, болни и трудноподвижни хора, чийто достъп до нужните им лекарствени продукти може да бъде сериозно затруднен.

Предвид дела на ромската етническа група на местно ниво, който по официални данни към 01.02.2011 г. е 26,7%, следва да обърнем внимание на необходимостта от повишаване на здравната култура на представителите на тази етническа група. Подходяща мярка за реализация е провеждането на информационни здравни кампании за повишаване информираността на представителите на ромската етническа група относно различни заболявания и възможностите за превенция.

Политиката в областта на здравеопазването на общинско ниво в периода 2021–2027г. следва да се фокусира върху изпълнението на целенасочени мерки и дейности за подобряване достъпа на населението до медицински и здравни грижи и повишаване качеството на предлаганите услуги в областта на здравеопазването.

1.3.4. Образование

Сред основните приоритети в сектора на образованието на национално ниво се открояват постигането на високо качество на образованието и осигуряването на равнопоставен достъп до образователни институции за всички обществени групи на населението. Тези общоприети национални приоритети влизат в ролята на неотменна част от провежданата политика на общинско ниво и следва да намерят отражение чрез реализирането на целенасочени мерки и дейности в областта на образованието, които общината е в правото си да дефинира и изпълни.

1.3.4.1. Структурна и пространствена организация на образованието

В община Котел са разположени обекти на образователната система, в които се осъществява предучилищно (детски градини) и училищно (общообразователни училища)

План за интегрирано развитие на община Котел за периода 2021–2027 г.

образование. В общината функционират шест детски градини, разположени в гр. Котел и в селата Ябланово, Кипилово, Пъдарево, Филаретово и Мокрен. Обектите на училищното образование са представени от едно средно училище – СУ „Г. С. Раковски“ в общинския център – гр. Котел и девет основни училища на територията на селата Ябланово, Градец, Стрелци, Тича, Соколарци, Филаретово, Кипилово, Пъдарево, Мокрен.

На територията на гр. Котел е разположено Национално училище за фолклорни изкуства „Филип Кутев“.

Обекти за предучилищно образование – детски градини

- ДГ „Дъга“ – гр. Котел
- ДГ „Слънчо“ – с. Ябланово
- ДГ „Детелина“ – с. Кипилово
- ДГ „В. Пеева“ – с. Пъдарево
- ДГ „Радост“ – с. Филаретово
- ДГ „Слънце“ – с. Мокрен

Обекти за училищно образование

- СУ „Г. С. Раковски“ – гр. Котел
- НУФИ „Филип Кутев“ – гр. Котел
- ОУ „Н. Й. Вапцаров“ – с. Ябланово
- ОУ „Капитан П. Пармаков“ – с. Градец
- ОУ „Димитър Камбуров“ – с. Стрелци
- ОУ „Христо Ботев“ – с. Тича
- ОУ „Х. Димитър“ – с. Соколарци
- ОУ „Д-р Петър Берон“ – с. Филаретово
- ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Кипилово
- ОУ „Г. С. Раковски“ – с. Пъдарево
- ОУ „Христо Ботев“ – с. Мокрен

Таблица 30. Обекти на образователната инфраструктура на територията на община Котел
По данни на: Общинска администрация – Котел

Прави впечатление липсата на обекти на образователната инфраструктура на територията на някои населени места в община Котел. По данни на Общинска

администрация, броят на пътуващите ученици на територията на общината през учебната 2019/2020 година е 315.

Относно възможността за равнопоставен достъп до обекти за предучилищно образование, за с. Градец, на чиято територия липсва детска градина, се отчита най-голям дял на децата, които не посещават детска градина в общината. Децата на възраст 5–6 години са обхванати в подготвителните групи в училище, докато по-малките деца (3–4 годишни) не са обхванати в системата на образованието поради липсата на детска градина в населеното място²⁵.

През учебната 2019/2020 броят на децата в детските градини на територията на община Котел е 419, които се обучават в 22 детски групи.

Детски градини	Децата		Педагогически персонал		Места		Детски групи
	общо	в т.ч. момичета	общо	в т.ч. детски учители	общо	на 100 деца	
Област Сливен							
61	6 254	3 038	500	473	6 634	106,1	266
Община Котел							
6	419	186	41	39	515	122,9	22

Таблица 31. Детски градини, деца, педагогически персонал, места и групи в детските градини в област Сливен и в община Котел през учебната 2019/2020 година

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

За децата от ромската общност се отчита висока посещаемост на детска градина (с изключение на с. Градец), което е положителен фактор за тяхното последващо включване в системата на училищното образование. По този начин, децата са по-подготвени за своето тръгване на училище, което от своя има превантивен ефект по отношение на възможността за отпадане от училище.

В периода на учебните години 2015/2016 – 2019/2020 броят на паралелките от I до IV клас намалява от 26 на 25, а този от V до VIII клас бележи спад от 27 на 25. Отчита се и спад в броя на учащите – от 710 през учебната 2015/2016 година, на 629 през учебната 2019/2020 за учениците от I до IV клас, както и от 672 на 579 за учащите от V до VIII клас.

²⁵ По данни на Анализ за подготовка на План за интегрирано развитие на община Котел 2021–2027 г. – част, касаеща ромското население.

В разглеждания период броят на училищата намалява от 11 на 10, а този на завършилите лица се увеличава от 133 бр. през учебната 2015/2016 година, на 190 бр. през учебната 2019/2020 година.

Учебна година	Училища	I–IV клас				V–VIII клас				завършили
		паралелки	учители	учащи		паралелки	учители	учащи		
				общо	в т.ч. жени			общо	в т.ч. жени	
2015/2016	11	26	50	710	347	27	50	672	322	133
2016/2017	11	27	53	709	343	29	50	705	320	140
2017/2018	10	26	49	683	344	27	53	575	271	328
2018/2019	10	26	60	669	292	25	49	563	255	177
2019/2020	10	25	76	629	311	25	51	579	276	190

Таблица 32. Училища, паралелки, учители, учащи и завършили в общообразователни училища в община Котел в периода на учебните години 2015/2016 – 2019/2020 (I–IV и V–VIII клас)

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

В разглеждания период броят на паралелките от IX до XII клас намалява от 4 на 3, като най-висока стойност е отчетена през учебната 2016/2017 година – 9 паралелки. В периода между първата и последната учебни години се наблюдава минимално увеличение в броя на учащите – от 108 на 111. С най-голям брой учащи се отличава учебната 2017/2018 година – 156.

Учебна година	IX – XII клас				
	паралелки	учители	учащи		завършили
			общо	в т.ч. жени	
2015/2016	4	13	108	60	37
2016/2017	9	13	78	46	19
2017/2018	5	12	156	66	13
2018/2019	5	10	136	55	20
2019/2020	3	13	111	40	-

Таблица 33. Паралелки, учители, учащи и завършили в общообразователни училища в община Котел в периода на учебните години 2015/2016 – 2019/2020 (IX–XII клас)

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

В периода на учебните години 2015/2016 – 2018/2019 броят на учащите от I до VIII клас, напуснали системата на образованието в община Котел варира между 86 бр. през учебната 2017/2018 и 37 бр. през учебната 2018/2019. През посочените две поредни учебни

години са отчетени съответно най-неблагоприятната и най-ниската стойност на разглеждания показател. Броят на учащите I–VIII клас, напуснали общообразователните училища на местно ниво през последната учебна 2018/2019 година формира 4,1% в структурата на показателя на областно ниво.

	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Област Сливен	923	948	981	901
Община Котел	46	64	86	37

Таблица 34. Учащи I–VIII клас, напуснали общообразователните училища в област Сливен и в община Котел в периода на учебните години 2015/2016 – 2018/2019

По данни на: Национален статистически институт, <http://www.nsi.bg/>

Отпадащите от системата на образованието учащи от ромската общност са в порядъка на около 10% (предимно след 7^{-ми} клас), като основните причини за това са: бедност, липса на мотивация у родителите да пращат децата си на училище, затруднения при усвояване на преподавания материал. Ранните съжителства сред ромите са около 20%, което също влиза в ролята на важна причина за отпадане от образователната система. В тази връзка се отчита необходимост от провеждането на повече образователни кампании, както и от отделянето на стипендии за желаещите да учат висше образование²⁶.

През учебната 2019/2020 година от СУ „Г. С. Раковски“ са отпаднали 23 учащи. Сред тях преобладават предимно ученици след 7^{-ми} клас от с. Градец и гр. Котел.

Относно осигуряването на равнопоставен достъп до образователната система в условията на пандемичната обстановка, свързана с COVID–19, лошите битови условия и липсата на интернет на някои уязвими обществени групи, сериозно ограничава възможността за образование в онлайн среда, използвайки съвременните дигитални средства за обучение. Липсата на интернет (37% от ромското население има достъп до интернет) и компютър сериозно затрудняват образователния процес.

1.3.4.2. Основни изводи

Достъпът до обектите на образователната инфраструктура за някои учащи в община Котел (живеещи в населени места, в които такива обекти не са налични), се свързва с

²⁶ По данни на Анализ за подготовка на План за интегрирано развитие на община Котел 2021–2027 г. – част, касаеща ромското население.

необходимостта от пътуване на учащите до населени места, в които са разположени тези обекти.

Налице са проблеми, свързани със задържането на деца от малцинствените групи в системата на образованието. Голяма част от напусналите/необхванатите в образователната система лица, остават неграмотни или с ниска степен на образование, което в бъдеще сериозно затруднява тяхната интеграция в обществото.

1.3.5. Социални услуги

Предоставянето на социални услуги на уязвими групи от населението в неравностойно социално положение и тяхната интеграция в обществото, са сред основните приоритети на провежданата социална политика на национално ниво. Ключов момент в провежданата реформа на социалната политика в България, е постепенната деинституционализация на домовете за деца и възрастни хора и настаняването им в жилища от защитен тип.

Дефинираните национални приоритети в областта на разглежданата проблематика, намират отражение в провежданата социална политика на местно ниво. В изпълняваната понастоящем Стратегия за развитие на социалните услуги на община Котел 2016–2020 г., е определена следната визия:

„Осигуряване на по-добро качество на живот и грижа за специфични общности, групи и индивиди в риск в община Котел, чрез достъпна социална защита, качествени социални услуги, равен достъп и възможности за пълноценно и активно участие във всички области на обществения живот“

Разработената стратегическа рамка на разглеждания документ обхваща следните три направления, насочени към постигане на заложената във визията желана промяна в социалната среда и бъдещо развитие на социалните услуги в община Котел:

- **Направление 1:** Уязвими деца и техните семейства
- **Направление 2:** Лица с увреждания, уязвими хора и общности в неравностойно положение

– **Направление 3: Стари хора**

1.3.5.1. Структурна и пространствена организация на социалните услуги

Предоставяните социални услуги на територията на община Котел се отнасят към т.нар. социални услуги в общността. В общината се предоставят редица социални услуги, съобразени с конкретните нужди на хората, попадащи в различни възрастови и обществени групи и имащи потребност от съответния вид услуга.

По данни на Общинска администрация – Котел, на територията на общината се предоставят следните социални услуги:

Предоставяне на социални услуги в общността

Център за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания

- населено място: гр. Котел; капацитет: 14 места
- брой социално подпомагани лица: 14
- услуги/дейности: предоставяне на резидентна грижа за младежи в сигурна и защитена среда в условия близки до семейните.

Център за социална рехабилитация и интеграция

- населено място: гр. Котел; капацитет: 30 места
- брой социално подпомагани лица: 30
- услуги/дейности: подкрепа на индивидуалното развитие, поддържане и придобиване на нови способности и самостоятелност на лица с различни по вид и степен на увреждане, както и на лица от различни рискови групи чрез целенасочени дейности за интеграция и превенция на социално изключване.

Дневен център за стари хора

- населено място: гр. Котел; капацитет: 30 места
- брой социално подпомагани лица: 23
- услуги/дейности: полагане на грижи, насочени към повишаване качеството на живот на старите хора.

Център за работа с деца на улицата

- населено място: гр. Котел; капацитет: 25 места
- брой социално подпомагани лица: 25
- услуги/дейности: психологическо консултиране и подкрепа на децата и развитие на умения за живот.

Приемна грижа

- предоставяна услуга в рамките на осигурена издръжка на Дирекция „Социално

подпомагане“, отдел „Закрила на детето“

- капацитет: 10 места
- услуги/дейности: отглеждане и възпитаване на деца, настанени в семейства на роднини или близки или в приемно семейство

Социална услуга „Здравен медиатор“ за гр. Котел – 1 бр.

- услуги/дейности: специфични задачи за достъп до здравни грижи, информиране, консултиране и посредничество за достъп до здравни грижи.

Клуб на инвалида

- два клуба на територията на гр. Котел и с. Жеравна
- предоставяне на услуги за хора с увреждания, които имат съхранена подвижност.

Обществена трапезария – предоставяне на топъл обяд с капацитет 2200 места

- социалната услуга е достъпна за жителите на гр. Котел и селата в общината.
- предоставяни услуги: задоволяване на потребностите от храна за хора, които не могат да си я осигурят сами.

Социална услуга „Домашен социален патронаж“

- капацитет: 120 потребители
- предоставяне на услуги, достъп до здравни грижи, подкрепа при водене на домакинството, осигуряване на храна, общуване и социални контакти.

Социална услуга „Личен асистент“

- предоставяне на услугата на територията на гр. Котел или друго населено място в общината, съобразно оценка на ресурсите
- услуги/дейности: подобряване достъпа до основни социални и здравни услуги за постигане на независимост и социална интеграция на възрастните хора и лицата с увреждания.

Социална услуга „Социален асистент“

- предоставяне на услугата на територията на гр. Котел или друго населено място в общината, съобразно оценка на ресурсите
- услуги/дейности: подобряване достъпа до основни социални и здравни услуги за постигане на независимост и социална интеграция на възрастните хора и лицата с увреждания.

Клубове на пенсионера

- разположени на територията на три населени места в общината: гр. Котел, с. Медвен и с. Пъдарево
- услуги/дейности: подпомагане на стари хора и лица с увреждания с дейности от всекидневния им живот чрез предоставяне на модулни пакети от услуги.

Таблица 35. Предоставяни социални услуги на територията на община Котел

По данни на: Общинска администрация – Котел, <https://kotel.bg/socialna-politika-i-zdrave/>

Годишен план за действие по изпълнение на Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2016–2020) в община Котел за 2020 г.

Община Котел предоставя топъл обяд по целева програма „Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация – 2020 г.“ на 170 човека.

1.3.5.2. Основни изводи

Предоставяните социални услуги в общността на територията на община Котел съответстват на отчетените нужди на населението, попадащо в рисковите социални групи в обществото – възрастни хора и деца с увреждания, самотни възрастни хора, пенсионери, деца и семейства в риск.

В съответствие с ключовата роля на социалните услуги за качеството на живот на хората, предоставянето на разнообразни и качествени социални услуги на населението, съобразени с конкретните нужди на хората, следва да продължи да изпълнява ролята на основен приоритет на провежданата социална политика на местно ниво и в периода 2021–2027 г.

1.3.6. Дейности в областта на културата

В административния обхват на община Котел са разположени различни културни обекти – читалища, културни институти, храмове. Интерес за местното население и за посетителите на общината представляват провежданите културни мероприятия, включени в културния календар на общината, отличаващи се с местно, регионално, национално и международно значение.

1.3.6.1. Структурна и пространствена организация на дейностите в областта на културата

По данни на Общинска администрация – Котел, на територията на общината функционират 15 читалища, разположени в общинския център – гр. Котел и в селата Градец, Жеравна, Тича, Кипилово, Малко село, Медвен, Мокрен, Пъдарево, Филаретово, Ябланово, Нейково, Стрелци, Боринци, Орлово.

Към културните институти се отнасят най-голямата библиотека на територията на общината – Общинска библиотека „Петър Матеев“, разположена в общинския център гр. Котел, както и два музея – Исторически и Природонаучен. Историческият музей се състои от експозиции, разположени на територията на гр. Котел, с. Жеравна и с. Медвен.

Народни читалища (НЧ)	
НЧ „Съгласие – Напредък 1870“	гр. Котел
НЧ „Надежда 1869“	с. Градец
НЧ „Единство 1870“	с. Жеравна
НЧ „Просвета 1870“	с. Тича
НЧ „Анастас Кипиловски 1909“	с. Кипилово
НЧ „Светлина 1952“	с. Малко село
НЧ „Извор 1882“	с. Медвен
НЧ „Просвета 1919“	с. Мокрен
НЧ „Пробуда 1928“	с. Пъдарево
НЧ „Васил Левски 1973“	с. Филаретово
НЧ „Възраждане 1954“	с. Ябланово
НЧ „Изгрев 1928“	с. Нейково
НЧ „Пробуда 1953“	с. Стрелци
НЧ „Никола Йонков Вапцаров 1953“	с. Боринци
НЧ „Васил Левски 2003“	с. Орлово

Културни институти
Общинска библиотека „Петър Матеев“
Исторически музей
– <i>Музейни експозиции в гр. Котел:</i>
○ Експозиция „Котленски възрожденци“ с Пантеон на Георги Стойков Раковски;
○ Експозиция „Котленски възрожденски бит“ – разположена в Етнографски музей в Кърпеевата къща – кв. „Галата“;
○ Експозиция „Старокотленски килими и тъкани“ – разположена в музей „Галатанско училище“
– <i>Музейни експозиции в селата Жеравна и Медвен:</i>
○ Експозиция „История на Жеравна“;
○ Експозиция „Бит и култура на Жеравна през Възраждането“;
○ Експозиция „Йордан Йовков“ – в родната къща на Йордан Йовков, с. Жеравна;
○ Експозиция „Приложно и изобразително изкуство“ – Художествена галерия „Жеравна“ (в сградата на училището);
○ Експозиция „История на село Медвен. Захари Стоянов в историята и културата на българите“ – разположена в бащината къща на Захари Стоянов.
Природонаучен музей – гр. Котел

Таблица 36. Читалища и културни институти на територията на община Котел

По данни на: официален сайт на община Котел, <https://kotel.bg/kultura/>

Историческият музей организира постоянни и пътуващи изложби по договаряне с други музеи или културни институции от страната и чужбина.

В община Котел ежегодно се провеждат различни културни събития (фестивали, надпявания, концерти, събори), разкриващи особеностите на местния бит и фолклор и благоприятстващи развитието на културно-събитийния туризъм. Сред най-популярните културни събития в общината, се открояват:

Провеждани културни събития на територията на община Котел	
Дни на Георги Раковски	<ul style="list-style-type: none"> – <u>Място на провеждане</u>: гр. Котел – <u>Време на провеждане</u>: месец април
Национален детски конкурс „Фолклорна огърлица“	<ul style="list-style-type: none"> – <u>Място на провеждане</u>: гр. Котел – <u>Време на провеждане</u>: месец април
„Балканът пее и разказва“	<ul style="list-style-type: none"> – <u>Място на провеждане</u>: домакинството се избира на ротационен принцип сред балканските градове Елена, Дряново, <u>Котел</u>, Трявна, Твърдица, Гурково – <u>Време на провеждане</u>: месец юни
Фестивал „Етносите, багрите и котленския килим“	<ul style="list-style-type: none"> – <u>Място на провеждане</u>: гр. Котел – <u>Време на провеждане</u>: месец юни
Частен „Фестивал на народната носия“ ○ международен фестивал	<ul style="list-style-type: none"> – Организиран от Фондация „Българе“ и Сдружение за Жеравна – <u>Място на провеждане</u>: с. Жеравна – <u>Време на провеждане</u>: месец август
Празник на гр. Котел	<ul style="list-style-type: none"> – <u>Място на провеждане</u>: гр. Котел – <u>Време на провеждане</u>: 1 ноември
Йовкови дни	<ul style="list-style-type: none"> – <u>Място на провеждане</u>: с. Жеравна – <u>Време на провеждане</u>: месец ноември

Таблица 37. Културни мероприятия, провеждани на територията на община Котел
По данни на: официален сайт на община Котел, <https://kotel.bg/kultura/kulturen-kalendar/>

Провежданият през месец юни в общинския център традиционен фестивал „Етносите, багрите и котленския килим“ цели запазване и възраждане на българските традиции, популяризиране и съхраняване на занаятите, стимулиране интереса на младите хора. Културното мероприятие представя художествени пленери, литературни представяния, местни храни и напитки, различни български обичаи.

1.3.6.2. Основни изводи

Дейностите в областта на културата в община Котел са представени от разположените в нейния обхват 15 народни читалища, културни институти – Общинска Библиотека, Исторически и Природонаучен музей, както и от провежданите различни културни прояви.

Културните услуги се характеризират със своето пряко отношение към качеството на живот на хората на дадена територия, поради което считаме, че община Котел следва да насочи своите усилия към тяхното развитие и в предстоящия период 2021–2027 г.

1.4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

1.4.1. Транспортна инфраструктура

1.4.1.1. Пътна мрежа

През територията на община Котел преминават първо– (1 бр.), второ– (1 бр.) и третокласни (5 бр.) пътища – част от републиканската пътна мрежа, и четвъртокласни пътища – част от общинската пътна мрежа. Общината не се пресича от автомагистрала.

Общата дължина на Републиканската пътна мрежа на територията на общината е 129,111 км. Гъстотата на пътната мрежа в общината е 0,310 км/км², като посочената стойност е по-ниска от средната за област Сливен – 0,345 км/км² и за България – 0,333 км/км².

Първокласни пътища

I–7: Силистра – Шумен – Ямбол – Елхово – Лесово/Турция

- Пътят провежда международните потоци Румъния – България – Турция и обратно;
- Премахва през периферната източна част на област Сливен;
- Дължина на територията на община Котел: 10,940 км

Второкласни пътища

II–48: Омуртаг – Котел – Градец – път I–7

- Пътят обслужва територията на общината, свързвайки я с първокласен път E772 – Велико Търново – Шумен в Северна България и първокласен път I–7 към гр. Сливен;
- Дължина на територията на община Котел: 45,145 км

Третокласни пътища

III–484 с дължина на територията на община Котел: 24,280 км

III–488 с дължина на територията на община Котел: 5,885 км

III–706 с дължина на територията на община Котел: 13,212 км

III–7006 с дължина на територията на община Котел: 10,301 км

III–7306 с дължина на територията на община Котел: 5,110 км

Таблица 38. Републиканска пътна мрежа на територията на община Котел

По данни на: Проект за Общ устройствен план на община Котел

Общинската пътна мрежа в община Котел е добре развита, като са осигурени възможности за транспортен достъп до всички населени места на общината – с изключение на с. Дъбова. Сред причините за влошените качествени параметри на пътищата от общинската пътна мрежа, са недостигът на инвестиции за тяхната поддръжка и реконструкция, както и различния вид собственост на някои от тях. Друг проблем се явява проявата на активни свлачищни процеси, представляващи заплаха за прекъсване на транспортния достъп и връзките между населени места в общината. Пътищата в планинските райони на община Котел са труднопроходими при зимни условия. Съществува необходимост от изпълнението на мерки и дейности по обновление, модернизация и извършване на геозащитни мероприятия²⁷.

През територията на община Котел преминават 15 пътища от общинската пътна мрежа с обща дължина от 143,1 км – второ място по дължина на четвъртокласната пътна мрежа сред четирите общини в областта след община Сливен.

По-голямата част от пътищата от общинската пътна мрежа в община Котел се отличават с трайна настилка. Отчита се обаче, че тя е износена, а наличните габарити, укрепителни и защитни съоръжения, в своята преобладаваща част не отговарят на съвременните изисквания. Сред основните проблеми, ограничаващи възможността за подобряване параметрите на пътищата от общинската пътна мрежа, е липсата на финансови средства за реализирането на дейности по техния ремонт и поддръжка.

²⁷ По данни на Проект за Общ устройствен план на община Котел.

– Обществен превоз на пътници

По данни на Общинска администрация – Котел, извършваният обществен превоз на пътници по утвърдени маршрутни разписания на автобусни линии от републиканската, областната и общинската транспортни схеми²⁸, е в следните направления:

Републиканска транспортна схема
Бургас 15:00 ч. – Котел 11:00 ч.
София 11:00 ч. – Котел 14:00 ч.
София 16:00 ч. – Котел 4:30 ч.
Областна транспортна схема
Сливен 12:00 ч. – Котел 6:45 ч. (без неделя)
Сливен 16:00 ч. – Котел 11:00 ч. (без събота)
Сливен 14:30 ч. – Ябланово 6:15 ч. – невъзложена
Сливен 13:00 ч. – Филаретово 6:40 ч. (без неделя)
Сливен 14:00 ч. – Котел 10:00 ч.
Сливен 17:00 ч. – Ябланово 8:30 ч.
Сливен 19:00 ч. – Ябланово 11:30 ч.
Сливен 7:30 ч. – Котел 16:30 ч. (понеделник, сряда, петък и неделя – невъзложена)
Общинска транспортна схема
Котел 15:00 ч. – Соколарци 7:00 ч. (без събота и неделя)
Котел 12:30 ч. – Соколарци 13:30 ч. (без събота и неделя)
Котел 11:00 ч. – Ябланово 8:00 ч. (без събота и неделя)
Котел 11:30 ч. – Ябланово 9:00 ч. (без неделя)
Котел 14:15 ч. – Ябланово 7:15 ч. (без неделя)
Котел – Жеравна – Нейково – Катунцише – Градец – Медвен – Котел от Котел – 6:00 ч. и 13:30 ч.
Ябланово 6:30 ч. – Соколарци 16:00 ч. (без събота и неделя)
Котел 10:30 ч. – Ябланово 7:30 ч. (без събота)
Котел 14:30 ч. – Ябланово 7:00 ч. (без събота и неделя)
Котел 8:00 ч. и 12:30 ч. – Стрелци 9:00 ч и 13:30 ч. (понеделник и петък)
Малко село 7:35ч. – Ябланово 16:00 ч.

Таблица 39. Обществен превоз на пътници, обслужващ територията на община Котел – по утвърдени маршрутни разписания на автобусни линии от републиканската, областната и общинската транспортни схеми

По данни на: Общинска администрация – Котел

²⁸ Възложен по реда на глава 26 от ЗОП м. 10.2019 г. за срок от 5 години.

1.4.1.2. Железопътна мрежа

Железопътният транспорт не е развит на територията на община Котел. Най-близко разположената до гр. Котел железопътна гара се намира в гр. Сливен на отдалеченост 50 км.

1.4.1.3. Основни изводи

Републиканската пътна мрежа на територията на община Котел е представена от I^{-ви} (1 бр.), II^{-ри} (1 бр.) и III^{-ти} (5 бр.) клас пътища. През общината преминават 15 пътища IV^{-ти} клас, отнасящи се към общинската пътна мрежа, която е добре развита на територията на общината. Налице е необходимост от реконструкция и/или основни ремонтни дейности за пътища от общинската пътна мрежа.

1.4.2. Водоснабдителна и канализационна мрежа

1.4.2.1. Водоизточници и водохващания

Територията на област Сливен разполага с водоизточници, отличаващи се с добри количествени и качествени параметри, като изключение от посоченото прави община Котел. За изследваната територия е налице нерационално използване на наличните водоизточници, което е причина за режимното водоснабдяване с питейна вода на част от населените места, попадащи в административния ѝ обхват. Недостиг на питейна вода се отчита за пет населени места, които периодично страдат от безводие през летните месеци – това са общинският център – гр. Котел и селата Градец, Тича, Седларево и Нейково.

По данни на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион за периода 2021–2027 г., 12 населени места в област Сливен са с режим на водоснабдяване. В документа се посочва, че проблемът е най-сериозен в община Котел, в чийто териториален обхват с режим на водоснабдяване са 8 населени места, в които е съсредоточено половината от населението на местно ниво.

1.4.2.2. Пренос и пречистване на води

За област Сливен е налице необходимост от осъществяването на мерки и дейности за реконструкция и модернизация на остарялата водопроводна мрежа, което ще доведе до

намаление на наблюдаваните понастоящем изключително високи загуби на питейни води на територията на областта. В периода 2007–2011 г. се отчита незначителен спад на тези загуби, като област Сливен, заедно с област Ямбол, се нареждат сред областите в страната, отличаващи се с най-високи загуби на питейни води – съответно с дял от по 81,3% и 90,0%.

През 2017 г. стартира реализацията на проект за изграждане на пречиствателна станция за питейни води на гр. Котел. Тя ще пречиства 200 м³ вода на час от карстовия извор на р. Изворска, водоснабдяващ общинския център, чрез реагентна обработка и филтриране през бързи пясъчни филтри. Високото качество на водата ще се гарантира посредством осъществяването на последващ процес на обеззаразяване. Изграждането на пречиствателна станция за питейни води на гр. Котел, ще окаже изключително положително влияние върху качеството на живот на населението, посредством разрешаването на наблюдавания при обилни валежи проблем с варовика и замътването на водата,.

1.4.2.3. Водоснабдяване и канализация

Водоснабдяването и отвеждането на отпадъчни води на територията на област Сливен се извършва от „Водоснабдяване и канализация“ ООД – Сливен. За осигуряване на вода за питейно–битови нужди в община Котел отговаря Експлоатационен район „Котел“.

Водоснабдяването на гр. Котел се осъществява от Котленските карстови извори, като с техния намален дебит се свързва системният проблем в областта на водоснабдяването с питейна вода на територията на общината. В Проекта на Общ устройствен план на община Котел, се посочва, че сред възможностите за трайно решение на този проблем, е възобновяването на проекта за строителство на язовир „Братан“. Той е проектиран да се изгради на р. Съраландере, на отстояние 8 км западно от с. Тича и 1 км южно от с. Братан. Предвиденото му основно предназначение е за водоснабдяване на общинския център – гр. Котел и девет от селата в общината, като строителството му започва през 1989 г. и е спряно през 1991 г.

Канализационната мрежа на територията на областта е в задоволително физическо състояние, като е изградена почти изцяло с бетонови профили. Предвид изтеклия експлоатационен срок на годност, е налице необходимост от тяхната поетапна подмяна.

На територията на област Сливен за изградени две Пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ) – на територията на градовете Сливен и Нова Загора. На територията на общините Котел и Твърдица няма действащи пречиствателни станции за отпадъчни води – поради липсата на пречиствателни съоръжения, отпадъчните води се заустват директно в преминаващите реки. Използването на септични ями и попивателни кладенци на територията на някои населени места, води до замърсяване на почвените води.

1.4.2.4. Основни изводи

В резултат на извършения анализ на водоснабдителната и канализационна мрежа, можем да направим следните изводи:

- Налице е необходимост от доизграждане и модернизация на водопроводната и канализационна инфраструктура на територията на област Сливен. Следва да се предприемат мерки и дейности, в областта на: подмяна на остарелите водопроводни тръби с цел намаляване на изключително високите загуби на питейни води; доизграждане на канализационните мрежи в населените места в областта; осъвременяване на съществуващите и изграждане на нови пречиствателни станции за отпадъчни води;
- За територията на община Котел се отчита най-голяма сериозност на проблема с водоснабдяването на населението с питейна вода сред четирите общини в област Сливен. По данни на ИТСП на Югоизточен регион, осем населени места в община Котел, в които живее около половината от общинското население, са с режим на водоснабдяване;
- Съществува необходимост от подмяна на водопроводната мрежа на територията на населени места в общината;
- В община Котел не е налична ПСОВ, което оказва негативно влияние върху качеството на водостопанската инфраструктура. Отпадните води на населението се заустват в речната мрежа или в септични ями;

- Положително въздействие върху качеството на живот на хората ще окаже пускането в експлоатация на изгражданата понастоящем пречиствателна станция за питейни води на гр. Котел.

1.4.3. Телекомуникационна и съобщителна мрежа

Всички 22 населени места в административния обхват на община Котел са телефонизирани. Налична е автоматична телефонна връзка с общинския център – гр. Котел. „Българска телекомуникационна компания“ (БТК) ЕАД предлага фиксирани телефонни услуги като се отчита 100% степен на цифровизация на територията на цялата община. Върху терени общинска собственост в селата Соколарци, Кипилово и Тича са монтирани мобилни телекомуникационни съоръжения с цел подобряване на обхвата и комуникациите на територията на общината. В общината има покритие на трите мобилни комуникационни оператора.

Интернет достъпът на територията на община се осъществява чрез кабелни и мобилни мрежи. За община Котел се отчита изоставане в сферата на интернет комуникациите, като повечето населени места нямат осигурен достъп до интернет услуги. С цел решаването на този проблем, Общинска администрация Котел съдейства активно за създаването на условия за навлизане на нови интернет доставчици на територията на общината.

Чрез включените мерки в Направление I т.3 от Пътната карта към Националния план за широколентова инфраструктура за достъп от следващо поколение, е предвидено осигуряване на публичен и частен ресурс за изграждането на широколентова инфраструктура от следващо поколение в райони, където липсва пазарен интерес. Необходимо е проектите в областта на информационните и комуникационни технологии в селските райони да се фокусират върху: обезпечаване на широколентов достъп до интернет, отговарящ на изискванията на новите комплексни електронни услуги; съдържание, съобразено с интересите на населението в тези райони и услуги, насърчаващи

ползването на интернет; и развиване на нови компютърни умения за ползване на интернет и електронни услуги²⁹.

В ИТСП на Югоизточен регион за периода 2021–2027 г. се посочва, че *„навременната оптимизация на комуникационната инфраструктура на държавната администрация чрез изграждане на единна електронна съобщителна мрежа е задължително условие за икономическото развитие на страната“*. Осигурена свързаност към единната електронна съобщителна мрежа (ЕЕСМ) на държавната администрация е налице за 74 общини в страната, а други 49 общини са в процес на свързване като част от мярка I.3.2 на Пътната карта към Националния план за широколентова инфраструктура за достъп от следващо поколение. По данни на посочения стратегически документ, към месец май 2019 г. 142 общини в България все още не са свързани към ЕЕСМ на държавната администрация, като 17 от тях попадат в обхвата на ЮИР. На територията на област Сливен това са общините Котел и Твърдица.

Пощенски станции са налични на територията на 13 населени места – гр. Котел и селата Тича, Филаретово, Медвен, Жеравна, Ябланово, Градец, Пъдарево, Нейково, Мокрен, Стрелци, Кипилово и Боринци.

На територията на общинския център – гр. Котел са разположени офиси на две частни куриерски фирми.

На общинско ниво се отчита 100% покритие с радио и телевизионен сигнал на лицензираните национални телевизии. Програмите на Националното радио се приемат на територията на цялата община. Общината се обслужва и от кабелни телевизионни мрежи, чийто обхват непрекъснато се разширява.

Сред основните проблеми, свързани със състоянието на телекомуникационната и съобщителна мрежа на територията на община Котел, се откроява липсата на достъп до интернет услуги на територията на по-голямата част от населените места в общината.

1.4.4. Енергийна мрежа

1.4.4.1. Електроснабдяване

²⁹ По данни на ИТСП на Югоизточен регион за периода 2021–2027 г.

Всички населени места на територията на община Котел са електрифицирани. Изградените в общината мрежи и съоръжения за производство, пренос и разпределение на електрическа енергия, са добре развити и притежават капацитет да поемат допълнително натоварване при покриване потребностите на битовите и промишлени потребители.

Собствеността на мрежите и съоръженията средно напрежение³⁰ са собственост и електроснабдяването до крайните битови и промишлени абонати в общината, се осъществява от електроснабдително дружество „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД.

Общинският център – гр. Котел попада в обхвата на Мрежови експлоатационен район Стара Загора, подрайон Сливен.

Всяка от четирите общини в административния обхват на област Сливен се захранва от районната мрежа 110 kV, посредством едноименни подстанции 110/20 kV, разположени в центровете на общините. Всички 22 населени места в общината получават захранване от електроразпределителната мрежа средно напрежение (20 Kv), посредством въздушни и кабелни електропроводни линии с обща дължина 237 км.

През територията на община Котел минава въздушна линия, която на юг от Котел се нарича „Морава“, а на север „Жеравна“. И двете въздушни линии са на 110 kV. Дължината на локалната подземна електрическа мрежа е 27 км, а на локалната въздушна електрическа мрежа – 333 км.

На територията на всички 22 населени места в община Котел са извършени дейности по реконструкция и модернизация на уличното осветление.

1.4.4.2. Възобновяеми енергийни източници и енергийна ефективност

Територията на област Сливен притежава добър потенциал за производство на енергия от ВЕИ, което се отнася най-вече за възможностите за усвояване потенциала на вятърната и слънчевата енергия.

Продължителността на слънчевото греене в страната³¹ е в порядъка на 2 100–2 400 часа, като в планинските райони тази стойност е около 1 900 часа. Въпреки че за област

³⁰ През територията на общината не преминават електропроводи високо напрежение.

³¹ Потенциалът за използването на слънчевата енергия в качеството ѝ на възобновяем източник на енергия, се определя от продължителността на слънчевото греене на дадена територия.

Сливен се отчитат високи нива на слънчева радиация, предвид географското разположение (висока надморска височина и планински релеф) на община Котел, територията ѝ се определя като район с не толкова висока слънчева активност и с умерени температури. На база данните за слънчевото греене, взети от станция, разположена на близка надморска височина и еднаква географска ширина с тази на изследваната територия, се отчита продължителност на слънчевото греене в ниските части на територията около 2 160 часа годишно и 2 060 часа годишно в по-високите части.

По данни на ИТСП на Югоизточен регион, към края на месец юни 2018 г. на територията на община Котел са изградени следните мощности по видове ВЕИ:

- Фотоволтаични електрически централи (ФТЕЦ) с мощност 7,6 MW;
- Вятърни електроцентрали (ВяЕЦ) с мощност 2,0 MW;
- Възобновяеми източници – общо мощност 9,6 MW;
- Плътност – 11,25 MW/1000 km².

Общата мощност от ВЕИ в община Котел (9,6 MW) съставлява 7,8% в структурата на показателя на областно ниво (122,6 MW) и отрежда на общината последно място сред четирите общини в областта по мощност на изградените централи.

Мерките за повишаване на енергийната ефективност на територията на община Котел се свързват най-вече с осъществяването на дейности по оптимизиране на уличното осветление, посредством въвеждането на системи за автоматично управление, както и с подмяната на осветителните тела с енергоспестяващи.

Относно енергийната ефективност на сградния фонд, е налице необходимост от нейното повишаване в рамките на различни сгради общинска публична и частна собственост. Това е възможно посредством изпълнението на мерки и дейности в рамките на програми за енергийна ефективност. На местно ниво приоритетни обществени сгради са тези на общинската образователната, социална и здравна инфраструктури.

1.4.4.3. Основни изводи

В резултат на извършения анализ на енергийната мрежа на територията на община Котел, можем да направим следните изводи:

- Енергийната система на територията на общината е добре развита и притежава капацитет да поеме натоварвания в потреблението от страна на битови и промишлени потребители;
- Налице е необходимост от доизграждане и реконструкция на електропреносната мрежа в община Котел, което е в сила особено за териториите, притежаващи потенциал за развитие на туристически сектор;
- Относно производството на различни видове енергия от възобновяеми енергийни източници, територията на общината се определя като район с не толкова висока слънчева активност и с умерени температури;
- Предприемането на целенасочени мерки и дейности за повишаване на енергийната ефективност на територията на общината, следва да се разглежда като неотменна част от провежданата политика на местно ниво и през предстоящия програмен период 2021–2027 г.

1.5. Екологично състояние и рискове

1.5.1. Проблеми от екологичен характер и източници на замърсяване на територията на община Котел

В община Котел не са налице условия за възникване на сериозни и трайни екологични проблеми, което се свързва най-вече с ограничения брой промишлени предприятия. Територията на общината се отнася към най-чистите в екологично отношение райони в Югоизточен район. Възможна е обаче проявата на някои краткотрайни неблагоприятни условия на средата, свързани със:

- Замърсяване на водите в резултат от дейности в областта на селското стопанство, комунално–битовия сектор, нерегламентираните сметища;
- Замърсяване на атмосферния въздух от транспорта, нерегламентираните сметища и инцидентно възникнали пожари;
- Замърсяване и нарушаване на почвите от селскостопански дейности, отпадни води от комунално–битовия сектор, сметищата, строителните дейности и др.

Сред дейностите, които могат да породят потенциални геоекологични проблеми са: нерегламентираната сеч, неконтролираното събиране на ядливи гъби и билки, прекомерното пашуване, браконьерството.

1.5.2. Анализ на състоянието на компонентите на природната среда

1.5.2.1. Качество на атмосферния въздух

Качеството на атмосферния въздух на територията на община Котел е под контрола на Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) – Стара Загора.

В ролята на основен източник на замърсяване на атмосферния въздух в общината е изгарянето на твърди горива за отоплението на битови, административни и сгради на частния сектор. Сред останалите източници на емисии в община Котел са автомобилният транспорт, дървопреработващите предприятия, пасищното животновъдство.

На територията на общината функционират предприятия в областта на текстилната и килимарската промишленост, дърводобива и дървообработването. Текстилната промишленост е представена от един цех за шиене „Г. Мамарчев“ и два текстилни цеха на текстилен завод „Възраждане“.

Предвид изобилието от горски ресурси, дърводобивът е сред основните икономически дейности в общинския център – гр. Котел и в неговите околности. Понастоящем дървопреработването на територията на общината почти не се развива – цех за дървопреработване функционира в с. Тича.

В община Котел няма разположени станции за контрол на качеството на атмосферния въздух. Тъй като в рамките на общината липсват източници и условия за създаване на трайна зона на замърсен атмосферен въздух, се счита, че изследваната територия се характеризира с добри екологични условия.

1.5.2.2. Повърхностни и подземни води

В ролята на основни емитери на вредни вещества в повърхностните водни течения на територията на община Котел влизат:

– Комунално-битовите води от населените места: липса на изградена селищна канализация и

директно заустване на отпадъчните води

- Замярявания от личните земеделски и животновъдни стопанства
- Замярявания от животновъдни ферми
- Замярявания с отпадни води от промишлени предприятия
- Нерегламентирани сметища, вкл. от органични отпадъци от личните стопанства

По данни на Проект за Общ устройствен план на община Котел, основни точкови източници на замяряване на поречието на р. Луда Камчия и нейните притоци, и на р. Котленска, са:

За р. Луда Камчия:

- Канализационната мрежа на с. Жеравна: извършва се заустване на непречистените отпадъчни води в дере „Селският дол“ – поречие на р. Луда Камчия и II категория воден обект

За р. Котленска:

- Канализационната мрежа на общинския център – гр. Котел е от смесен тип
- Осъществява се заустване на непречистените отпадъчни води посредством десет колектора
- Колектори 1–6 заустват в р. Котленска – II категория воден обект
- Колектори 7–10 заустват в р. Сухойка – II категория воден обект

Сред основните дифузни източници на замяряване на повърхностите водни тела на територията на община Котел, са: горите, неполивните ниви, пасищата и други земеделски земи; както и замяряванията от битов характер, свързани най-вече с липсата на канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води.

Антропогенната дейност оказва влияние върху качеството на подземните води в общината, водейки до проявата на различни замярявания, причинени от точкови и дифузни източници. Конкретно за община Котел, проблемите с качеството на подземните води, се свързват със следните точкови източници на замяряване: населени места без изградена канализация; индустриални площадки; депа за отпадъци. В ролята на основен дифузен източник на замяряване влиза земеделието.

В резултат от замяряването на подземните водни тела от точкови източници, се наблюдава повишаване съдържанието на биогенни вещества. Територията на община Котел е разположена върху две подземни тела, които се оценяват като „непопадащи в риск от точкови източници на замяряване“. Дифузните източници на замяряване от своя

страна водят до увеличено съдържание на нитрати, фосфати, сулфати, хром, желязо и манган в подземните води.

Водоснабдяването на територията на община Котел се обслужва от „Водоснабдяване и канализация“ ООД – Сливен. По водоразпределителната мрежа се наблюдават значителни общи загуби на вода. На територията на общината няма изградена пречиствателна станция за отпадъчни води. Налице е необходимост от разширение, реконструкция и модернизация на водоснабдителната и канализационна инфраструктура в общината. В тази връзка, дългосрочно положително въздействие ще окаже изграждането на ПСОВ на гр. Котел, както и на локално пречиствателни съоръжения на други населени места в общината. Понастоящем в процес на реализация е проект за изграждане на пречиствателна станция за питейни води на общинския център – гр. Котел.

1.5.2.3. Земи и почви

Състоянието на почвите в изследваната територия се намира под влиянието на комплекс от фактори: структура на растениевъдната практика, възможностите за напояване на земите, активността на ерозионните процеси в условията на хълмист терен с променливи наклони, средиземноморското климатично влияние и др.

Нарушените територии в административния обхват на община Котел се равняват на 0,004% (32 дка) от площта на общината. Според начина на трайно ползване тези територии се отнасят към категории „унищожени орни земи от промишлени предприятия“ и „силно наклонени и ерозирали орни земи“. Посоченият малък дял на нарушените територии свидетелства за липсата на значителни нарушения на земните недра и почвите на територията на общината. Наблюдаваните ерозионни процеси са в умерени граници.

В общината не са изградени пунктове за оценка замърсяването на почвите с тежки метали по източник на замърсяване автотранспорт и химизация. Препоръчва се в райони, в които се развива селскостопанска дейност да се използват растително–защитни материали, които не съдържат медни съединения. Сред потенциалните рискови фактори се откроява опасността от възникването на горски пожари, които се явяват значителна заплаха за горите. Неконтролираната паша, увеличеният брой на отглежданите кози, както и причинените повреди на горите от дивеча, също допринасят за тяхната деградация.

1.5.2.4. Биоразнообразие и защитени територии

Биологичните ресурси на територията на общината се отличават с важно стопанско значение за развитието на горското стопанство, лова и риболова, билкарството, туризма.

На територията на община Котел попадат 27 защитени територии, обявени по Закона за защитените територии – 1 поддържан резерват, 1 резерват, 7 защитени местности, 18 природни забележителности, както и 10 защитени зони, обявени по Закона за биологичното разнообразие.

Най-голям дял от площта на община Котел от 69,2% (594 000 дка) заемат горските територии. На второ място се нареждат урбанизираните с дял от 26,4% (226 173 дка), следвани от земеделските територии с 3,5% (29 895 дка) от площта на местно ниво. С най-малък дял се отличават защитените – 0,9% (8 000 дка) и нарушените – 0,004% (32 дка) територии.

Горските ресурси благоприятстват развитието на различни икономически дейности – добив и преработка на дървесина, беритба на горски билки, гъби, плодове. Горските ресурси създават и условия за развитието на различни алтернативни видове туризъм – природен (екотуризм), пешеходен. Територията на община Котел попада в обхвата на две държавни горски стопанства – ДГС „Тича“ и ДГС „Котел“.

Сред естествените широколистни гори са разпространени дъб, габър, бук, ясен и др., а сред изкуствено засадените иглолистни гори – насаждения с черен бор. Територията на общината се отличава с богато разнообразие на представителите на фауната. От тревопасните бозайници се срещат благороден елен, сърна, дива свиня, заек и др., а от хищниците – вълк, чакал, лисица, мечка и др. Добре представени са грабливите птици – скален орел, малък креслив орел, сокол–скитник, орел–змияр, осояд, ястреби, белоглав лешояд.

Пожарите, неконтролираното събиране на ядливи гъби и билки, браконьерството и изсичането на горите за огрев и незаконното пашуване, са сред основните потенциални заплахи за биоразнообразието на територията на общината.

1.5.2.5. Зелени площи

Зелената система в общината е предназначена за подобряване на жизнената среда и облика на населените места, посредством поддържането на екологична, рекреативна, естетическа и защитно–мелиоративна функции.

Зелената система на дадена територия включва обществените озеленени площи, в т.ч. всички паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и горски паркове, гробищни паркове, защитни насаждения и разсадници. В Проекта за Общ устройствен план на община Котел, се посочва, че тяхната обща площ формира 0,084% (73 ха) от територията на общината.

1.5.3. Анализ на факторите за въздействие

1.5.3.1. Отпадъци. Управление на отпадъците

Всички 22 населени места в териториалния обхват на община Котел са включени в системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване. Дейността по сметосъбиране в населените места е организирана от общината, като събраните отпадъци се депонират на Регионалното депо за неопасни отпадъци за общините Омуртаг, Котел, Върбица и Антоново, разположено в землището на гр. Омуртаг (област Търговище). На регионалното депо няма изградени инсталации и съоръжения за предварително третиране на отпадъците (сепариране, третиране на биоразградимите и строителни отпадъци).

В община Котел се генерират следните видове отпадъци – производствени, битови, опасни, строителни, биоразградими. Преобладаващата част от генерираните отпадъци на местно ниво са битови, а с най–малки количества се отличават производствените и строителни отпадъци. Домакинствата са основен източник на битови отпадъци, докато отпадъците, генерирани от търговски, административни и производствени обекти съставляват около 20,0%. За територията на общината се отчитат по–ниски стойности на показателя „норма на натрупване на битови отпадъци“ спрямо средните за страната. Годишното количество на образуваните отпадъци на жител в община Котел е 113,2 кг.

Образуваните строителни отпадъци в общината са предимно от юридически лица, като малка част от тях са формирани от физически лица при извършването на ремонтни

дейности. В общината няма изградено специализирано депо за строителни отпадъци, както и инсталация за оползотворяването им.

На територията на община Котел функционира добре организирана система за сметосъбиране, чрез разполагане на контейнери и кофи, обслужваща територията на всички населени места в административния ѝ обхват. Налице е необходимост от поставяне на допълнителни съдове и подмяна на амортизираните.

В общината няма изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Общинска администрация Котел многократно е правила опит за въвеждане на тази услуга в общината, но получава отказ от съответните организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки. Въпреки че общината е предприела дейности по организиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки със собствени средства, понастоящем такава система в общината не е изградена. Не е въведена и система за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал.

Община Котел организира разделното събиране пет вида масово разпространени отпадъци в сътрудничество със съответните организации по тяхното оползотворяване:

- Негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА);
- Излезли от употреба гуми (ИУГ);
- Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС);
- Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО);
- Отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (ОМОН).

Наблюденията са, че организираното разделно събиране на посочените видове отпадъци, не е достатъчно ефективно.

Община Котел кандидатства за финансиране на проект „Изграждане инфраструктура за третиране на отпадъците в община Котел“, обект „Закриване на старо депо за ТБО Котел“. Имотът е разположен в землището на с. Тича. Към момента проектът не е одобрен за финансиране, като според получения от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) отказ през 2016 г., проектът не е сред приетите приоритети. Понастоящем общината продължава да търси възможности за финансиране на проекта за рекултивация на депото за твърди битови отпадъци.

Понастоящем община Котел изпълнява Програма за управление на отпадъците на територията на общината за периода 2015–2020 г.

На територията на общината липсват други замърсявания, за които Общинска администрация да не предприема мерки и дейности по възстановяване на терените. Извършват се ежегодни проверки за наличието на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци на закритите сметища в населени места от общината, като се следи и за наличието на новообразувани нерегламентирани сметища. Осъществяват се и дейности по почистване и недопускане на замърсявания на територията на общината. Локални замърсявания от нерегламентирани сметища се наблюдават в гр. Котел – района покрай реката, в кварталите „Изток“ и „Садина“, в с. Градец – покрай реката.

1.5.4. Основни изводи за екологичното състояние и рискове

В резултат на извършения анализ на екологичното състояние и рискове на територията на община Котел, можем да направим следните изводи:

- Изследваната територия се отличава с добри екологични условия, като в обхвата ѝ липсват селища с обособени големи индустриални зони, влизащи в ролята на източник за замърсяване на атмосферния въздух и компонентите на околната среда;
- Качеството на атмосферния въздух в община Котел отговаря на стандартите и не създава здравен риск за населението. Основни източници на замърсяване на територията на общината битовото отопление (изгаряне на твърди горива) и автотранспорта;
- В ролята на основен точков източник на замърсяване на поречието на р. Луда Камчия и нейните притоци, влиза канализационната мрежа на с. Жеравна. Непречистените отпадъчни води се заустват в дере „Селският дол“ (поречие на р. Луда Камчия и II категория воден обект);
- Основен точков източник на замърсяване на поречието на за р. Котленска е канализационната мрежа на гр. Котел, която е от смесен тип. Извършва се заустване на непречистените отпадъчни води посредством десет колектора;

- Основни дифузни източници на замърсяване на повърхностите води в общината са: горите, неполивните ниви, пасищата и други земеделски земи; както и битовите замърсявания, свързани главно с липсата на канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води;
- Проблемите с качеството на подземните води в общината са свързани със следните точкови източници на замърсяване: населени места без изградена канализация; индустриални площадки; депа за отпадъци. Основен дифузен източник на замърсяване се явява земеделието;
- По водоразпределителната мрежа на територията на общината се наблюдават значителни общи загуби на вода. В общината няма изградена пречиствателна станция за отпадъчни води. Налице е необходимост от разширение, реконструкция и модернизация на водоснабдителната и канализационна инфраструктура;
- Системата за сметосъбиране на битови отпадъци обхваща 100% от населението на община Котел. Актуален е проблемът със замърсяването на площи от неконтролирано изхвърляне на битови, градински и животински отпадъци, наблюдаван основно в периферията на населените места и речните долини;
- В община Котел са въведени системи за разделно събиране на пет вида масово разпространени отпадъци: негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА); излезли от употреба гуми (ИУГ); излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС); излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО); отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (ОМОН);
- На територията на общината не е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Въпреки че Общинска администрация многократно прави опити за нейното внедряване, е налице отказ от организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки. Предприети са дейности по нейното организиране със собствени средства, но към момента в община Котел не е изградена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки;
- В общината не е въведена и система за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал;

- Община Котел се характеризира с богато биологично разнообразие. С икономическо значение се отличават горските ресурси, лечебните растения, животинските видове с ловно стопанско значение. Високозначими са поддържащите и регулиращи функции на горите и защитените зони в общината по отношение на природните баланси, качеството на водите, атмосферния въздух и почвите, предотвратяването на рискови явления (пожари, ерозия, гравитационна деструкция и др.).

1.6. Анализ на административния капацитет на общинската администрация за реализация на ПИРО, както и необходимостта от укрепването му

По данни на Общинска администрация Котел, в периода 2014–2020 г. на територията на общината се осъществяват проекти, подкрепени по линия на различни източници на финансиране:

- Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане;
- Програма за развитие на селските райони 2014–2020 г.;
- Оперативна програма Развитие на човешките ресурси 2014–2020 г.;
- Проект „Красива България“;
- Национална кампания „За чиста околна среда“;
- Национално сдружение на общините в Република България;
- Министерство на културата;
- Фонд „Социална закрила“;
- Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- Целева програма „Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация – 2020г.

Наименование на проекта	Стойност на проекта	Статус на проекта
– Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане		
„Топъл обяд за хората в нужда от община Котел“	6 414 553,15 лв.	изпълнен

Наименование на проекта	Стойност на проекта	Статус на проекта
– Програма за развитие на селските райони 2014–2020 г.		
Подмярка 19.1. „Помощ за подготвителни дейности“	58 674,90 лв.	изпълнен
„Изграждане, реконструкция и/или рехабилитация на водоснабдителни системи и съоръжения в агломерации с под 2 000 е.ж. в община Котел“	5 582 803,08 лв.	в процес на изпълнение
„Рехабилитация на съществуващи улици, тротоарни настилки и съоръжения към тях в гр. Котел“	1 886 077,20 лв.	в процес на изпълнение
„Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общински сгради с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност“	760 676,30 лв.	в процес на изпълнение
„Реконструкция, ремонт, оборудване и обзавеждане на средно училище „Г. С. Раковски“ – гр. Котел“	960 675,91 лв.	в процес на изпълнение
„Благоустройство на площадно пространство в с. Тича, общ. Котел, ситуирано в УПИ 1 – за площад, кв. 16 по плана на с. Тича“	490 000,00 лв.	одобрен
– Оперативна програма Развитие на човешките ресурси 2014–2020 г.		
„Интегрирани подходи за активно включване на социално уязвими групи чрез обучение и заетост и създаване на социално–здравен център за жителите на община Котел“	343 416,77 лв.	изпълнен
„Общинско социално предприятие „Озеленяване и благоустройство“	389 329,92 лв.	изпълнен
„Интегриран подход за социално–икономическа интеграция на маргинализираните групи в община Котел“	198 713,31 лв.	в процес на изпълнение
„Предоставяне на патронажни грижи в общините Котел и Твърдица“	225 900,32 лв.	изпълнен
Проект: „Предоставяне на патронажни грижи в общините Котел и Твърдица“ Процедура: „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент 2“	129 138,88 лв.	в процес на изпълнение
Проект: „Предоставяне на патронажни грижи в общините Котел и Твърдица“ Процедура: „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания – Компонент 3“	104 640,00 лв.	в процес на изпълнение
„Патронажна грижа за възрастни хора и лица с	48 343,68 лв.	в процес на

Наименование на проекта	Стойност на проекта	Статус на проекта
увреждания – Компонент 4“		изпълнение
„Подобряване на качеството на живот на възрастните и лицата с увреждания на територията на община Котел по процедура BG05MROP001-2.002 „Независим живот“	490 220,00 лв.	изпълнен
– Проект „Красива България“		
Преустройство на първи етаж на съществуваща сграда в съответствие изискванията за достъпна среда“ находящ се в УПИ IX – за банка, кв. 38, ПИ с идентификатор 39030.501.617, град Котел, общ. Котел	52 462,00 лв.	изпълнен
– Национална кампания „За чиста околна среда“		
Национална кампания „За чиста околна среда“ – детска площадка в гр. котел	9 790,40 лв.	изпълнен
– Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ)		
„Европейска щафета“	3 000,00 лв.	изпълнен
– Министерство на културата		
Провеждане на фестивал „Етносите, багрите и котленския килим“	6 176,18 лв.	изпълнен
Провеждане на фестивал „Етносите, багрите и котленския килим“	7 000,00 лв.	изпълнен
– Фонд „Социална закрила“		
„Оборудване на Социален патронаж в гр. Котел“	29 773,14 лв.	изпълнен
„Целева програма за подпомагане на образователния процес на деца и младежи, настанени в социални услуги, делегирани от държавата дейност от резидентен тип и домове за деца, лишени от родителска грижа от I до XII клас“	959,72 лв.	в процес на изпълнение
– Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)		
Национална кампания „За чиста околна среда“ – спортна площадка в с. Филаретово	9 987,00 лв.	изпълнен
Национална кампания „За чиста околна среда 2019 г.“ – с. Тича	9 927,40 лв.	изпълнен
Национална кампания „За чиста околна среда 2019 г.“ – с. Кипилово	9 927,40 лв.	изпълнен
„Изграждане на детска площадка и кът за отдих в гр. Котел“	9 790,40 лв.	в процес на изпълнение

Наименование на проекта	Стойност на проекта	Статус на проекта
„Почистване и озеленяване на парк село Орлово“	9 920,40 лв.	в процес на изпълнение
– Целева програма „Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация – 2020 г.“		
„Топъл обяд у дома за жители на община Котел в условията на извънредна ситуация – 2020 г.“	62 118,00 лв.	в процес на изпълнение

Таблица 40. Реализирани/в процес на изпълнение проекти на територията на община Котел в периода 2014–2020 г.

По данни на: Общинска администрация – Котел, <https://kotel.bg/programi-i-proekti/tekushti-proekti/>

Към момента на разработване на ПИРО, в процес на изпълнение в община Котел са 12 проекта, в т.ч. 4 – по линия на Програма за развитие на селските райони 2014–2020 г.; 4 – по линия на Оперативна програма Развитие на човешките ресурси 2014–2020 г.; 1 – по линия на Фонд „Социална закрила“; 2 – по линия на Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда; 1 – по линия на Целева програма „Топъл обяд у дома в условията на извънредна ситуация – 2020 г.“.

Понастоящем един проект с наименование „Благоустройство на площадно пространство в с. Тича, общ. Котел, ситуирано в УПИ 1 – за площад, кв. 16 по плана на с. Тича“ е със статус одобрен по линия на Програма за развитие на селските райони.

На база предоставената информация за успешно реализираните и в процес на изпълнение проекти на територията на община Котел можем да заключим, че Общинската администрация разполага с нужния административен капацитет за реализация на ПИРО. В рамките на настоящия програмен период 2014–2020 г. Общинска администрация Котел участва в изпълнението на множество общественозначими проекти, целящи повишаване качеството на живот на хората и подобряване облика на населените места в общината. Изграденият административен капацитет на общинската администрация влиза в ролята на важен ресурс в предстоящия процес на прилагане на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г.

1.7. Анализ на културно–историческото наследство

Територията на община Котел се отличава с богато културно–историческо наследство, представено от едни от най–значимите недвижими културни ценности в

региона и в страната. Съгласно регистъра на Националния институт за недвижимо културно наследство (НИНКН), в административния обхват на общината попадат 25 обекта от категория с „национално значение“, притежаващи изключителна стойност за културата и историята.

1. Ранновизантийска и средновековна българска крепост Вавово кале (Градешкото кале, Калето, Градището) – 600 м ЮЗ от с. Градец, на левия бряг на р. Луда Камчия
2. Село Жеравна – архитектурен резерват / АИР „Жеравна“
3. Къща на Тодор Икономов – с. Жеравна
4. Къща на Васил Д. Стоянов – с. Жеравна
5. Къща на д-р Васил Соколски (Соколова къща) – с. Жеравна
6. Взаимно училище – с. Жеравна
7. Къща на Сава Филаретов – с. Жеравна
8. Хаджи Драгановата къща – с. Жеравна
9. Къща на Халтъков – с. Жеравна
10. Къща на Йордан Йовков – с. Жеравна
11. Къща на Руси Чорбаджи – с. Жеравна
12. Къща на Матей Гендов – с. Жеравна
13. Къща на Димчо Кехая – с. Жеравна
14. Средновековна крепост Хурсул град (Сайганско кале) – с. Кипилово
15. Село Катунцище – архитектурен резерват
16. Къща на Ана Гаврилова – с. Катунцище
17. Къща на Драган Михалев и стопански сгради – с. Катунцище
18. Старинната част на гр. Котел
19. Късноантична и средновековна българска крепост Хайдут Върбан – 7 км С–СИ от гр. Котел, върху уединено възвишение в едноименна местност, при северното подножие на основната старопланинска верига – в района на Котленската планина
20. Ранновизантийска и средновековна българска крепост Града (Вида, Диавена, Момина крепост) – 7 км ЮИ от гр. Котел, върху купена Вида
21. Късноантична защитна каменна преграда Лахъма (Маркови прегради) – 6 км северно от гр. Котел, по билото и западния склон на хребета Урушките стени
22. Старобългарска землена защитна преграда Еркесията (Топрак герме, Котленската Еркесия) – 3 км ЮИ от гр. Котел, в м. „Ливадищата“ и полите на хребета Разбойна
23. Антична и средновековна пътна комуникация Златов път (Злати йол, Памукчи йолу) – 9,5 км СИ от гр. Котел, при северното подножие на хребета Белите брягове, м. „Кесик таш“ (Сечения камък)
24. Къща–музей Захари Стоянов – с. Медвен
25. Къща на Христо Димитров Георгиев – с. Медвен

Таблица 41. Недвижими културни ценности в община Котел от категория с „национално значение“

Източник: Проект за Общ устройствен план на община Котел

На територията на община Котел попадат три от 100-те Национални туристически обекта на България:

- Пантеон на Георги Раковски и музей на котленските възрожденци – гр. Котел;
- Природонаучен музей – гр. Котел
- Къща–музей „Йордан Йовков“ – с. Жеравна.

В община Котел са обявени пет архитектурно–исторически резервата: с. Жеравна, с. Катунисце, с. Медвен, с. Градец, резерват „Галата“ – разположен в гр. Котел.

Историческият музей на територията на общината обхваща музейни експозиции, разположени в три населени места: гр. Котел, с. Жеравна и с. Медвен.

Музейни експозиции в гр. Котел

- Експозиция „Котленски възрожденци“ с Пантеон на Георги Стойков Раковски – гр. Котел
- Експозиция „Котленски възрожденски бит“ – разположена в Кърпеевата къща в кв. „Галата“
- Експозиция „Старокотленски килими и тъкани“ – разположена в музей „Галатанско училище“

Музейни експозиции в селата Жеравна и Медвен

- Експозиция „История на Жеравна“ – разположена в родната къща на възрожденския просветител Сава Филаретов
- Експозиция „Бит и култура на Жеравна през Възраждането“ – в къщата на Руси чорбаджи
- Експозиция „Йордан Йовков“ – в родната къща на Йордан Йовков, с. Жеравна
- Експозиция „Приложно и изобразително изкуство“ – Художествена галерия „Жеравна“ (в сградата на училището)
- Експозиция „История на село Медвен. Захари Стоянов в историята и културата на българите“ – разположена в бащината къща на Захари Стоянов

Според регистъра на НИНКН в административния обхват на община Котел попадат общо 854 обекта със статут на недвижими културни ценности (НКЦ) – в т.ч. 841 единични НКЦ, 3 резервата, 1 групов и 9 „свалени“.

Структурата на единичните недвижими културни ценности в общината е представена от: 748 бр. – архитектурно–строителни; 42 бр. – археологически; 22 бр. –

исторически; 3 бр. – художествени; 3 – бр. – исторически и архитектурно–строителни; 5 бр. – архитектурно–строителни и художествени; „паметници на културата“, за които не е определена научната и културна област – 17 бр.; обекти без определена научна и културна област – 1 бр.³²

Недвижимите културни ценности на територията на община Котел се отличават със следното пространствено разпределение по населени места:

1. село Мокрен (б. с. Аврамово) – 5 обекта (3 археологически, 2 исторически)
2. село Боринци – 2 обекта (2 архитектурно–строителни)
3. село Братан – няма
4. село Градец – 134 обекта (12 археологически, 1 исторически, 1 художествен и 120 архитектурно–строителни) и 1 свален обект – исторически
5. село Дъбова – няма
6. село Жеравна – 1 резерват и 218 обекта (1 археологически, 6 исторически, 207 архитектурно–строителни, 3 исторически и архитектурно–строителни, 1 архитектурно–строителен и художествен)
7. село Катунци – 1 резерват и 75 обекта (1 археологически (деклариран); 1 художествен (деклариран); 56 архитектурно–строителни (обявени в ДВ); 17 паметници на културата, за които не е определена научната и културна област и не е определена категория – декларирани с писмо от 2.01.1969 г.). Един обект вече не съществува.
8. село Кипилово – 14 обекта (4 археологически, 9 архитектурно–строителни, 1 художествен)
9. град Котел – 1 резерват, 1 „групов“ и 147 обекта (10 археологически, 10 исторически, 124 архитектурно–строителни, 2 архитектурно–строителен и художествен, 1 обект без определена научна и културна област) и 8 свалени – 6 исторически, 1 архитектурно–строителен и 1 паметник на културата без определена научна и културна област
10. село Малко село – 2 обекта (2 архитектурно–строителни)
11. село Медвен – 190 обекта (2 археологически, 1 исторически, 186 архитектурно–строителни, 1 архитектурно–строителен и художествен)
12. село Нейково – 13 обекта (1 археологически, 1 исторически, 10 архитектурно–строителни, 1 архитектурно–строителен и художествен)
13. село Орлово – няма
14. село Остра могила – няма
15. село Пъдарево – 3 обекта (3 археологически)
16. село Седларево – 3 обекта (2 археологически и 1 исторически)
17. село Соколарци – няма
18. село Стрелци – няма
19. село Тича – 26 обекта (1 археологически, без определена категория, деклариран с писмо от 20.03.1990 г.; 24 архитектурно–строителни, обявени в ДВ, в т.ч.: 14 – с категория „местно

³² По данни на Проект за Общ устройствен план на община Котел.

значение“, 9 – „ансамбловое значение“, 1 – „за сведение“; 1 – архитектурно–строителен и художествен, с категория „местно значение“)

20. село Топузево – 3 обекта (3 архитектурно–строителни, без определена категория, декларирани с писмо от 05.03.1982 г.)

21. село Филаретово – **няма**

22. село Ябланово – 6 обекта (2 археологически, обявени в ДВ; 4 архитектурно–строителни, без определена категория, декларирани с писмо от 03.02.1976 г.)

Таблица 42. Недвижими културни ценности в община Котел – разпределение по населени места

Източник: Проект за Общ устройствен план на община Котел

Недвижими културни ценности са разположени в землищата на 15 от общо 22 населени места в административния обхват на община Котел. С най–голям брой обекти се отличава с. Жеравна – 1 резерват и 218 обекта, следван от с. Медвен – със 190 обекта. На територията на общинския център – гр. Котел са разположени 1 резерват, 1 „групов“ (Главната улица Г. С. Раковски в протежението ѝ от осова точка 383 до площада с Пантеона и от зеленината зад Музикалното училище до Мустафичковия хан включително) и 147 единични обекта. На следващо място се нарежда с. Градец със 134 обекта – четвърто място по брой на общинско ниво.

В населени места от общината са разположени множество църкви, от които със статут на недвижими културни ценности са:

Църкви „Св. Илия“ и „Св. Николай“ – с. Градец

- вид обект: художествен

Църква „Св. Николай“ – с. Жеравна

- вид обект: архитектурно–строителен и художествен

Църква „Св. Троица“ – с. Катунице

- вид обект: художествен

Църква „Св. Пророк Илия“ – с. Кипилово

- вид обект: художествен

Църква „Св. Петър и Павел“ – гр. Котел

- вид обект: паметник на културата; художествен; камбанария на църквата: архитектурно–строителен

Църква „Св. Троица“ – гр. Котел

- вид обект: архитектурно–строителен и художествен

Църква „Св. Марина“ – с. Медвен

- вид обект: архитектурно–строителен и художествен

Църква „Св. Троица“ – с. Нейково

- вид обект: архитектурно–строителен и художествен

Църква „Св. Пророк Илия“ – с. Тича

○ вид обект: архитектурно–строителен и художествен

На територията на община Котел са разположени 18 военни паметника със статут на недвижими културни ценности.

В Проекта за Общ устройствен план на община Котел се отчита необходимостта от разработване на Стратегия за опазване и управление на културното наследство, включваща прилагането на интегриран подход към пълния обхват културни ценности.

Разположените на територията на община Котел обекти, представящи богатото културно–историческо наследство на територията благоприятстват възможността за развитие на културно–исторически туризъм в общината.

1.8. Анализ на състоянието на селищната мрежа и жилищния сектор

Селищната мрежа на територията на община Котел е представена от 22 населени места, включени в административния обхват на общината, в т.ч. 1 град – общинският център гр. Котел и 21 села. Административен, културен и икономически център на общината е гр. Котел.

Сред основните отличителни черти на селищната мрежа на общината е малката гъстота на обитаване на населените места. С най–голям брой население се отличава гр. Котел – 5 092 д. към 31.12.2019 г., равняващи се на 28,3% от населението на местно ниво (17 980 д.). На следващо място по брой население се нарежда с. Градец, в което към посочената дата живеят 4 153 д. Сред останалите населени места, отличаващи се с по–голяма населеност, се открояват селата: Ябланово – 2 924 д., Тича – 849 д., Мокрен – 812 д., Филаретово – 607 д. Сред населените места, за които е налице най–малка населеност са селата: Братан – 7 д., Дъбова – 8 д., Катунци – 18 д., Седларево – 36 д.

Особеностите на селищната структура на община Котел – наличие на 21 населени места от селски тип и съхранена природна среда, благоприятстват развитието на различни алтернативни видове туризъм – селски, природен (екотуризм).

План за интегрирано развитие на община Котел за периода 2021–2027 г.

По данни на НСИ, общият брой на жилищните сгради в община Котел към 2011 г. е 8 287 бр., формиращи 14,1% от жилищните сгради в област Сливен (58 584 бр.). Най-голям дял от тях е разположен на територията на общинския център – 28,0%, следван от селата Градец (13,0%), Ябланово (11,0%) и Кипилово (6,0%). Делът за селата Мокрен, Нейково и Тича е от по 5,0%, а за селата Жеравна и Пъдарево – от по 4,0%. Жилищните сгради на територията на селата Стрелци, Соколарци и Малко село формират дял от по 2,0%, а тези в обхвата на останалите шест населени места – по 1,0%. Най-ниска стойност на показателя се отчита за с. Братан – 0,3%.

Към посочената година, делът на обитаваните жилищни сгради в общината е близо 74,0% (6 130 бр.) – при средна стойност от 66,3% на национално и 72,5% на областно ниво. Относно пространствените особености на показателя, прави впечатление, че обитаваните жилищни сгради в общинския център са 63,3% от техния общ брой, при стойност от 74,4% за територията на селата.

Най-голям дял в структурата на жилищните сгради на общинско ниво по периоди на построяване, формират сградите построени преди 1949 г. – 25,2%. Посоченият дял е по-висок от средния за страната – 22,0% и за областта – 16,6%. Последно място в структурата на жилищните сгради по периоди на построяване заемат построените в периода 2000–2011 г. – 4,5%, при стойност от 5,2% за България и 6,3% за област Сливен.

С най-голям дял в структурата на жилищните сгради в община Котел по конструкция на сградата, се отличават масивните – 75,4% (6 250 бр.), следвани от тези в категория „стоманобетонни – едропанелни“ с дял от едва 1,0% (84 бр.).

Средноетажни сгради за колективно обитаване са разположени единствено на територията на общинския център – гр. Котел.

– Наличие на домове, извън регулация

Според проучване на Местната активна група (МАГ), около 90% от къщите в кв. „Изток“ са незаконни, а в останалите квартали в гр. Котел – „Садина“ и „Зърнени храни“ този дял е около 10%. Според кметове на населени места в общината, незаконни къщи има и в селата Градец, Пъдарево, Мокрен, Тича.

– Общински жилищен фонд

Общинският жилищен фонд на община Котел включва жилища за отдаване под наем на лица с установена жилищна нужда, ведомствени жилища, резервни жилища.

Жилища за отдаване под наем на лица с установена жилищна нужда

1. гр. Котел, ул. „Луда Камчия“ №30;
2. гр. Котел, ул. „Луда Камчия“ №32;
3. гр. Котел, ул. „Луда Камчия“ №34;
4. гр. Котел, ул. „Луда Камчия“ №36;
5. гр. Котел, ул. „Луда Камчия“ №28;
6. гр. Котел, ул. „Жечо Долчинков“ №14 б;
7. гр. Котел, ул. „Жечо Долчинков“ №14 в;
8. гр. Котел, ул. „Изворска“ №79;
9. гр. Котел, ул. „Акад. М. Арнаудов“ № 14, I^{вн} етаж от жилищна сграда;
10. с. Остра могила, жилищна сграда;
11. с. Жеравна, жилищна сграда;
12. с. Градец, жилищна сграда;
13. с. Ябланово, бивша здравна служба, четири самостоятелни жилищни обекта;
14. с. Малко село, общежитие за учители, три самостоятелни жилищни обекта;
15. гр. София, ул. Ангел Кънчев“ № 18.

Ведомствени жилища	
1. гр. Котел, ул. „Луда Камчия“ № 50, ап.16	2. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 10
3. гр. Котел, ул. „21 януари“ № 30	4. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 11
5. гр. Котел, ул. „21 януари“ № 31	6. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 12
7. гр. Котел, ул. „21 януари“ № 32	8. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 13
9. гр. Котел, ул. „21 януари“ № 33	10. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 14
11. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2а, ап. 2	12. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 15
13. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 5	14. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 16
15. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 6	16. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 17
17. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 7	18. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 18
19. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 8	20. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 19
21. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2б, ап. 9	22. гр. Котел, жилищна сграда до парк „Изворите“
23. гр. Котел, ул. „Кр. Раковски“ № б, ап. 3	24. гр. Котел, ул. „Изворска“ № б, три самостоятелни апартамента
25. с. Ябланово, общежитие, ул. „Освобождение“ № 45, шест самостоятелни апартамента	26. с. Ябланово общежитие, ул. „Проф. Павлов“ № 2, десет самостоятелни жилищни обекта

27. с. Тича, общежитие за учители, шест самостоятелни жилищни обекта	28. с. Соколарци, общежитие за учители
29. с. Стрелци, общежитие за учители	30. с. Остра могила, общежитие
31. с. Медвен, част от здравната служба	32. с. Нейково, жилище към здравната служба
33. с. Пъдарево, жилище към здравната служба	34. с. Кипилово, жилище към здравната служба

Резервни жилища

1. гр. Котел, ул. „Изворска“ № 5, ап. 6
2. гр. Котел, ул. „Х. К. Боева“ № 2а, ап. 4

Таблица 43. Общински жилищен фонд на община Котел

Източник: Общинска администрация – Котел

Жилищата за отдаване под наем на лица с установена жилищна нужда са разположени на територията на общинския център – гр. Котел и селата Остра могила, Жеравна, Градец, Ябланово, Малко село. Общинският жилищен фонд на община Котел включва и жилищна сграда в гр. София, която се отдава под наем на студенти от общината.

Ведомствените жилища в общината се намират в гр. Котел и селата Ябланово, Тича, Соколарци, Стрелци, Остра могила, Медвен, Нейково, Пъдарево, Кипилово.

Общинският жилищен фонд в общината се определя като недостатъчен, стар и амортизиран. За преобладаващата част от жилищата се отчита необходимост от ремонт на покрива, саниране, смяна на дограми и инсталации. Необходимостта от изпълнение на ремонтни дейности е в сила и за сградата на общинския жилищен фонд на общината в гр. София, за което е отправено и предписание от Столична община³³.

1.9. Описание на елементите на градското културно наследство в градовете

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021–2027 г., настоящият структурен елемент включва:

„Описание на елементите на градското културно наследство в градовете – градското наследство включва наследство от паметници от изключителна културна важност, неизключителни наследствени елементи, присъстващи по кохерентен начин в

³³ По данни на Проект за Общ устройствен план на община Котел.

относително изобилие и нови градски елементи (градски построени форми, градски открити пространства и градски инфраструктури)“.

В административния обхват на община Котел попада един град – едноименният общински център. По данни на НИИКН, в гр. Котел са разположени следните видове паметници на недвижимото културно наследство:

- 1 резерват: Старинната част на гр. Котел;
- 1 групов: Главната улица Г. С. Раковски в протежението ѝ от осова точка 383 до площада с Пантеона и от зеленината зад Музикалното училище до Мустафичковия хан включително;
- 147 обекта: в т.ч. 10 археологически, 10 исторически, 124 архитектурно–строителни, 2 архитектурно–строителен и художествен, 1 обект без определена научна и културна област.

В града се намират осем обекта в категория „свалени“ от списъка с паметници на недвижимото културно наследство, в т.ч. 6 исторически, 1 архитектурно–строителен и 1 паметник на културата без определена научна и културна област.

В гр. Котел се намира обект на недвижимото културно наследство от категория с „национално значение“. Това е архитектурният резерват „Старинната част на гр. Котел“. В близост до града са разположени следните обекти, отнасящи се към разглежданата категория, определени като недвижими културни ценности, притежаващи изключителна стойност за културата и историята:

Късноантична и средновековна българска крепост „Хайдут Върбан“

- разположена на 7 км С–СИ от гр. Котел, върху уединено възвишение в едноименна местност, при северното подножие на основната старопланинска верига – в района на Котленската планина

Ранновизантийска и средновековна българска крепост Града (Вида, Диавена, Момина крепост)

- разположена на 7 км ЮИ от гр. Котел, върху купена Вида

Късноантична защитна каменна преграда Лахъма (Маркови прегради)

- разположена на 6 км северно от гр. Котел, по билото и западния склон на хребета Урушките стени

Старобългарска землена защитна преграда Еркесията (Топрак герме, Котленската Еркесия)

– разположена на 3 км ЮИ от гр. Котел, в м. „Ливадищата“ и полите на хребета Разбойна

Антична и средновековна пътна комуникация Златов път (Злати йол, Памукчи йолу)

– разположена на 9,5 км СИ от гр. Котел, при северното подножие на хребета Белите брягове, м. „Кесик таш“ (Сечения камък)

Съгласно съдържанието на Приложение 1 към Проекта за Общ устройствен план на община Котел – „Списък на паметниците на недвижимото културно наследство, гр. Котел“, към категория с „национално значение“ се включват и следните обекти на територията на града: Църква „Св. Петър и Павел“ и Кьорпеева къща.

Разположените на територията на гр. Котел църкви „Света Троица“ и „Св. Св. Петър и Павел“ са паметници на недвижимото културно наследство:

Църква „Св. Петър и Павел“

– вид обект: художествен

Камбанария на църквата „Св. Петър и Павел“

– вид обект: архитектурно–строителен

Църква „Св. Троица“

– вид обект: архитектурно–строителен и художествен

Сградата на музикалното училище – Национално училище за фолклорни изкуства (НУФИ) „Филип Кутев“ също попада сред разположените в гр. Котел паметници на недвижимото културно наследство.

В гр. Котел се намират два от 100^{-те} Национални туристически обекта на България: Пантеон на Георги Раковски и музей на котленските възрожденци и Природонаучен музей³⁴.

Извършеният анализ на разположените в общинския център – гр. Котел паметници на недвижимото културно наследство, има важно значение при идентифицирането на мерки и дейности за тяхното опазване и развитие. Такива мерки и дейности, свързани с разгледаните елементи на градското културно наследство, целящи съхранение на градския

³⁴ В община Котел са разположени три от 100^{-те} Национални туристически обекти. Третият обект се намира в с. Жеравна – къща–музей „Йордан Йовков“.

исторически пейзаж, следва да се разглеждат като неотменна част от стратегическата рамка на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г.

1.10. Анализ на връзката на общината със съседните територии извън административните ѝ граници, които имат потенциал да влияят върху развитието на населените места и териториите в рамките на общината

Реализирането на различни инициативи за териториално сътрудничество в областта на приоритетни области на развитието, влиза в ролята на важен елемент на провежданата политика на местно ниво. През настоящия програмен период 2014–2020 г. община Котел успешно си сътрудничи с общини извън нейния административен обхват в процеса на реализиране на различни общественозначими проекти.

– Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания

Пример за такъв общественозначим проект е финансираният по линия на ОП Развитие на човешките ресурси 2014–2020 г. проект „Предоставяне на патронажни грижи в общините Котел и Твърдица“. По данни на Общинска администрация Котел, към момента в процес на изпълнение са компоненти 2, 3 и 4 на проекта за предоставяне на патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания.

Проектът цели създаването на устойчив модел за предоставяне на качествени социални услуги на възрастни хора и лица с увреждания на територията на общините Котел и Твърдица. Изпълняваните дейности са насочени към подобряване качеството на

живот на обхванатите уязвими обществени групи и на възможностите за тяхното социално включване, посредством осигуряването на мрежа от услуги в домашна среда и изграждането на подходящ капацитет за тяхното предоставяне.

В рамките на проекта са наети и/или се предвижда наемането на домашни помощници, медицински сестри – за територията на общините Котел и Твърдица и рехабилитатор – за община Котел. Сред дейностите по проекта е закупуването на две нови превозни средства (по 1 бр. на община), с които да се предоставя здравна мобилна услуга на територията на всички населени места в двете общини – партньори по проекта.

– **Местна инициативна група „Котел, Сунгурларе и Върбица“**

Друг пример относно връзката на община Котел със съседни територии извън административните ѝ граници, имащи потенциал да влияят върху развитието на населените места и територии в общината, е учреденото през 2016 г. Сдружение с нестопанска цел „Местна инициативна група – Котел, Сунгурларе и Върбица“.

По данни на Стратегия за водено от общностите местно развитие 2014–2020 г. на Сдружение с нестопанска цел „Местна инициативна група – Котел, Сунгурларе и Върбица“, едноименната МИГ обхваща целия териториален обхват на общините Котел и Сунгурларе и три населени места от община Върбица.

В административно отношение две от общините – Котел и Сунгурларе попадат в обхвата на статистически район от ниво NUTS 2 – Югоизточен. Двете общини се включват в териториалния обхват на различни области – община Котел попада в област Сливен, а община Сунгурларе – в област Бургас. Третата община – Върбица се отнася към район от ниво 2 – Североизточен (NUTS 2) и попада в административния обхват на област Шумен.

Понастоящем в процес на изпълнение е проект „МИГ „Котел, Сунгурларе и Върбица“ – „Социално–икономическа интеграция на маргинализирани общности като ромите“, финансиран по линия на ОП Развитие на човешките ресурси. Проектът цели повишаване квалификацията на обхванатите уязвими на пазара на труда обществени групи, (представени от продължително безработни лица и/или безработни лица с трайни увреждания), и към наемане на работа на лицата, които успешно преминават проведеното

професионално обучение. Продължителността на проекта е 16 месеца – в периода от 1.11.2019 г. до 1.03.2021 г.

По Процедура BG05M9OP001-1.034 „МИГ „Котел, Сунгурларе и Върбица“ – Достъп до заетост и обучения“ на ОП Развитие на човешките ресурси е осъществен проектът „Обучението – предпоставка за устойчива заетост“. Конкретно за територията на община Котел, в рамките на проекта е проведено обучение на лица от уязвимите групи на пазара на труда за придобиване на професионални умения и квалификация за професията „Социален асистент“.

Към момента на разработване на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г., в процес на реализация е проект „Традиции и иновации за промотиране на местна идентичност“, финансиран по Програма за развитие на селските райони 2014–2020 г. Бенефициент и водещ партньор по проекта е Сдружение „Местна инициативна група – Тунджа“³⁵, партниращ си със Сдружение „Местна инициативна група – Котел, Сунгурларе и Върбица“. Проектът се финансира по подмярка 19.3 „Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местни инициативни групи“ от мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“ на ПРСР. Проектът има за цел да бъдат формулирани и реализирани съвместни инициативи за промотиране на териториите на партниращите си МИГ на основата на местните традиции и производства. В процеса на неговото изпълнение са предвидени следните основни дейности:

- Провеждане на проучване и анализ за ролята на местната идентичност за създаването на иновационна среда за развитие на туризма и промотиране на териториите на МИГ „Тунджа“ и МИГ „Котел, Сунгурларе и Върбица“
- Създаване на мрежа за местна идентичност и развитие
- Разработване на съвместен продукт – два интегрирани туристически продукта на основата на местната идентичност и на потенциала на териториите на партниращите МИГ
- Провеждане на кампания за промотирането на съвместния продукт чрез организиране и провеждане на паралелни фестивални събития с туристически потенциал и промотиране на традиционната материална и духовна култура – „Панаир на местните традиции,

³⁵ МИГ „Тунджа“ обхваща територията на едноименната община, състояща се от 44 населени места – села. В административно отношение община Тунджа попада в район от ниво 2 – Югоизточен (NUTS 2), административна област – Ямбол (NUTS 3).

занаяти, продукти и свързаните с тях производства“ и „Фестивал на етносите, багрите и котленския килим“

- Организиране и провеждане на експедиентски тур с журналисти и туроператори
- Разработка на маркетингова стратегия за промотиране и развитие на териториите на МИГ – партньори по проекта на основата на местната идентичност
- Изготвяне на Каталог на местни традиции и свързаните с тях събития, занаяти, производства и услуги

Реализираните успешни примери за териториално сътрудничество между община Котел и съседни на нея общини, позволяват да заявим, че предприемането на инициативи за териториално сътрудничество, следва да се разглежда като важен елемент на провежданата политика на местно ниво и в предстоящия програмен период 2021–2027 г.

Налице е връзка между община Котел и съседни територии извън административните ѝ граници, с потенциал да влияят върху развитието на населените места и територии в общината. Стремелът към повишаване качеството и стандарта на живот на населението, е сред основните приоритети, дефинирани на различни териториални нива в страната – национално, регионално, областно, общинско. Това от своя страна позволява възприемането на общ път в развитието на партниращите си територии в ключови сфери на общественото развитие, насочени към подобряване на количествените и качествени параметри на различните видове социална и техническа инфраструктура.

1.11. SWOT анализ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Обща характеристика/профил на община Котел – Гранично географско местоположение на общината между Северна и Южна България – благоприятна особеност по отношение на икономическото развитие. – Почвено–климатични условия, благоприятстващи развитието на различни икономически дейности – земеделие, алтернативни форми на туризъм, производство на хранителни продукти и др.	Обща характеристика/профил на община Котел – Общината се отнася към териториите, определени като рискови от гледна точка на климатичните промени; – Най–уязвими икономически дейности и области на развитието са: селското стопанство, туризма, управлението на водните ресурси и горския фонд.
Състояние на местната икономика – Особености на природноресурсния потенциал и наследени традиции на населението, които благоприятстват развитието на селското стопанство; – Важна роля на дърводобива, свързана със значителната площ на горските ресурси в общината. – Потенциал за развитие на различни традиционни и алтернативни видове туризъм в общината: културно–исторически, културно–събитийен, природен (екотуризм), пешеходен, селски, винен, ловен туризъм.	Състояние на местната икономика – Развитие на дърводобива, което е значително под нивото на съществуващия потенциал; – Наблюдавана тенденция, изразяваща се в спад в дела на индустриалния сектор в структурата на местната икономика. – Ограничен достъп на жителите на по–отдалечените от общинския център населени места до някои услуги на третичния сектор.
Развитие на социалната сфера и човешките ресурси	Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

<ul style="list-style-type: none"> – Провеждана целенасочена политика на общинско ниво, насочена към предоставянето на разнообразни и качествени социални услуги в общността, отговарящи на специфичните потребности на различни уязвими обществени групи. 	<ul style="list-style-type: none"> – Негативен темп на протичащите демографските процеси на територията на общината; – Наблюдаван процес на депопулация на територията на някои населени места; – Дял на ромското население, неколkokратно по-висок от средния за страната; – Най-голям дял в образователната структура на населението формират лицата със завършено основно образование – 37,0% (6 595 д.). Висок е и дялът на лицата със завършено начално образование – 19,2% (3 423 д.); – Дял на неграмотните лица на девет и повече навършени години в община Котел (7,3%) по-висок от средния за страната (1,7%) и за областта (5,7%). – Ръст на средногодишното равнище на безработица на местно ниво в периода 2007–2015 г. – Неравномерно разпределение на лечебните заведения за извънболнична помощ в общината.
	<ul style="list-style-type: none"> – Достъпът до обекти на образователната инфраструктура за учащи, живеещи в населени места, в които такива обекти не са налични, се свързва с необходимостта от пътуване до населените места, в които се намират тези обекти; – Наличие на проблеми, свързани със задържането на деца от малцинствените групи в системата на образованието.
<p>Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията</p>	<p>Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Добре развита общинска пътна мрежа с осигурени възможности за транспортен достъп до всички населени места на общината (с изкл. на с. Дъбова). 	<ul style="list-style-type: none"> – Влошени качествени параметри на пътищата от общинската пътна мрежа и недостиг на инвестиции за тяхната поддръжка и реконструкция.
<ul style="list-style-type: none"> – Водоснабденост на всички 22 населени места в административния обхват на община Котел. 	<ul style="list-style-type: none"> – Режим на водоснабдяване на осем населени места, в които живее почти половината от населението на общината; – Амортизирана водопроводна мрежа на територията на общината и наличие на изключително високи загуби на питейни води по водопреносната мрежа; – Липса на ПСОВ на територията на общината. – Липса на достъп до интернет услуги на територията на голямата част от населените места в общината.
<p>Екологично състояние и рискове</p>	<p>Екологично състояние и рискове</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Територията на общината се характеризира с добри екологични условия; – Не са налице източници и условия за създаване на трайна зона на замърсен атмосферен въздух. 	<ul style="list-style-type: none"> – Наличие на точкови и дифузни източници на замърсяване на повърхностите и подземни водни тела в общината; – Осъществява се директно заустване на

<ul style="list-style-type: none"> – Наличие на богато биологично разнообразие, имащо важно значение за развитието на горското стопанство, лова и риболова, билкарството, туризма. 	<p>непречистените отпадъчни води във водните тела.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Замърсяване на площи от изхвърлянето на битови, градински и животински отпадъци, основно в периферните части на населените места и речните долини; – В общината не е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и система за разделно събиране на битови отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал.
<p>Административен капацитет</p> <ul style="list-style-type: none"> – Изграден административен капацитет на общинската администрация при изпълнението на редица проекти за повишаване качеството на живот на населението на територията на общината. 	<p>Административен капацитет</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ограничени възможности са финансирани реализацията на различни общественостановни проекти в сферата на ключови области на развитието.
<p>Културно–историческо наследство</p> <ul style="list-style-type: none"> – Богато културно–историческо наследство на територията, което включва едни от най–значимите недвижими културни ценности в региона и страната; – Наличие на 25 обекта от категория с „национално значение“, отличаващи се с изключителна стойност за културата и историята. 	<p>Културно–историческо наследство</p> <ul style="list-style-type: none"> – Недостатъчна популярност/разпознаваемост на територията на общината, отговаряща на богатото ѝ културно–историческо наследство и свързаните с него възможности за развитие на различни форми на туризъм.
<p>Селищна среда и жилищен сектор</p> <ul style="list-style-type: none"> – Съхранена природна среда на територията на общината. 	<p>Селищна среда и жилищен сектор</p> <ul style="list-style-type: none"> – Недостатъчен, стар и амортизиран общински жилищен фонд в община Котел – налице е необходимост от ремонт на покриви, саниране, смяна на дограми и инсталации за преобладаващата част от жилищата.

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<p>Обща характеристика/профил на община Котел</p> <ul style="list-style-type: none"> – Оползотворяване на възможностите за развитие на община Котел, произтичащи от особеностите на природноресурсния ѝ потенциал; – Благоприятни възможности за развитие на лозарството и за увеличаване дела на лозовите насаждения, свързани с климатичните условия и с производствените традиции на населението. 	<p>Обща характеристика/профил на община Котел</p> <ul style="list-style-type: none"> – Проява на негативни последици от изменението на климата в сферата на уязвими дейности и области на развитието, в т.ч. селско стопанство, туризъм, управление на водните и горските ресурси.
<p>Състояние на местната икономика</p> <ul style="list-style-type: none"> – Повишаване на възможностите за пазарна реализация на произвежданата земеделска продукция; – Оползотворяване потенциала за развитие на различни приоритетни за общината икономически дейности, например посредством реализирането на съвместни регионални инициативи. 	<p>Състояние на местната икономика</p> <ul style="list-style-type: none"> – Влошаване на стойностите на основни икономически показатели, характеризиращи състоянието на общинската икономика; – Неоползотворяване в достатъчна степен на възможностите за развитие на различни икономически дейности.

<p>Развитие на социалната сфера и човешките ресурси</p> <ul style="list-style-type: none"> – Предоставяне на качествени и разнообразни социални услуги в общността, отговарящи на потребностите на населението, попадащо в различни уязвими групи на обществото; – Подобряване количествените и качествени характеристики на обектите на здравната, образователната, социалната, културната, спортната инфраструктура. 	<p>Развитие на социалната сфера и човешките ресурси</p> <ul style="list-style-type: none"> – Продължаващо влошаване на стойностите на основните показатели, характеризиращи демографското развитие на общината; – Засилване неравнопоставеността на достъпа на жителите на някои населени места до различни общественозначими услуги в областта на образованието, здравеопазването, социалните услуги; – Риск от социално изключване за някои уязвими групи на обществото: голяма част от лицата, които напускат или са необхванати в образователната система, остават неграмотни или с ниска степен на образование, което сериозно затруднява тяхната интеграция в обществото.
<p>Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията</p> <ul style="list-style-type: none"> – Реализация на общественозначими проекти за подобряване параметрите на техническата инфраструктура в община Котел. 	<p>Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията</p> <ul style="list-style-type: none"> – Недостатъчни възможности за финансирането на проекти за подобряване състоянието на техническата инфраструктура; – Проява на активни свлачищни процеси, явяващи се заплаха за прекъсване на транспортния достъп и връзките между населени места в община Котел.
<p>Екологично състояние и рискове</p> <ul style="list-style-type: none"> – Оползотворяване възможностите за развитие на някои алтернативни форми на туризъм, свързани с благоприятното екологично състояние на територията на общината. 	<p>Екологично състояние и рискове</p> <ul style="list-style-type: none"> – Потенциални заплахи за биоразнообразието в общината се явяват: пожарите, неконтролираното събиране на ядливи гъби и билки, браконьерството и изсичането на горите за огрев, незаконното пашуване.
<p>Административен капацитет</p> <ul style="list-style-type: none"> – Продължаваща успешна реализация на значими проекти в областта на различни сфери на общественото развитие, целящи повишаване качеството на живот на хората и подобряване параметрите на селищната среда. – Продължаване предприемането на инициативи за териториално сътрудничество между община Котел и територии извън административния ѝ обхват в процеса на реализация на различни общественозначими проекти. 	<p>Административен капацитет</p> <ul style="list-style-type: none"> – Недостатъчна степен на сътрудничество между управленските структури на различни териториални нива. – Недостатъчно/липса на инициативи за териториално сътрудничество при реализацията на проекти в различни ключови области на развитието, насочени към повишаване качеството на живот и подобряване параметрите на различните видове инфраструктура.
<p>Културно–историческо наследство</p> <ul style="list-style-type: none"> – Намиращите се в общината множество недвижими културни ценности благоприятстват възможността за повишаване конкурентоспособността на територията за развитие на културно–исторически 	<p>Културно–историческо наследство</p> <ul style="list-style-type: none"> – Неоползотворяване в достатъчна степен на конкурентните предимства на територията, свързани с богатото ѝ културно–историческо наследство.

туризъм.	
Селищна среда и жилищен сектор	Селищна среда и жилищен сектор
– Оползотворяване на потенциала за развитие, произтичащ от особеностите на селищната структура и съхранената природна среда в общината за развитието на алтернативни форми туризъм – селски, природен (екотуризъм).	– Продължаващо влошаване параметрите на общинския жилищен фонд на територията на общината.

1.12. Описание на взаимовръзките на анализа с резултатите от проведения хоризонтален социално–икономически анализ на районите на национално ниво, изготвен от „Национален център за териториално развитие“ ЕАД

В Социално–икономическия анализ на районите в Република България (Втори етап – част I), разработен през 2019 г. от Националния център за териториално развитие (НЦТР), община Котел попада в категория „слабо урбанизирани общини (периферни)“. Към тази категория са отнесени 152 общини в страната. Освен община Котел, в административния обхват на област Сливен към разглежданата категория е отнесена и община Твърдица. Община Сливен е посочена като една от 18^{-те} общини в страната в категория „силно урбанизирани общини (централни)“, а община Нова Загора е отнесена към категория „средно урбанизирани общини (междинни)“, към която са включени 95 общини в страната.

Определянето на община Котел като слабо урбанизирана (периферна) се базира на използването на методика, според която „е прието, че слабо урбанизирана община (периферна) – на малък град или село (rural) е тази, при която над 50% от населението е в населени места под 5 хил. жители или общината е с център град или село под 5 хил. жители“.

Според Националната концепция за пространствено развитие на Република България 2013–2025 г., общинският център – гр. Котел спада към градовете центрове от четвърто йерархично ниво, към което се отнасят малки градове с микрорегионално значение за територията на групи общини. Техният общ брой на национално ниво е 90. В административния обхват на Югоизточен район от ниво 2, като центрове от четвърто йерархично ниво са категоризирани 15 центъра. Освен гр. Котел, на територията на област

Сливен това са градовете Нова Загора и Твърдица. Областният център – гр. Сливен спада към центровете от трето йерархично ниво, отличаващи се с регионално значение за територията на областите.

В Социално–икономическия анализ на районите в Република България (Втори етап – част II), територията на община Котел се включва към туристически район Стара планина.

Според дела на териториите заети от обекти на Националната екологична мрежа (НЕМ), територията на община Котел е отнесена към втора група, за която този дял е между 75 и 95%. Към тази група са включени 19 общини в страната, за които се отчита много висока консервационна значимост.

ЧАСТ II – ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КОТЕЛ ЗА ПЕРИОДА 2021–2027 г.

2.1. Предпоставки за формулиране на стратегическата рамка за развитие

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021–2027 г., настоящият документ следва да включва визия за развитието на общината, стратегически цели и приоритети, съответстващи на потенциала за развитие на територията, и мерки към тях.

Разработването на ПИРО се основава на използването на интегриран подход в процеса на планиране на регионалното и пространственото развитие на община Котел, което се свързва с необходимостта от съгласуване на дефинираните цели и приоритети. От ключово значение за разработването и прилагането на ПИРО е неговата стратегическа

рамка да отчита различните фактори, условия и потенциали за специфичното развитие на общината, мрежата от населени места и отделните икономически сектори.

Разработването и прилагането на ПИРО за периода 2021–2027 г. е част от установената със съответните законодателни разпоредби обща система от стратегически документи. Разработването и прилагането на настоящия документ се извършва в рамките на националната политика за регионално развитие.

ПИРО интегрират регионалното и пространственото развитие, като прилагането на този подход цели постигането на по-значим ефект и ефикасност за реализация на целите на местното развитие. Посочената цел се допълва и от наличието на обвързаност и йерархична съподчиненост на системата от документи за стратегическо планиране на регионалното и пространственото развитие, използването на механизми за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, както и на общи инструменти за финансово подпомагане.

Разработването на стратегическата рамка на ПИРО на община Котел отчита нормативните изисквания в областта на регионалното развитие, както и целите и приоритетите за развитие на страната, дефинирани на национално и регионално ниво.

Стратегическата рамка на разработвания документ е формулирана в съответствие с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021–2027 г. В посочения период, политиката на сближаване на ЕС поставя фокус върху пет цели, които ще стимулират инвестициите на ЕС в посочения период:

Цели на кохезионната политика на ЕС за периода 2021–2027 г.
1. По-интелигентна Европа: чрез иновации, цифровизация, икономическа промяна и подкрепа за малките и средните предприятия
2. По-зелена безвъглеродна Европа: чрез прилагане на Парижкото споразумение и инвестиране в енергийния преход, възобновяемите енергийни източници и борбата с изменението на климата
3. По-добре свързана Европа: със стратегически транспортни и цифрови мрежи
4. По-социална Европа: изпълнение на европейския стълб на социалните права и подкрепа за качествената заетост, образованието, уменията, социалното приобщаване и равния достъп до здравеопазване
5. Европа по-близо до гражданите: подкрепа за местните стратегии за развитие и устойчивото градско развитие в ЕС

По данни на: https://ec.europa.eu/regional_policy/bg/2021_2027/

Предвижда се между 65% и 85% от средствата от Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд да бъдат съсредоточени върху посочените по-горе цел 1: По-интелигентна Европа и цел 2: По-зелена безвъглеродна Европа.

В контекста на своята същност, ПИРО следва да допринесе в максимална степен към изпълнението на цел 5: Европа по-близо до гражданите.

В процеса на разработване на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г., са взети предвид целите и приоритетите, формулирани в следните документи на национално и регионално ниво:

- Национална програма за развитие „България 2030“;
- Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013–2025 г. – актуализация 2019 г.;
- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион 2021–2027 г.

В аналитичната част Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Югоизточен регион е разгледана функционално-йерархичната структура на мрежата от населени места в района. Класифицирането на градовете – центрове към дадено йерархично ниво е в съответствие с Националната концепция за пространствено развитие, съгласно която в обхвата на Югоизточен район са разположени градове – центрове от 2^{ро}, 3^{то}, 4^{то} и 5^{то} йерархично ниво. Към градовете центрове от второ йерархично ниво са градовете Бургас и Стара Загора, отнасящи се към големите градове – центрове с национално значение в територията на районите. В рамките на района са разположени три града от трето йерархично ниво – Сливен, Ямбол и Казанлък. Броят на градовете – центрове, отнасящи се към четвърто йерархично ниво, към което спада и общинският център – гр. Котел е 15 – най-голям брой на територията на Югоизточен район. Към центрoвете от най-ниското пето йерархично ниво са отнесени 12 много малки градове и села.

Съгласно описанието в ИТСР на Югоизточен регион, градовете от четвърто йерархично ниво, са „центрове, предлагащи работни места и основни услуги със значение за повече от една община“. В документа се посочва, че:

- „Запазването на позициите и утвърждаването на тези градове като центрове от четвърто йерархично ниво, е ключов фактор за задържането на населението във вътрешните и външните периферни части на района, предлагайки работни места и основни публични блага и услуги“.

Във връзка с посоченото по-горе, в разглеждания стратегически документ е отчетена необходимостта от предвиждането на подкрепа за най-уязвимите, но пространствено значими градове, към които са отнесени: Малко Търново, Елхово, Средец, Твърдица, Котел.

В ИТСР на Югоизточен регион е представен профил на общините с центрове от различните йерархични нива, които са идентични с определените в Социално-икономическия анализ на районите в Република България. Община Котел се отнася към „слабо урбанизирани общини (периферни)“, чийто общ брой в обхвата на района е 17.

2.2. Визия, цели и приоритети за развитие на община Котел за периода 2021–2027 г.

Настоящият структурен елемент на документа представя стратегията за реализация на ПИРО на община Котел. Стратегическата рамка на плана включва и проследява взаимовръзката между следните тясно свързани помежду си нейни елементи:

Визия => Стратегически цели на развитието => Приоритети за действие

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021–2027 г., при формулирането на отделните елементи на стратегическата рамка на документа, следва да бъдат отчетени следните техни характеристики:

Визия за развитие на община Котел

- Съобразена със специфичния потенциал за развитие на територията;
- Характеризираща насоките за бъдещото развитие на общината;

План за интегрирано развитие на община Котел за периода 2021–2027 г.

- Отразваща перспективите пред регионалното и пространственото развитие на територията на общината на основата на икономическите и социалните фактори;
- Отчитаща възможностите за преодоляване на различията между градските и селските територии.

Цели и приоритети на ПИРО

- Определени в съответствие с целите и приоритетите, залегнали в стратегическите рамки на документите за регионално и пространствено развитие на по-високите териториални нива в страната;
- Следва да се обвържат с постигането на резултати на територията на общината;
- Формулираните цели следва да отчитат местните потенциали за развитие на територията, съсредоточавайки се върху решаването на конкретни проблеми;
- Приоритетите следва да са в съответствие с различните секторни политики, като произтичат логически от изводите, извършени в аналитичната част на ПИРО и се фокусират върху конкурентните предимства на територията;

Важно е да отбележим, че на ниво ПИРО следва да се гарантира връзката „регионален – местен стратегически контекст за развитие“ посредством *формулирането на ограничен брой приоритети, които са ключови за територията и евентуални допълващи приоритети*. Всеки приоритет следва да бъде свързан със съответна стратегическа цел, представлявайки по-краткосрочна и конкретна цел, насочена към постигането на по-общата стратегическата цел.

Реализирането на стратегическата рамка на документа следва да се извърши посредством изпълнението на Програмата за реализация, която ще обхване предвиден пакет от мерки и дейности, включващ подготовката, финансирането и изпълнението на конкретни проекти.

В заключение, можем да обобщим, че стратегическата рамка на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г., следва да бъде фокусирана и ясно да разкрива избрания път на развитие на територията. Важен момент при нейното разработване е да бъдат формулирани онези области на общественото развитие, към които приоритетно да се насочат основните усилия и инвестиции през предстоящия програмен период. На база тази логика, Методическите указания за разработване на ПИРО акцентират върху необходимостта от формулиране на ограничен брой ключови приоритети, отразяващи

избрания фокус и специфика на развитие на територията. Възприетият подход е насочен към избягване на ситуация, при която формулирането на по-скоро общи и универсални цели и приоритети, ще доведе до неотчитане на конкретните специфики на съответната територия. Стремещт към постигане на концентрация и осезаем ефект върху развитието на община Котел, следва да се обвърже с дефинирането на стратегически цели и приоритети за действие към тях, отчитащи конкретните потенциали и местни специфики на целевата територия.

В приетия Общински план за развитие на община Котел за периода 2024–2020 г. е формулирана следната визия за развитие на общината:

„СЪХРАНЕНО КУЛТУРНО–ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО И ПРИРОДНО БОГАТСТВО, УСТОЙЧИВИ ИКОНОМИКА И ТУРИЗЪМ, ПОВИШАВАЩ СЕ СОЦИАЛЕН СТАТУС И КАЧЕСТВО НА ЖИВОТ – ОБЩИНА КОТЕЛ 2020“

В съответствие с изискванията за по-висока степен на обобщеност на стратегическите документи, се предлага следната обновена визия за развитие на община Котел за периода 2021–2027 г.:

ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КОТЕЛ 2021–2027 г.

ОБЩИНА КОТЕЛ – ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАЩА СВОИТЕ МЕСТНИ СПЕЦИФИКИ И ПОТЕНЦИАЛИ ЗА РАЗВИТИЕ В УСЛУГА НА ХОРАТА ЗА ПО–ДОБРО КАЧЕСТВО И СТАНДАРТ НА ЖИВОТ, СЪХРАНЕНО КУЛТУРНО–ИСТОРИЧЕСКО И ПРИРОДНО БОГАТСТВО, ПОДОБРЕНО СОЦИАЛНО–ИКОНОМИЧЕСКО И ЕКОЛОГИЧНО РАЗВИТИЕ

Постигането на визията за развитие на община Котел следва да се реализира посредством изпълнението на йерархично структурирани стратегически цели, приоритети, мерки, дейности и конкретни проекти. Тяхното разработване е извършено при отчитане на установените в аналитичната част на настоящия документ потребности на местното население. Формулирането на стратегическата рамка е извършено при отчитане степента на реализуемост на предложените цели, приоритети и мерки. В ролята на ключов момент в процеса на изпълнение на плана, влиза постигането на синхрон между неговата аналитична, стратегическа и управленска част за местно развитие за периода 2021–2027 г.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ НА РАЗВИТИЕТО

За постигане на формулираната по-горе визия за развитие на община Котел, са дефинирани четири стратегически цели на развитието за предстоящия програмен период 2021–2027 г.:

- **Стратегическа цел 1:** Повишаване конкурентоспособността на икономиката на община Котел на базата на местните потенциали и специфики за развитие
- **Стратегическа цел 2:** Повишаване качеството на живот на хората, посредством предоставянето на висококачествени общественозначими услуги на територията на община Котел
- **Стратегическа цел 3:** Повишаване качеството на селищната среда на територията на община Котел, чрез подобряване характеристиките на техническата инфраструктура и съхраняване елементите на околната среда
- **Стратегическа цел 4:** Участие на община Котел в съвместни инициативи за териториално сближаване и сътрудничество

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1:

ПОВИШАВАНЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНА КОТЕЛ НА БАЗАТА НА МЕСТНИТЕ ПОТЕНЦИАЛИ И СПЕЦИФИКИ ЗА РАЗВИТИЕ

Дефинираната цел е насочена към развитието на благоприятна среда за икономическо развитие на община Котел, базиращо се на местните потенциали за развитие,

идентичността и спецификите на територията. Предвид изводите от извършения анализ на състоянието на общинската икономика, можем да заявим, че в периода 2021–2027 г. общината следва да насочи усилия към осъществяването на мерки в сферата на приоритетни икономически дейности, за които е налице потенциал за развитие.

Стратегическа цел 1 е в съответствие с констатираната необходимост от преодоляване на проблемите в икономическото развитие на местно ниво и подобряване параметрите на ключовите икономически показатели.

За постигане на така формулираната цел, са дефинирани два приоритета за действие, насочени към развитието на благоприятни условия за повишаване конкурентоспособността на икономиката на община Котел:

Приоритет 1.1. Насърчаване на предприемачеството на територията на община Котел

Приоритетът е насочен към създаване на подходяща среда, насърчаваща предприемаческите инициативи на територията на общината. Тематичният фокус на Приоритет 1.1. обхваща реализацията на конкретни дейности и проектни инициативи в сферата на традиционни за територията икономически дейности.

Мярка 1.1.1. Подкрепа на предприемачески инициативи в община Котел

Предложената мярка предвижда оказването на подкрепа от страна на Общинска администрация – Котел (в т.ч. административна, устройствена, консултативна) на организации, регистрирани по Търговския закон, Закона за задълженията и договорите, както и на НПО, регистрирани по ЗЮЛНЦ, с предмет и обект на инвестиции на територията на община Котел.

Разглежданата мярка има пряко отношение към постигането на повишено равнище на заетост и размер на доходите на местно ниво, което е от особено значение за представителите на уязвимите групи на пазара на труда.

Приоритет 1.2. Повишаване на добавената стойност от икономически дейности, представящи местните потенциали и идентичност на територията

ИТСП на Югоизточен регион акцентира върху „значимостта на активизиране на собствените ресурси на територията и съхраняването на регионалната специфика в процеса на стимулиране на икономическото развитие“.

Приоритет 1.2. съответства на отчетената в ИТСП необходимост от реализацията на мерки, насочени към ефективно използване и валоризиране на конкретните специфични потенциали в централните и в периферните селски райони в района.

Дефинираният приоритет ще обхване изпълнението на мерки в сферата на икономически дейности, свързани с местните потенциали и специфики на територията на община Котел.

Приоритетът обхваща три мерки за реализация, които следва да окажат положително въздействие върху създаването на условия за подобряване на възможностите за трудова заетост на местно ниво.

Мярка 1.2.1. Подкрепа изпълнението на дейности, стимулиращи развитието на различни традиционни и алтернативни видове туризъм в община Котел

Предложената мярка съответства на потенциала на община Котел за развитие на различни традиционни и алтернативни форми на туризъм – културно–исторически, културно–събитийен, природен (екотуризм), пешеходен, селски, винен, ловен туризъм.

В рамките на мярката подкрепа следва да получат дейности, насочени към повишаване на туристическата атрактивност и разпознаваемост на територията на общината като дестинация, предлагаща възможности за практикуване на разнообразни видове туризъм.

Мярка 1.2.2. Подкрепа реализацията на дейности за опазване, развитие и популяризиране на културно–историческото наследство на общината

Територията на община Котел се отличава с богато културно–историческо наследство, явяващо се нейно основно конкурентно предимство в стремежа към привличане на туристически интерес и повишаване на добавената стойност от туристически сектор в общината.

Мярката е насочена към развитие на туристическото предлагане – с фокус върху значимостта на културно–историческото богатство за създаването на условия за повишаване на туристическата популярност на територията на община Котел.

Мярка 1.2.3. Подкрепа на дейности за повишаване конкурентоспособността на селското и горското стопанство

В ИТСП на Югоизточен регион за периода 2021–2027 г. е отчетена особеността, че производството на селскостопански продукти е изправено пред различни предизвикателства от икономическо, социално и екологично естество. Отчетена е необходимостта от продължаващо целенасочено концентриране на усилия за насърчаване развитието на конкурентоспособен селскостопански сектор, способен да се справи с кризи и рискове от всякакво естество.

Мярката съответства пряко на възприетия подход за повишаване конкурентоспособността на икономиката на основата на местния потенциал за развитие. Нейната реализация е насочена към създаването на възможности за оползотворяване на потенциала за развитие на традиционни за общината производства, както и проучване възможностите за развитие на нетрадиционни земеделски култури и породи.

Предвид големия дял на горските територии на местно ниво, формиращи 69,2% (594 000 дка) от площта на общината, важно място в обхвата на предложената мярка заема подкрепата на дейности, свързани с развитието на горското стопанство и управлението на горския фонд.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:

ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ НА ХОРАТА, ПОСРЕДСТВОМ ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА ВИСОКОКАЧЕСТВЕНИ ОБЩЕСТВЕНОЗНАЧИМИ УСЛУГИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КОТЕЛ

В ролята на основна цел в процеса на интегрирано местно развитие влиза повишаването на качеството на живот на населението, чрез изпълнението на мерки и

дейности за подобряване характеристиките на образователната, здравната, социалната, културна и спортната инфраструктура.

Към дефинираната стратегическа цел са предвидени пет приоритета за действие, насочени към подобряване параметрите на социалната среда и на материалната жизнена среда в населените места на територията на община Котел.

Съгласно взетата под внимание при разработването на ПИРО стратегическа рамка на ИТСР на Югоизточен регион, идентифицираните приоритети и мерки за реализация, следва да се насочат към:

- по–добри образователни резултати на учащите;
- намаляване на преждевременното напускане на училище и повишаване образователното равнище на населението;
- увеличаване на заетостта, особено на младежката заетост, респ. намаляване на безработицата;
- по–качествено здравеопазване и по–здравословен начин на живот;
- подобрени образователни, квалификационни и здравни характеристики на работната сила;
- по–висока производителност;
- намаляване на бедността, задоволяване на културни и духовни потребности на населението.

В съответствие с естеството на констатираните проблеми в областта на социалната сфера и развитието на човешките ресурси, и отчитайки потребностите на местните жители, за изпълнението на Стратегическа цел 2 са формулирани следните пет приоритета:

Приоритет 2.1. Подобряване качеството на образованието и повишаване уменията на човешките ресурси

Приоритет 2.1. обхваща реализацията на три мерки, свързани с различен аспект на качеството на образованието:

- характеристики на образователната инфраструктура;
- подпомагане на образованието;

- умения на човешките ресурси.

Ключов момент в сферата на разглежданата проблематика е предприемането на целенасочени дейности за осигуряването на равнопоставен достъп до обектите на образователната инфраструктура за деца и младежи от уязвими обществени групи.

Мярка 2.1.1. Подкрепа на дейности за подобряване характеристиките на образователната инфраструктура

Предвидената мярка обхваща реализацията на дейности и проекти, насочени към развитие на материално–техническата база и подобряване състоянието на сградния фонд на обектите на образователната инфраструктура. Нейното осъществяване се състои в подкрепата на дейности и проекти за повишаване на качествените параметри на обектите за предучилищна и училищна подготовка в община Котел.

Мярка 2.1.2. Подкрепа реализацията на дейности за подпомагане на образованието

В ИТСП на Югоизточен регион 2021–2027 г. е поставен акцент върху необходимостта от съсредоточаване на специални усилия по отношение на онези групи от обществото, които са изправени пред затруднения в обучението и/или са в подчертано неравностойно положение. Тематичният фокус на предвидената мярка включва и осъществяването на дейности, обхващащи:

- обучения на учители чрез различни форми;
- семинари;
- конференции;
- групи за споделяне на опит;
- подпомагане реализацията на младите педагози.

Мярка 2.1.3. Подкрепа реализацията на дейности за повишаване уменията на човешките ресурси

Ключов момент за повишаване на възможностите за трудова заетост и постигането на по–качествени работни места, се явява подкрепата на дейности за подобряване знанията

и уменията на работната сила. Целенасочените инвестиции в човешките ресурси имат пряко отношение към интегрирането на възможно най-голям брой хора към пазара на труда на дадена територия. Това от своя страна следва да окаже благоприятно въздействие върху производителността на труда и конкурентоспособността на икономиката.

Предвидената мярка съответства на отчетената необходимост от подобряване на възможностите за устойчива трудова заетост на територията на община Котел с акцент върху най-уязвимите групи на пазара на труда. Към тях се включват дългосрочно безработните лица (с продължителност на регистрацията повече от една година), както и безработните младежи на възраст до 29 години включително. Сред лицата със затруднения при намирането на работа, са и тези с ниска степен на завършено образование, представителите на ромската етническа група, възрастните хора.

Мярката предвижда изпълнението на дейности, подкрепящи посочените най-уязвими групи на пазара на труда и има следния тематичен фокус:

- обучителни проекти;
- дейности и специализирани програми за добиване и повишаване квалификацията и/или преквалификация на работната сила в община Котел.

Съгласно стратегическата рамка на ИТСП на Югоизточен регион 2021–2027 г. в разглеждания аспект ще се подкрепя: изграждането на инфраструктура за професионално образование и обучение и учене за възрастни, както и дейности, насърчаващи ученето през целия живот; подобряване на професионалната подготовка на заетите и придобиване на практически опит от учащите по време на обучението; чуждоезиково обучение и обучение по ИКТ; намаляване на безработицата сред рисковите групи на пазара на труда; насърчаване на младежката и женската заетост; преквалификация на заетите в отрасли в процес на реструктуриране и придобиване на компетентности в съответствие с пазара на труда; въвеждане на съвременни изисквания за обучение и квалификация на кадрите в сферата на туризма и система от стимули за намаляване на текучеството в сектора.

Предвижда се насърчаване реализацията на дейности за подкрепа на партньорството между образователните институции, местните власти, бизнеса и синдикатите за постигането на по-добро задоволяване на местните и регионални нужди от

професионални кадри в различни области на икономиката и за стимулиране развитието на предприемачеството и самонаемането.

Приоритет 2.2. Повишаване качеството на здравеопазването на територията на община Котел

Дефинираният приоритет обхваща следния тематичен фокус:

- инвестиции във физическите параметри на обектите на здравната инфраструктура (сгради, оборудване и др.);
- подобряване параметрите (количествени и качествени) на предлаганите здравни услуги;
- осигуряване на равнопоставен достъп до здравни услуги за населението на общината.

Мярка 2.2.1. Подкрепа на дейности за подобряване параметрите на здравната инфраструктура и достъпа на хората до здравни услуги

Предложената мярка за реализация отчита необходимостта от осигуряване на равнопоставен достъп на жителите на общината до здравни услуги, в неговата роля на ключов елемент на качеството на живот на хората.

Примерни дейности за изпълнение в обхвата на мярката са:

- създаване на мобилни екипи към областните лечебни заведения за осигуряване на медицинска помощ в отдалечени и труднодостъпни места;
- разкриване на мобилни аптеки или на мобилни екипи към функциониращи аптеки.

Приоритет 2.3. Предоставяне на социални услуги в съответствие с потребностите на населението на територията на община Котел

Дефинираният приоритет отчита основните ключови моменти в провежданата социална политика на национално ниво – превенция на риска от социална изолация на групите в неравностойно социално положение и социално включване/интеграция на уязвими обществени групи.

Предоставянето на разнообразни социални услуги, отчитащи конкретните нужди на населението има пряко отношение към качеството на живот на хората и следва да продължи да изпълнява ролята на основен приоритет в провежданата социална политика на местно ниво и в периода 2021–2027 г.

Мярка 2.3.1. Подкрепа реализацията на дейности за предоставяне на социални услуги на уязвими обществени групи

ИТСП на Югоизточен регион за периода 2021–2027 г. определя следните дейности в областта на социалната политика, към които следва да се съсредоточат основните усилия през предстоящия програмен период: деинституционализация на грижата за деца и възрастни хора; предоставяне на услуги в домашна среда, в специализирана среда, услуги, които се предоставят мобилно, включително изграждане на необходимата инфраструктура и доставка на оборудване. Сред приоритетните дейности са тези, насочени към разширяване на патронажната грижа и разкриването на нови социални услуги в общността за нуждите на уязвими групи от населението – деца и възрастни.

Мярка 2.3.2. Подкрепа на дейности за социално включване и участие на пазара на труда

В процеса на изпълнение на предвидената мярка, подкрепа следва да намерят дейности в областта на социалното включване, насочени към:

- активно приобщаване за подобряване на пригодността за заетост на уязвимите групи чрез интегрирана подкрепа;
- осигуряване на заетост за уязвими групи на пазара на труда;
- осигуряване на достъпна физическа, институционална и информационна среда и достъпен транспорт.

Приоритет 2.4. Подобряване параметрите на културната инфраструктура и достъпа до културни услуги и събития на територията на община Котел

Приоритет 2.4. е насочен към подобряване характеристиките (количествени и качествени параметри) на културната инфраструктура в общината, в контекста на важната роля на културните услуги за качеството на живот на населението. Достъпът до културни

услуги и провежданите културни мероприятия имат пряко отношение към повишаване туристическата привлекателност и атрактивност на територията на общината, посредством предоставянето на възможности за съчетано практикуване на различни традиционни и алтернативни видове туризъм.

Мярка 2.4.1. Подкрепа на дейности за изграждане, реконструкция и модернизация на обектите на културната инфраструктура и предоставянето на културни услуги и събития

Мярката отчита значимостта на културните услуги и събития за качеството на живот на хората на дадена територия, както и за повишаване привлекателността на община Котел за гости и посетители на различни населени места на общината.

Приоритет 2.5. Подобряване на административния капацитет на общинската администрация

Дефинираният приоритет за действие отчита ключовата роля на Общинска администрация Котел в предстоящия процес на изпълнение на ПИРО през програмния период 2021–2027 г.

Мярка 2.5.1. Подкрепа на дейности за обучение и преквалификация на общинска администрация

Предвидената мярка е насочена към подобряване на административния капацитет на общинската администрация в сферата на различни ключови области на общественото развитие, възприети на национално ниво и намерили отражение в провежданата политика на общинско ниво.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3:

ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА СЕЛИЩНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КОТЕЛ, ЧРЕЗ ПОДОБРЯВАНЕ ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА И СЪХРАНЯВАНЕ ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Формулираната Стратегическа цел 3 отчита необходимостта от подобряване параметрите на различните видове техническа инфраструктура на територията на община Котел (транспортна, водостопанска, телекомуникационна, енергийна), установена в аналитичната част на ПИРО. Количествените и качествените параметри на посочените видове инфраструктура от своя страна, имат пряко отношение към екологичното състояние и рискове на дадена територия.

В рамките на Стратегическа цел 3 са определени два приоритета за действие с акцент съответно върху параметрите на техническата инфраструктура и екологичното състояние.

Приоритет 3.1. Подобряване параметрите на техническата инфраструктура и зелената система в населените места от община Котел

Приоритет 3.1. е насочен към подобряване на количествените и качествени характеристики на различните видове техническа инфраструктура в община Котел. Предвидени са пет мерки за реализация, чийто тематичен обхват се фокусира върху различни елементи на техническата инфраструктура с установена необходимост от благоустрояване.

Мярка 3.1.1. Подкрепа реализацията на дейности за подобряване състоянието на пътната инфраструктура и уличната мрежа в община Котел

В рамките на предвидената мярка за реализация подкрепа ще получи изпълнението на дейности за реконструкция и модернизация на съответните участъци от общинската пътна мрежа, намиращи се в незадоволително състояние.

Незадоволителните параметри на уличната мрежа в различни населени места на общината, налагат приоритизиране изпълнението на благоустройствени дейности, насочени към оптимизиране състоянието на разглеждания елемент на техническата инфраструктура.

Мярка 3.1.2. Подкрепа на дейности за обновление и/или изграждане на нова водоснабдителна и канализационна инфраструктура в населените места от общината

Водостопанската инфраструктура е ключов елемент на техническата инфраструктура, отличаващ се с важно значение върху качеството на живот на хората, както и върху екологичното състояние и рискове на дадена територия. Установените незадоволителни параметри (състояние и степен на изграденост) на ВиК инфраструктурата в населени места от община Котел, налага необходимостта от реализацията на дейности за реконструкция, обновление, модернизация и/или изграждане на нови елементи на разглеждания вид инфраструктурата.

Мярка 3.1.3. Подкрепа реализацията на дейности за подобряване на цифровата свързаност на територията на община Котел

Предвидената мярка е насочена към подкрепа на дейности за обновление и/или изграждане на нови телекомуникационни мрежи на територията на община Котел. По отношение на приемствеността между стратегическата рамка на настоящия документ и стратегическите документи за развитие на по-високи териториални нива, „*постигането на покритие с широколендов интернет във всички части на района, вкл. периферните и селски райони*“, е сред дефинираните в ИТСР на Югоизточен регион 2021–2027 г. приоритети в областта на разглежданата проблематика.

Мярка 3.1.4. Подкрепа на дейности за повишаване на енергийната ефективност и производство на енергия от ВЕИ

Мярката за реализация отчита установената необходимост от повишаване на енергийната ефективност на територията на община Котел, посредством подкрепата на дейности за:

- оптимизиране на уличното осветление в населени места на общината,
- повишаване на енергийната ефективност на сградния фонд – сгради общинска публична и частна собственост;
- производство на енергия от ВЕИ.

Мярка 3.1.5. Подкрепа на други дейности за благоустрояване на населените места, насочени към повишаване качеството на селищната среда и жилищния сектор, подобряване на възможностите за спорт и отдих и др.

Мярката е насочена към изпълнението на различни дейности за благоустрояване на населените места в общината, насочени към подобряване състоянието на селищната среда и жилищния сектор, на възможностите за спорт и отдих на територията на община Котел и др.

Приоритет 3.2. Съхраняване на компонентите на природната среда

Дефинираният приоритет 3.2. е в съответствие със съществуващата голяма зависимост между състоянието на компонентите на природната среда и количествените и качествени параметри на обектите на различните видове техническа инфраструктура. Отчитайки посочената зависимост, в рамките на настоящия приоритет са предвидени следните две мерки за реализация, насочени към съхраняване елементите на околната среда:

Мярка 3.2.1. Подкрепа на дейности за опазване компонентите на природната среда – въздух, води, земи и почви, биоразнообразие и защитени територии, зелени площи

Предвидената мярка е насочена към осъществяването на дейности, които ще имат положително въздействие върху екологичното състояние на територията на община Котел, и ще имат превантивен ефект по отношение замърсяването на компонентите на природната среда.

Мярка 3.2.2. Подкрепа реализацията на дейности по оптимизиране на системата за управление на отпадъците на територията на община Котел

Предложената мярка за реализация предвижда подкрепата на дейности, имащи пряко отношение към качеството на живот на хората и към екологичното състояние на дадена територия. Нейното дефиниране е в съответствие и с посочената в ИТСП на Югоизточен регион значимост на следните приоритетни дейности за подкрепа в периода 2021–2027 г.:

- *„оптимизиране събирането и третирането на отпадъци и внедряване на съвременни технологии за разделно събиране, предварително третиране,*

компостиране на биоразградимите отпадъци, с цел повишаване на количествата рециклирани отпадъци и стимулиране на повторната употреба“.

Поставен е акцент и върху необходимостта от приоритетно продължаване рекултивацията на неотговарящите на нормативните изисквания депа за битови отпадъци.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4:

УЧАСТИЕ НА ОБЩИНА КОТЕЛ В СЪВМЕСТНИ ИНИЦИАТИВИ ЗА ТЕРИТОРИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И СЪТРУДНИЧЕСТВО

Дефинираната Стратегическа цел 4 е в съответствие с ключовата роля на прилагането на принципа на партньорство между различни групи заинтересовани страни, представени от публичния, частния и НПО сектора в процеса на развитие. За нейното изпълнение е предвиден следният приоритет за действие:

Приоритет 4.1. Териториално сътрудничество в сферата на приоритетни за община Котел икономически дейности и области на общественото развитие

Мярка 4.1.1. Подкрепа на дейности за териториално сближаване и сътрудничество в сферата на приоритетни икономически дейности

Предложената мярка предвижда подкрепа за осъществяването на съвместни териториални инициативи в областта на приоритетни за община Котел икономически дейности и области на развитието. Мярката е насочена към изпълнението на проекти, които ще се реализират чрез партньорства с територии извън административните граници на общината, насочени към подобряване нивото на социално–икономическо развитие и качеството на живот на обхванатите територии.

СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА НА ПИРО НА ОБЩИНА КОТЕЛ ЗА ПЕРИОДА 2021–2027 г.

ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА КОТЕЛ 2021–2027 г.

ОБЩИНА КОТЕЛ – ЕФЕКТИВНО ИЗПОЛЗВАЩА СВОИТЕ МЕСТНИ СПЕЦИФИКИ И ПОТЕНЦИАЛИ ЗА РАЗВИТИЕ В УСЛУГА НА ХОРАТА ЗА ПО–ДОБРО КАЧЕСТВО И СТАНДАРТ НА ЖИВОТ, СЪХРАНЕНО КУЛТУРНО–ИСТОРИЧЕСКО И ПРИРОДНО БОГАТСТВО, ПОДОБРЕНО СОЦИАЛНО–ИКОНОМИЧЕСКО И ЕКОЛОГИЧНО РАЗВИТИЕ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1:

ПОВИШАВАНЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНА КОТЕЛ НА БАЗАТА НА МЕСТНИТЕ ПОТЕНЦИАЛИ И СПЕЦИФИКИ ЗА РАЗВИТИЕ

Приоритет 1.1. Насърчаване на предприемачеството на територията на община Котел

Мярка 1.1.1. Подкрепа на предприемачески инициативи в община Котел

Приоритет 1.2. Повишаване на добавената стойност от икономически дейности, представящи местните потенциали и идентичност на територията

Мярка 1.2.1. Подкрепа изпълнението на дейности, стимулиращи развитието на различни традиционни и алтернативни видове туризъм в община Котел

Мярка 1.2.2. Подкрепа реализацията на дейности за опазване, развитие и популяризиране на културно–историческото наследство на общината

Мярка 1.2.3. Подкрепа на дейности за повишаване конкурентоспособността на селското и горското стопанство

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2:

ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ НА ХОРАТА, ПОСРЕДСТВОМ ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА ВИСОКОКАЧЕСТВЕНИ ОБЩЕСТВЕНОЗНАЧИМИ УСЛУГИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КОТЕЛ

Приоритет 2.1. Подобряване качеството на образованието и повишаване уменията на човешките ресурси

Мярка 2.1.1. Подкрепа на дейности за подобряване характеристиките на образователната инфраструктура

Мярка 2.1.2. Подкрепа реализацията на дейности за подпомагане на образованието

Мярка 2.1.3. Подкрепа реализацията на дейности за повишаване уменията на човешките ресурси

Приоритет 2.2. Повишаване качеството на здравеопазването на територията на

община Котел

Мярка 2.2.1. Подкрепа на дейности за подобряване параметрите на здравната инфраструктура и достъпа на хората до здравни услуги

Приоритет 2.3. Предоставяне на социални услуги в съответствие с потребностите на населението на територията на община Котел

Мярка 2.3.1. Подкрепа реализацията на дейности за предоставяне на социални услуги на уязвими обществени групи

Мярка 2.3.2. Подкрепа на дейности за социално включване и участие на пазара на труда

Приоритет 2.4. Подобряване параметрите на културната инфраструктура и достъпа до културни услуги и събития на територията на община Котел

Мярка 2.4.1. Подкрепа на дейности за изграждане, реконструкция и модернизация на обектите на културната инфраструктура и предоставянето на културни услуги и събития

Приоритет 2.5. Подобряване на административния капацитет на общинската администрация

Мярка 2.5.1. Подкрепа на дейности за обучение и преквалификация на общинска администрация

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 3:

ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА СЕЛИЩНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА КОТЕЛ, ЧРЕЗ ПОДОБРЯВАНЕ ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА И СЪХРАНЯВАНЕ ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Приоритет 3.1. Подобряване параметрите на техническата инфраструктура и зелената система в населените места от община Котел

Мярка 3.1.1. Подкрепа реализацията на дейности за подобряване състоянието на пътната инфраструктура и уличната мрежа в община Котел

Мярка 3.1.2. Подкрепа на дейности за обновление и/или изграждане на нова водоснабдителна и канализационна инфраструктура в населените места от общината

Мярка 3.1.3. Подкрепа реализацията на дейности за подобряване на цифровата свързаност на територията на община Котел

Мярка 3.1.4. Подкрепа на дейности за повишаване на енергийната ефективност и производство на енергия от ВЕИ

Мярка 3.1.5. Подкрепа на други дейности за благоустрояване на населените места,

насочени към повишаване качеството на селищната среда и жилищния сектор, подобряване на възможностите за спорт и отдих и др.

Приоритет 3.2. Съхраняване на компонентите на природната среда

Мярка 3.2.1. Подкрепа на дейности за опазване компонентите на природната среда – въздух, води, земи и почви, биоразнообразие и защитени територии, зелени площи

Мярка 3.2.2. Подкрепа реализацията на дейности по оптимизиране на системата за управление на отпадъците на територията на община Котел

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 4:

УЧАСТИЕ НА ОБЩИНА КОТЕЛ В СЪВМЕСТНИ ИНИЦИАТИВИ ЗА ТЕРИТОРИАЛНО СБЛИЖАВАНЕ И СЪТРУДНИЧЕСТВО

Приоритет 4.1. Териториално сътрудничество в сферата на приоритетни за община Котел икономически дейности и области на общественото развитие

Мярка 4.1.1. Подкрепа на дейности за териториално сближаване и сътрудничество в сферата на приоритетни икономически дейности

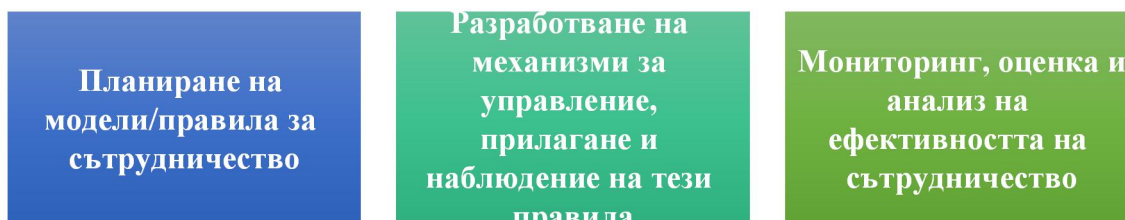
ЧАСТ III – ОПИСАНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ, НА ПАРТНЬОРИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ФОРМИТЕ НА УЧАСТИЕ В ПОДГОТОВКАТА И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПИРО ПРИ СПАЗВАНЕ НА ПРИНЦИПИТЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО И ОСИГУРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ

Партньорството е фундаментален принцип и важен елемент на социалните отношения, прилагащ се в частния и в обществения живот. Прилагането му е насочено към подпомагане и укрепване на икономическия и социалния живот, като спомага за стабилното и устойчиво развитие на общността.

Партньорството се базира на ясни принципи, осигуряващи прозрачност на ролите и отговорностите, разпределяне на ангажименти, делегиране на права и управленски ресурси между участниците. Принципът на партньорството е свързан с трите най-общи цели на управлението на която и да било организация:

Процесът на партньорство е свързан със следните три основни етапа на взаимодействие:

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община за периода 2021–2027 г., главна цел при тяхното разработване се явява „осигуряване прилагането на принципа за партньорство и сътрудничество“. Ключов момент е идентифицирането на различните групи заинтересовани страни и участници в процеса на формирането и прилагането на местната

политика за интегрирано устойчиво развитие. Неотменен елемент е осигуряването на прозрачност и информация за очакваните резултати и ползи за местната общност, както и мотивирането ѝ за активно участие в процеса на подготовка и реализация на ПИРО. Заинтересованите страни следва да бъдат включени както на етапа на разработване и приемане на документа, така и при изпълнението на дефинираните стратегически цели на развитието и приоритети за действие.

Разработеният документ следва да бъде обсъден и съгласуван със:

- Заинтересованите органи и организации;
- Икономическите и социалните партньори;
- Физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината.

Възприетият подход цели предоставяната информация да достигне до максимален брой представители на заинтересованите страни и да се осигури тяхното участие в обсъжданията и вземането на решенията.

За изпълнението на ангажимента за осигуряване на необходимата публичност, общината следва да разработи комуникационна стратегия, която да:

- Гарантира прилагането на принципа на партньорство;
- Осигури прозрачност на процеса по изготвяне и реализация на ПИРО посредством одобрение, изпълнение и проследяване на набор от подходящи мерки и действия.

В процеса на разработване на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г. е проведено анкетно проучване чрез системата Survey Rock, в което са обхванати представители на следните различни групи заинтересовани страни:

- Областни/Регионални органи на власт;
- Органи на местната власт;
- Бизнеса;
- Неправителствения сектор;
- Образователни/обучителни организации;

- Местното население;
- Други.

При разработването на ПИРО на община Котел са взети под внимание резултатите от дейността на създадената през месец юни 2020 г. на територията на общината Местна Активна Група (МАГ), която събира информация и анализира проблемите на местната ромска общност.

За идентифициране проблемите на ромите и причините за тях, както и с цел формулирането на мерки, които да залегнат в ПИРО на община Котел, Местната активна група е предприела срещи с представители на следните заинтересовани страни:

- Ромски общности от гр. Котел, с. Тича и с. Градец – проведени пет срещи;
- Проведени срещи с кметове на населени места в община Котел;
- Проведени срещи с представители на местни институции – Дирекция „Бюро по труда“, Дирекция „Социално Подпомагане“, РПУ – Котел, директори на детски градини и училища и др.

От страна на Местната активна група са предприети следните действия, насочени към отчитане потребностите на ромската общност и подпомагане процеса на формулиране на конкретни мерки и дейности, които да бъдат отразени в ПИРО:

Проведено анкетно проучване в периода юли – август 2020 г.

- Проучването включва 35 въпроса;
- Проведено сред ромското население в три населени места на общината – гр. Котел, с. Тича и с. Градец;
- Изследването обхваща 100 ромски домакинства, в които живеят 464 лица, равняващи се на около 14% от ромското население на местно ниво.

Организиране на фокус група

- Състояща се от десет представители на местната ромска общност от Котел.

Проведени интервюта

- Насочени към събирането на информация относно актуални проблеми на ромите и ангажимента на институциите към тях;
- Обхванати двама души в тяхната роля на заинтересовани страни – експерт на общината и представител на СУ „Г. С. Раковски“.

По данни на: Анализ за подготовка на План за интегрирано развитие на община Котел 2021–2027 г. – част, касаеща ромското население

В рамките на разработването на ПИРО е проведено едно обществено обсъждане с участието на представители на различни групи заинтересовани страни, имащи отношение към разработването и прилагането на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г. Проведена е разяснителна кампания, явяваща се неотменна част от процеса по осигуряване на информация и публичност. Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021–2027 г. разяснителните кампании обхващат:

- **Представяне на информация за предвижданията на ПИРО**, в т.ч. за ролята на гражданите и на бизнеса за определянето на приоритетите за развитие на общината и тяхната реализация, очакваните резултати в икономическата и социалната сфера, в областта на техническата инфраструктура и околната среда:
 - примерни дейности: провеждане на публични дискусии, фокус групи, форуми/семинари, печатни материали, видеоматериали и др.
- **Възможности за изграждане на публично–частни партньорства** и реализация на проектни идеи с участието на публичния сектор, насочени към подобряване на физическата среда и на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса
- **Разясняване на конкретните задачи** на кмета, общинския съвет, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствения сектор и гражданското общество за осигуряване на висока ефективност при изпълнението на ПИРО
- **Разясняване на необходимостта и значението на стратегическото планиране на развитието на общината** за повишаване ефикасността на публичните разходи и осигуряването на по–голяма добавена стойност от тях, както и за подобряване стандарта на живот на населението
- **Привличане вниманието на заинтересованите страни и гражданското общество** за формиране на позитивно обществено мнение и активна гражданска позиция по отношение участието и подкрепата на ръководството на общината за подготовката и реализация на ПИРО

В процеса на разработване и прилагане на ПИРО на община Котел е предвидена възможността за целогодишно постъпване на проектни предложения от страна на съответните заинтересовани лица на територията на общината. За тази цел е разработен **Фиш за набиране на проектни предложения от заинтересовани лица в рамките на разработване и прилагане на План за интегрирано развитие на община Котел за**

периода 2021–2027 г. Електронен достъп до фиша за набиране на проектни предложения ще е възможен целогодишно на официалната интернет страница на община Котел – <https://kotel.bg/>.

3.1. Описание на използваните основни подходи/действия/стъпки за насърчаване участието на партньорите и заинтересованите страни

Партньорският модел на управление е ключов в процеса на разработване и прилагане на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г. В резултат на неговото прилагане ще може да се реализира процес на съвместно вземане на решения и координиране на техните изпълнения между различните партньори. Партньорството позволява провеждането на целенасочено взаимодействие между различните групи заинтересовани страни и постигането на успешно прилагане на политики и изпълнение на конкретни мерки и дейности.

Работата в партньорство преди всичко се състои в съвместното вземане на решения и осъществяването на съвместни действия за тяхното изпълнение. Партньорствата могат да се разпределят по следния признак:

За реализирането на партньорство са необходими следните първоначални стъпки:

- Установяване на принципите и правилата за работа в партньорството;

- Провеждане на целенасочено проучване, чрез което да се определят релевантните партньори, тяхната роля в процеса на планиране, както и способ за привличане на всяка заинтересована страна (група, организация).

Заинтересованите страни (лица) са институции, организации, административни звена, общности (групи) от различни юридически и физически лица, които имат конкретен интерес във връзка с реализацията на публична политика/план и са нейни поддръжници или противници.

Различните видове партньорства с частния сектор варират от най–опростени начини за неговото включване, до сложни форми на прехвърляне на по–голям риск от публичния към частния партньор.

В процеса на разработване и последващо изпълнение на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г. са заложили следните действия и стъпки, представящи петте равнища на участие на заинтересованите страни в партньорския процес:

ПЕТ РАВНИЩА НА УЧАСТИЕ В ПАРТНЬОРСКИЯ ПРОЦЕС

1. Информиране на обществеността

- Съобщава се какво се планира и какво е направено. Равнището е от съществено значение за всички заинтересовани страни, но не е участие в партньорство само по себе си.

2. Консултиране

- Състои се в предлагане на различни опции (варианти) и наблюдение на обратната реакция. Насочено е към проверка и установяване на обществените нагласи.

3. Съвместно решаване

- Насърчава се различните страни да предлагат допълнителни варианти, присъединявайки се към определянето на най–добрия вариант.

4. Съвместно действие

- Отделните заинтересовани страни съвместно решават кое е най–доброто решение, като формират и партньорство под формата на споразумение – договор за неговото осъществяване.

5. Подкрепа на независими инициативи на общността

- Подпомагане на другите да правят това, което те желаят и считат за правилно чрез предоставяне на безвъзмездни финансови средства, съвети или друга подкрепа от партньора, който разполага с ресурси.

- Например, оказване на подкрепа за определен тип инициативи на местни НПО, физически лица и фирми, реализиращи инициативи, съфинансирани от общинската власт при определени критерии, но реализирани самостоятелно от партньорите.

Преминавайки от равнище 1 към равнище 5 участието на гражданите нараства, а степента на контрол на публичната власт върху решенията и действията намалява. На най-ниските равнища контролът на инициатора върху процеса се запазва, но те предполагат и по-малка ангажираност от другите участници/партньори.

В процеса на разработване на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г. е проведено анкетно проучване, в което са обхванати следните групи заинтересовани страни:

- Областни/Регионални органи на власт;
- Органи на местната власт;
- Представители на бизнеса;
- Представители на неправителствения сектор;
- Образователни/Обучителни организации;
- Местното население.

Получените отговори от различните групи заинтересовани страни разкриват тяхното мнение относно ключови области на развитието на община Котел:

- Настъпили в периода 2014–2020 г. промени в параметрите на различните видове инфраструктура, в предоставянето на различни общественозначими услуги, в качеството и стандарта на живот на хората
- Приоритетни области за развитие, които да залегнат в ПИРО 2021–2027 г.
- Дефиниране на конкретни мерки/проекти за реализация през предстоящия програмен период – в т.ч. и такива, които да бъдат реализирани в условията на партньорство между община Котел и територии извън административните ѝ граници
- Ключови фактори за развитие на община Котел
- Ограничения за икономическото, социалното и екологичното развитие на общината
- Зони за въздействие на територията на община Котел, чието развитие да бъде приоритетно в програмния период 2021–2027 г.

В резултат на проведеното анкетно проучване, организирането на фокус група и провеждането на интервюта сред ромската общност в община Котел, са получени отговори, свързани с основните проблеми в сферата на ключови области на развитието, както и предложения за тяхното решаване:

- Образование;
- Здравеопазване;
- Жилищно настаняване;
- Трудова заетост.

Резултатите от проведеното анкетно проучване сред заинтересованите страни, са взети предвид в процеса на разработване на стратегическата рамка на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г. Дефинираната визия за развитие, стратегически цели на развитието, приоритети за действие и мерки към тях, отчитат мнението на различните групи заинтересовани страни относно проблемите, потенциалите и приоритетите в областта на икономическото, социалното и екологичното развитие на общината.

3.2. Описание на начина на идентифициране на заинтересованите страни и подбора на участниците в процеса на разработването на ПИРО

Сред първите задачи при подготовката за разработване на дадена съвместна работа е определянето на участниците/партньорите в процеса и тяхната конкретна роля. Минималното изискване при това е да се даде възможност на всички страни да заявят своите потребности и да се използват техните познания за съответни сфери и проекти. Практическо значение има организирането на партньорство, което удовлетворява равнището на участие на различните заинтересовани страни.

При създаването на партньорство са необходими следните две основни стъпки, чието осъществяване следва да се случи в самото начало на процеса на планиране:

- Първа стъпка: идентифициране и привличане на подходящи партньори;
- Втора стъпка: установяване на принципите и правилата за работа в партньорство.

Първата стъпка е свързана с извършването на подробен анализ на заинтересованите страни, който да завърши с доклад относно капацитета, интересите и възможните

взаимодействия на партньорите. Това е особено важно за партньорство в проекти, за които местната общност, структурите на гражданското общество и бизнес сектора нямат вътрешен капацитет за реализация и трябва да потърсят начин за привличане на външен партньор.

По отношение на практическото организиране на работата в партньорство, от голяма важност е постигането на съгласие за разпределението на ролите и отговорностите и установяването на правила за работа. Налице са различни видове правила за работа на групите, за тяхното формиране, функциониране и поведение на членовете. Препоръчително е те да бъдат оформени в приет от всички участници „правилник“, който може да обхваща следните по-важни въпроси:

- Основна функция/предназначение/мисия на екипа за планиране;
- Общи принципи и ценности;
- Роли и отговорности на членовете на групата, дейности за съвместно изпълнение;
- Процес на вземане на решения;
- Процес за разрешаване на конфликти/конфликт на интереси;
- Процедури по избор на председател и заместник председател, вкл. техните роли и отговорности;
- Оперативна структура, вкл. работните групи и взаимовръзките между отделните звена на структурата;
- Процедура за приемане на нови членове на групата;
- Ресурси, които ще се осигурят от всеки партньор;
- Периодичност и ориентировъчна продължителност на срещите на групата, ръководство на заседанията, възможност за изпращане на заместници;
- Възлагане на задачи на членовете на групата и отчитане на тяхното изпълнение.

– **Планиране на партньорството**

Планът за реализиране на партньорската дейност трябва да бъде разписан и да служи като ориентир за всички участници. Той трябва да се съгласува, а неговото изпълнение да бъде наблюдавано, с цел своевременно извършване на превантивни корекции.

ОСНОВНИ СЪПКИ ПРИ ПЛАНИРАНЕТО

1. Определяне на основните етапи (стъпки) и техния краен продукт

- Крайните продукти са важен ориентир за успеха на изпълнението на работата по изготвяне на стратегията.

2. Определяне на конкретните дейности във всеки етап

- Важно е във всеки от предложените етапи (стъпки) да се идентифицират конкретни задачи. Този процес е необходим, за да може точно да се определи времето и ресурсите за изпълнение на задачите.

3. Определяне на последователността при изпълнение на задачите и тяхната взаимна връзка

- Важно е да се установи дали изпълнението на дадена дейност не изисква приключване на друга дейност, която е предпоставка за нейното осъществяване.

4. Определяне на отговорностите

- Определя се кой ще участва и кой ще отговаря за изпълнението на всяка планирана дейност. Отчита се ролята, професионалните и лични качества на различните участници, както и обемът на работа по задачата и нейните изисквания към знания, умения и др.

5. Определяне на сроковете

- Предполага определяне продължителността на всяка дейност (уточняване на нейното начало и край). Един от критичните моменти е дали едни и същи участници не трябва да работят едновременно по повече от една задача, което може да доведе до промяна в графика. Трябва да се провери дали определената продължителност на дейностите и тяхното разполагане във времето позволяват приключване на работата в предвидения срок. Ако това не е така, може да се помисли за различни стратегии за осъществяване на отделните дейности:
 - отделяне на повече ресурси за дадена дейност (например увеличаване броя на хората, работещи по нея);
 - модифициране на дейностите (намаляване обема на работата);
 - промяна на последователността на дейностите и т.н.;
 - определяне на необходимите ресурси за всяка задача.

Най-важното изискване към плана е той да се изпълнява от всички участници в процеса, което най-вече означава той да отговаря на техните възможности и виждания. От друга страна, един такъв план не е абсолютно фиксиран и може да бъде променен, като се запазят основните му параметри (напр. важни срокове) в хода на работата.

В процеса на осъществяване на всеки един партньорски проект от голямо значение е поддържане на отношения и сътрудничество. Най-важните механизми са:

- механизъм за разрешаване на проблеми/задачи;
- постоянно усъвършенстване;
- съвместна оценка;
- постоянно ръководство.

Основният принцип се състои в това, че при наличие на общи проблеми или значими задачи, заинтересованите страни следва да се насочат към обединяването на сили за тяхното разрешаване. Всички участващи страни редовно се срещат за преразглеждане и оценка на партньорството. Оценяват се конкретни критерии, свързани с ефективността на процеса на партньорството, такива като работа в екип и своевременно разрешаване на проблеми. Това създава възможности за дискусия и би разкрило евентуални проблеми. Оценяването на процеса на партньорство включва периодични проверки. Сравняването на резултати от проверки по периоди помага за разкриване на области, за които е налице необходимост от усъвършенстване и потенциални проблеми.

Идентифицирани са следните групи заинтересовани страни, имащи отношение към разработването и прилагането на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г.:

- Органи на местната власт;
- Представители на бизнеса;
- Представители на неправителствения сектор;
- Представители на организации, институции и други обекти, предоставящи различни общественозначими услуги на населението в областта на: здравеопазването, образованието, социалните услуги, дейности в областта на културата;
- Представители на местното население.

Идентифицирането на различните групи заинтересовани страни е в съответствие с посочената в Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО необходимост от обсъждането и съгласуването на плана със: заинтересованите органи и организации; с икономическите и социалните партньори; с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината.

В процеса на разработване на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г. са предприети действия по информирането на действащите на територията на общината

граждански и бизнес организации, които са изрично поканени да вземат участие в процеса по разработване на документа.

Приносът на различните групи заинтересовани страни, взели участие в процеса на разработване на ПИРО, се изразява в постъпването на множество предложения и препоръки относно развитието на общината през предстоящия програмен период. Заинтересованите страни отчитат следните ключови области, по отношение на които следва да се предприемат целенасочени действия, които да залегнат в ПИРО:

- Подобряване състоянието на пътната инфраструктура – пътна мрежа, преасфалтиране на улици, изграждане на тротоари в населени места от общината;
- Подобряване параметрите на ВиК инфраструктурата;
- Благоустрояване на населените места – повишаване качеството на селищната среда;
- Осигуряване на равнопоставен достъп до обектите за предучилищно и училищно образование на територията на общината;
- Развитие на мрежата от социални услуги за различни уязвими обществени групи;
- Подобряване на комуникационната свързаност в населени места от общината;
- Околна среда – с акцент върху управлението на отпадъците;
- Залесяване на общински горски територии;
- Насърчаване развитието на туризма – повишаване туристическата атрактивност на територията;
- Повишаване квалификацията на служителите в общинска администрация;
- Участие на община Котел в съвместни партньорски инициативи и обмяна на опит на различни териториални нива в областта на ключови аспекти на общественото развитие.

В резултат от проведеното анкетно проучване, организираната фокус група и проведените интервюта сред ромската общност в община Котел, са идентифицирани следните особености и проблеми в сферата на ключови области на общественото развитие, както и възможности за тяхното разрешаване³⁶:

Образование

- Нередовна посещаемост на училище – засегнати са около 10% от ромските ученици, най-вече след 7-ми клас. Необходимост от повишаване посещаемостта на ромските

³⁶ По данни на: Анализ за подготовка на План за интегрирано развитие на община Котел 2021–2027 г. – част, касаеща ромското население; Предложение на Местна Активна Група (МАГ) към План за интегрирано развитие на община Котел 2021–2027 г.

ученици в училище и изразено желание делът на непосещаващите редовно училище да намалее до поне 6%;

- Необходимост от усилия от страна на образователните институции, здравни медиатори и др. към мотивиране на родителите да изпращат децата си на училище и да подпомагат образователния процес въкщи;
- Мотивиране на родителите/настойниците да изпращат децата на занималня и да участват във всякакви форми на училищния живот, което ще повиши техните образователни резултати; създаване на занимални където не са налични;
- Отчетена необходимост от осигуряване на по-лесен достъп до обекти за предучилищното образование – детски градини за хората от ромската общност;
- Необходимост от изграждане на детска градина в с. Градец;
- Необходимост от извършване на ремонтни дейности, вкл. обновяване на оборудването на обекти на предучилищното образование в населени места от общината;
- Предложение към местната власт за редуциране размера на таксата за детска градина от 35 лв. или за покриването ѝ от общината за най-уязвимите и социално слаби семейства, изпитващи затруднения за нейното заплащане;
- Провеждане на повече образователни кампании и отделяне на стипендии за желаещите да учат висше образование.

Здравеопазване

- Необходимост от повишаване дела на обхванатото в системата на здравеопазването ромско население;
- Провеждане на информационни кампании за нуждата от здравно осигуряване – в ролята на ключов елемент за подобряване на здравния статус на ромите;
- Необходимост от повишаване броя на здравните медиатори.

Жилищно настаняване

- Предложение за предприемане на политика по търсене на възможности за узаконяване жилищата на ромите, като се започне с провеждането на информационна кампания за разясняване въпроса какво означава „законна“ и „незаконна“ къща.

Трудова заетост

- Налице е липса на постоянна трудова заетост за ромското население в община Котел;
- Предложение за намиране на възможности за по-устойчиви програми за

квалификация и намиране на работа с постоянна заетост;

- Необходимост от намиране на механизми за мотивиране на лицата с нерегламентирани трудови договори да плащат осигуровките си, с цел получаването на достъп до социални и здравни услуги.

Резултати от организираната фокус група и проведените интервюта

- Необходимост от подобряване на сметоизвозването;
- Локални замърсявания от нерегламентирани сметища се наблюдават в гр. Котел – района покрай реката, в кварталите „Изток“ и „Садина“, в с. Градец – покрай реката;
- Необходимост от изграждане на детски площадки в гр. Котел – кв. „Иглика“, с. Мокрен и с. Пъдарево;
- Наличие на незаконни къщи, чийто дял в кв. „Изток“ е около 90%, а в кварталите „Садина“ и „Зърнени храни“ – около 10%. Според кметове на населени места в общината, незаконни къщи има и в селата Градец, Пъдарево, Мокрен, Тича. Необходимост от предприемането на мерки за узаконяване на незаконните къщи;
- Липса на канализация в горната част на с. Градец;
- Препоръка към общината за намиране на подходящо помещение и обособяването му в Общностен център/Женски център/Майчин център;
- Засилване на политиката на общинските и образователни власти в целевата група 5–8 клас за превенция на отпадането от училище;
- Създаване на възможности за ограмотяване на възрастните роми;
- Необходимост от увеличаване броя на общопрактикуващите лекари и на здравните медиатори;
- Осигуряване на възможности за отпускане на стипендии за роми студенти;
- Организиране на регулярни срещи с представителите от Бюрото по труда, на които да се обявяват актуалните работни места за всички граждани;
- Необходимост от предприемане на превантивни действия относно наблюдаваното навлизане на разпространението и употребата на наркотични вещества в кварталите;
- Необходимост от повишаване информираността на гражданите от страна на общината и държавните институции относно различни значими области на общественото развитие.

Постъпилите предложения и препоръки в сферата на разглежданите различни значими области на общественото развитие, са взети под внимание в процеса на разработване на стратегическата рамка на ПИРО, и по-конкретно: в определената визия за развитие на общината, както и в дефинираните стратегически цели, приоритети и конкретни мерки за изпълнение.

3.3. Комуникационен механизъм за осигуряване на информация, отчетност и прозрачност относно постигнатите резултати и използваните финансови ресурси по Програмата за реализация

- Създаване на Работна група за мониторинг и контрол на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г.**

За осъществяване практическото прилагане на принципа на партньорство при изпълнението на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г., кметът на общината със своя заповед следва да създаде Работна група за наблюдение изпълнението на ПИРО 2021–2027 г.

Групата за наблюдение ще включва представители на общинската администрация, общински съветници, кметове на населени места в административния обхват на община Котел, представители на социално–икономическите партньори, на заинтересованите страни, представители на граждански и бизнес организации, медии.

В работната група за мониторинг на изпълнението на ПИРО на община Котел 2021–2027 г. ще бъдат включени:

- Представители на местната власт:* членове на общински дирекции/отдели, които участват в ръководството и управлението на общински програми или подкрепят инициативата и изпълняват функцията на посредници при осъществяването на мониторинг на програми и проекти на европейско, национално и регионално ниво;
- Представители на Структури на гражданското общество (СГО):* НПО, читалища, училищни настоятелства, клубове и др.;
- Институции:* представители на държавните институции и ведомства на територията на общината, експерти за организиране на процесите за набиране и анализиране на специализирани данни и информация и изготвянето на експертни становища по конкретни индикатори за мониторинга;

- *Представители на бизнеса:* участват като партньор на гражданското общество, който осигурява експертна оценка, финансова и логистична подкрепа;
- *Медиите:* представители на медиите за популяризиране на инициативите, оказване на медиен контрол и посредничество при диалога с широката общественост в процеса на мониторинг;
- *Независими експерти:* привлечени с цел изготвянето на становища и изследвания по конкретни проблеми.

– **Основни функции на Работната група:**

- Разглеждане и утвърждаване на индикаторите за наблюдение относно изпълнението на ПИРО;
- Периодично набиране и анализ на информация и данни по постигнатия напредък, които се предоставят на експертите, ангажирани при подготовка на годишния и/или междинен и/или окончателен доклад по изпълнението на плана;
- Обсъждане на резултатите и степента на изпълнение на целите и приоритетите;
- Препоръчване на корективни мерки при констатиране на отклонения от първоначално формулираните параметри от изпълнението на поставените цели;
- Разглеждане на препоръките, формулирани в различните типове доклади, и предлагане на конкретни стъпки за прилагането им.

В рамките на дейността си Работната група за наблюдение ще изготвя регулярни или конкретни доклади с констатации по прогреса на изпълнението на плана. При необходимост ще предоставя препоръки за неговото подобряване с оглед гарантиране постигането на неговите цели, които ще предоставя на кмета на община Котел във формата на експертен доклад. При възложена междинна или последваща оценка Работната група ще подпомага външните експерти, наети за тяхното изготвяне.

– **Връзки и функции между партньорите в процеса на мониторинг на изпълнението на ПИРО на община Котел**

ОБЩНСКИ СЪВЕТ

Орган за наблюдение на ПИРО на община Котел

- Обсъжда и одобрява Годишния доклад за наблюдението на изпълнението на ПИРО;
- Осигуряване на информация и данни и прилагане на система от индикатори;
- Координация на дейностите по наблюдението между централните и местните органи

на изпълнителната власт, други заинтересовани страни, организации и юридически лица на основата на принципа за партньорство;

- Разглеждане на предложения и вземане на решения за повишаване ефективността на процеса на наблюдение;
- Определяне и изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност.

ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ

Кметът на община Котел

Кметът на община Котел организира наблюдението на изпълнението на ПИРО и отговаря за изготвянето на Годишния доклад за наблюдението на изпълнението на плана.

Специализирана дирекция

Дирекция „Програми, проекти, обществени поръчки и информационни системи“

Инициира създаването на Работната група, която изготвя регулярни или конкретни доклади с констатации по прогреса на изпълнението и ще предоставя при необходимост препоръки за неговото подобряване с оглед гарантиране постигането на неговите цели, които ще предоставя на кмета на общината.

Работна група за наблюдение изпълнението на ПИРО 2021–2027 г.:

Включва представители на общинската администрация, общински съветници, кметове на населени места на територията на община Котел, представители на социално–икономическите партньори, заинтересованите страни, представители на граждански и бизнес организации, медии.

– Годишни доклади за наблюдение на изпълнението на ПИРО:

Годишните доклади за наблюдение на изпълнението на ПИРО са основен, нормативно регламентиран документ в ЗРР по отчитане наблюдението на изпълнението на плана. Те се подготвят под ръководството на кмета на общината и се приемат от Общински съвет Котел. Тези доклади служат за основа при оценката на изпълнението и приноса на отделните проекти за постигане на планираните крайни резултати. В тях се представят актуализираните резултати, определят се основните слабости и се предлагат бъдещи насоки. Анализират се основните фактори, допринасящи за липсата на напредък, за да се извлече опит и да се подобри изпълнението.

Годишните доклади се изготвят в нормативно определеното от чл. 76 от Проекта на Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие. Годишният доклад за

наблюдението се изготвя от служителите в общинската администрация, на които това е възложено със заповед на кмета, под координацията на съответната дирекция в структурата на общинска администрация. Годишният доклад се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година.

Кметът на община Котел следва да утвърди постоянна структура на годишните доклади за наблюдение на ПИРО, която да се използва за целия период на наблюдение на изпълнението на плана. Този постоянен формат ще осигури съпоставимост и проследимост на изпълнението в хронологичен план и ще улесни подготовката на анализи и оценки при неговото изпълнение за определен период. По този начин ще се улесни упражняването на контрол от страна на общинския съвет и гражданските структури, и предприемане на коригиращи и/или превантивни действия.

Копие от годишните доклади за наблюдението на изпълнението на ПИРО ще се изпраща на председателя на областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното приемане от общинския съвет.

– Публичност и прозрачност на изпълнението на ПИРО 2021–2027 г.

Отчитането е неразделна част от мониторинга, която включва систематично и своевременно предоставяне на съществена информация на определени времеви интервали. То е част от процеса, чрез който информацията и знанията се разпространяват и използват за оценка на цялостния напредък към постигане на резултатите или за потвърждаване на постигането на резултатите.

Кметът на община Котел и Общински съвет Котел осигуряват информация и публичност на ПИРО в съответствие със своите компетенции, съгласно чл. 29 от проекта на ППЗРР.

Общински съвет Котел като орган с най-широки правомощия по наблюдението на изпълнението на плана, определя и осигурява изпълнение на мерки за осигуряване на информация и публичност. Те се отнасят до постигнатите резултати от наблюдението и трябва да гарантират прозрачност при изпълнението на документите за стратегическо планиране на регионалното и местното развитие.

Докладите за наблюдение и оценка изпълнението на ПИРО се публикуват на официалната интернет страница на общината от общинска администрация, като изискване на ЗРР и ППЗРР в рамките на мерките за публичност и прозрачност на документите. В случай, че община Котел изпълнява проект в качеството си на бенефициент или партньор по конкретна оперативна програма, се спазват указанията за публичност на УО на оперативната програма.

3.4. Описание на предвидените мерки за комуникация, информация и включване на заинтересованите страни и партньорите в процеса по бъдеща актуализация на Програмата за реализация и идентифициране на нови проектни идеи в плана

Съгласно чл. 26. от проекта на ППЗРР, ПИРО се актуализира при наличие на някои от следните обстоятелства:

- При съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
- В резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;
- При съществени промени в национални или секторни стратегии, концепции и програми, влияещи върху изпълнението на плана.

Изработването и приемането на актуализирания документ се извършва при условията и по реда за изработване и приемане на ПИРО.

За ефективното и ефикасното изпълнение на плана, програмата за неговата реализация, в която са посочени източниците на финансиране и е съобразена с размера на осигуреното финансиране в тригодишната бюджета прогноза, когато е предвидено такава, може да се актуализира при необходимост с решение на общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Съгласно чл. 27. от проекта за ППЗРР финансирането на процеса на изработване, съгласуване с партньорите и актуализиране на ПИРО се осъществява чрез бюджета на общината и/или чрез средства от фондовете на ЕС и други финансови източници, като кметовете на общини ежегодно планират необходимите за целта финансови ресурси.

В процеса на бъдеща актуализация на Програмата за реализация и идентифициране на нови проектни идеи в плана, следва да се гарантира участието на следните групи заинтересовани страни и партньори, имащи отношение към развитието на територията на общината:

- *Представители на местната власт*: общинска администрация, общински съветници, кметове на населени места на територията на община Котел;
- *Представители на СГО*: НПО, читалища, училищни настоятелства, клубове и др.;
- *Институции*: представители на държавните институции и ведомства на територията на общината;
- *Представители на бизнеса*: в ролята на партньор на гражданското общество, осигуряващ експертна оценка, финансова и логистична подкрепа;
- *Медии*: представители на медиите за популяризиране на инициативите, оказване на медиен контрол и посредничество при диалога с широката общественост.

Дейностите по информация и публичност в процеса по бъдеща актуализация на Програмата за реализация и идентифициране на нови проектни идеи в ПИРО, ще бъдат осъществени от кмета и общинския съвет на община Котел в съответствие с техните компетенции.

ЧАСТ IV – ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЗОНИ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА УДОВЛЕТВОРЯВАНЕ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ НУЖДИ И ЗА ПОДКРЕПА НА ПОТЕНЦИАЛИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ И НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ОБЩИНИ

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021–2027 г.:

- „Зона за прилагане на интегриран подход (Зона за въздействие) е пространствено обособена територия с определена характеристика и състояние на физическата среда, социална и/или етническа структура на населението и характер и структура на основните фондове“
- „Зоните за прилагане на интегриран подход (Зоните за въздействие) се определят на базата на общи (идентични) характеристики на определена територия и/или общи проблеми или потенциали за развитие“.

Съгласно цитираните указания, зоните за прилагане на интегриран подход (зоните за въздействие), независимо от функционалното предназначение на тяхната територия, могат да бъдат два вида:

- Градски зони за въздействие;
- Други зони за въздействие със специфични характеристики.

Определянето на градски зони за въздействие се извършва само за градовете от 1^{-во}, 2^{-ро} и 3^{-то} йерархично ниво съгласно НКПР, административни центрове на общини, като определянето на приоритетни градски зони е задължително.

Другите зони за въздействие със специфични характеристики могат също да представляват градски по своята същност зони (да включват територии от урбанизирана

градска част, градски покрайнини и функционални зони), но могат да се отнасят до всеки вид населено място или част от територията на общината, както и да включват части от съседни общини.

Определянето на приоритетни зони за въздействие не ограничава инвестициите в попадащите извън тях територии, а отразява идентифицираните при анализа територии с най-голям специфичен потенциал за развитие.

На база резултатите от анализа на силните и слабите страни на територията на община Котел, както и на установените потенциали за развитие, са определени следните приоритетни зони за въздействие на територията на общината, в които основно ще се съсредоточи изпълнението на мерките, предвидени в Програмата за реализация на ПИРО:

Зона за въздействие 1: Зона за развитие на гр. Котел

- устройствените граници на град Котел съгласно проект на ОУП на община Котел

Зона за въздействие 2: Зона за развитие на селата

- устройствените граници на населените места – села съгласно ОУП на община Котел

Зона за въздействие 3: Зона за интензивно земеделие и животновъдство

- преобладаващо обработваеми (ниви, трайни насаждения) и необработваеми (пасища, ливади, поляни и др.) земеделски земи – „Земеделски територии“ съгласно ОУП на община Котел

Зона за въздействие 4: Зона за развитие на стопански и защитни гори

- стопански гори (с дървопроизводителни и средообразуващи функции), защитни гори (водоохранни, противоерозионни и мелиоративни функции.), самостоятелни терени за горски разсадници – „Горски територии“ съгласно проект на ОУП на община Котел

Зона за въздействие 5: Зона за развитие на защитени територии и реализация на екологични проекти

- територии за защита на културно–историческото наследство; територии за природна защита; нарушени територии за оздравяване, възстановяване и укрепване на земната основа – „Защитени територии“ съгласно ОУП на община Котел

Най-логично е зоните за въздействие на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г. да се обвържат с Общия устройствен план (ОУП) на община Котел. Тъй като селищата в административните граници на общината се отличават със сходна структура и

проблеми, най-подходящият подход е функционално-устройственият. На база функционално-устройствения подход са определени посочените по-горе пет зони за въздействие на територията на община Котел.

Зоните за въздействие са определени при отчитане различните проблеми от социално и икономическо естество, съпътстващи тяхното развитие, като и при отчитане на техните потенциали за развитие и местни специфики.

ЧАСТ V – ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ПИРО И ОПИСАНИЕ НА ИНТЕГРИРАНИЯ ПОДХОД ЗА РАЗВИТИЕ

Програмата за реализация на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г. има оперативен характер и конкретизира начина, практическите мерки, инвестиционните дейности и проектните идеи за постигане на дефинираните цели на развитието.

На основата на целите и приоритетите за развитие на община Котел, Програмата за реализация на ПИРО има за задача да осигури вътрешната и външната съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, като оптимизира възможностите за финансиране, институционална подкрепа и техническа помощ за изпълнение на плана. Основни структурни елементи на Програмата за реализация са мерките и проектните идеи по съответните стратегически цели на развитието и приоритети за действие на плана.

В Програмата за реализация на ПИРО е определен пакет от мерки и проектни идеи за реализация на целите и приоритетите за развитие на община Котел за периода 2021–2027г., съответните финансови ресурси, административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите, както и индикаторите за цялостното изпълнение на програмата и на ПИРО.

Програмата за реализация има седем годишен период на действие, като може да бъде актуализирана периодично в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на ПИРО с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при неговото изпълнение и постигане на дефинираните цели и приоритети за развитие на общинската територия.

Програмата за реализация на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г. предвижда мерки и дейности/проектни идеи, отнасящи се към дефинираните четири стратегически цели на развитието.

- **Разяснение относно политиката за развитие на туризма на територията на община Котел**

Община Котел има действаща Програма за развитие на туризма в общината, приета с Решение на Общински съвет – Котел № 530/29.08.2014 г. Програмата има за цел да характеризира и оцени потенциала на територията за развитие на различни видове туризъм и да дефинира основните стратегически цели за развитието на туристическия сектор в общината. В разглеждания документ са дефинирани следните основни цели:

ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА КОТЕЛ

- Постигане на устойчив растеж на туризма в общината, основан на конкурентите предимства на общинския потенциал и ресурси, като източник на заетост и доходи за населението

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

- Да се утвърди позитивния имидж на туризма в община Котел и да се повиши разпознаваемостта на населените места от общината, като привлекателна целогодишна дестинация с характерна идентичност, запазени културни традиции и съхранена природа
- Да се повиши конкурентоспособността на дестинация Котел на местния пазар, чрез повишаване на качеството на туристическия продукт и маркетинг на дестинацията
- Увеличаване на средните приходи от туристоден в община Котел на годишна база от международни пристигания и вътрешен туризъм

Източник: Програма за развитие на туризма в община Котел

<http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=941>

За изпълнение на Програмата за развитие на туризма в община Котел са идентифицирани десет мерки и дейности към тях, свързани с различни аспекти на туристическото развитие.

Предвид периода на разработване на Програмата за развитие на туризма в община Котел (2014 г.), ще се предприемат необходимите действия за нейното преработване и актуализиране в условията на съвременните социално-икономически реалности в развитието на общината към момента на предстоящото навлизане в програмния период 2021–2027 г.

Относно политиката за развитие на туризма на територията на община Котел в периода 2021–2027 г., в рамките на Програмата за реализация на ПИРО е разработен раздел „Общинска програма за развитие на туризма“. В рамките на този раздел са идентифицирани четири тематични направления, по отношение на които Общинска

администрация Котел ще насочи своите усилия с цел оптимално оползотворяване на съществуващия туристически потенциал на територията:

ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ 1:

ТУРИСТИЧЕСКИ РЕСУРСИ – МАТЕРИАЛНО И НЕМАТЕРИАЛНО НАСЛЕДСТВО, ПРЕДСТАВЯЩО МЕСТНАТА ИДЕНТИЧНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

- Обхваща различните видове туристически ресурси и потенциали за развитие на различни традиционни и алтернативни видове туризъм на територията на община Котел:
 - **Природно богатство** => развитие на природен (екотуризм, в т.ч. пешеходен) туризъм;
 - **Материално историческо наследство** => развитие на културно–исторически туризъм;
 - **Нематериално културно наследство** => развитие на културно–събитийен туризъм;
 - **Други ресурси на местната идентичност**, благоприятстващи развитието на различни алтернативни форми на туризъм => селски, винен, кулинарен и др.

ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ 2:

ТУРИСТИЧЕСКО ОБСЛУЖВАНЕ И ИНФРАСТРУКТУРА

- Тематичното направление обхваща следните ключови аспекти, свързани с удовлетвореността на туристите от техния престой в дадена дестинация:
 - **Параметри на туристическата инфраструктура** (в т.ч. съпътстваща и техническа);
 - **Качество на предлаганите основни (настаняване и изхранване) и допълнителни туристически услуги** => възможности за разнообразяване престоя на туристите, наличие на туристически атракции и анимации;
- Относно качеството на туристическото обслужване, важно място в тематичното направление заема квалификацията на туристическия персонал (в т.ч. управленски и обслужващ);
- Важно значение за повишаване на туристическата атрактивност на територията и удовлетвореността на туристите, има наличието на качествен и разнообразен туристически продукт, предоставящ възможности за съчетано практикуване на

различни традиционни и алтернативни видове туризъм.

ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ 3: ИНФОРМАЦИЯ И МАРКЕТИНГ

- Тематичното направление се фокусира върху дейности, насочени към:
 - **Повишаване информираността на туристите за територията на община Котел** относно: туристически ресурси, основни и допълнителни туристически услуги и др.;
 - **Повишаване на туристическата привлекателност и атрактивност на община Котел** => маркетинг, насочен към повишаване разпознаваемостта на територията като дестинация, предлагаща възможности за практикуване на разнообразни видове туризъм.

ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ 4: ПАРТНЬОРСТВО

- В съответствие със значимостта на принципа на партньорство и възприемането му като основен принцип в стремежа към оптимално оползотворяване на туристическия потенциал на територията;
- Тематично обхваща развитието на партньорство в сферата на туристическия сектор между:
 - различни групи заинтересовани страни на територията на община Котел, представени от публичния, частния и НПО сектора;
 - територии извън административните граници на община Котел.

Идентифицираните четири направления, отразяващи различни аспекти от развитието на туризма в община Котел, са застъпени тематично в точка 2.2. на ПИРО – Визия, цели и приоритети за развитие на община Котел за периода 2021–2027 г. Мерки за реализация по отношение на тематичните направления са предвидени в разработената стратегическа рамка на ПИРО (точка 2.2.), а конкретни дейности и проектни идеи са предложени в Приложение 1 – Мерки в Програмата за реализация.

- **Описание на прилагания интегриран подход и предвидените мерки и дейности за реализация на плана**

Прилагането на интегриран подход, широко партньорство и териториално сътрудничество ще осигури позитивно въздействие върху развитието на територията на община Котел.

Реализацията на ПИРО ще постигне синергичен ефект, посредством координирането и изпълнението на различните местни секторни политики и интервенции

План за интегрирано развитие на община Котел за периода 2021–2027 г.

на местно териториално ниво. Заедно техните ефекти ще надхвърлят добавената стойност на всеки проект по отделно, в случай, че те бъдат изпълнени самостоятелно. Независимо от подялбата на територията на общината на зони за въздействие, ефектите от реализираните проекти ще засегнат цялата общинска територия. Някои от ползите ще се изразяват посредством финансови измерения – напр. намалени разходи за експлоатация и поддръжка, но по-значими ще бъдат т.нар. нетарифни ползи, изразяващи се в намалено време и енергия за единица услуга, подобро ниво на услугите, предлагане на нови услуги и др.

Голяма част от проектите включват подобряване параметрите на различни видове инфраструктура в населени места от община Котел – транспортна, ВиК инфраструктура, телекомуникационна, енергийна, инфраструктура за спорт в свободното време. В областта на околната среда са дефинирани мерки, чиято реализация е насочена към съхраняване елементите на околната среда и развитие на инфраструктурата на управление на отпадъците. Заложени са и множество проекти, насочени към повишаване качеството на предлаганите различни високочначими обществени услуги на територията на общината в областта на здравеопазването, образованието, социалните услуги, дейностите в областта на културата. Предвидените интервенции ще доведат до качествено изменение на селищната среда, посредством реализацията на проекти за благоустрояване на населени места в община Котел, както и до подобряване на показателите за условията на живот. Проектите са ориентирани към подобряване на достъпността, енергийната ефективност, интегриране на социалните общности, създаване на реални възможности за реализация на ПЧП. Последното условие ще разнообрази финансовите източници на ПИРО на община Котел и ще подпомогне общината с по-оперативен финансов мениджмънт на важни обекти.

ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г. ще създаде следните допълнителни синергични ефекти:

- Подобряване на средата за инвестиции, чрез повишаване на общата атрактивност на територията на общината;
- Подобряване на условията за социални, бизнес и граждански контакти и комуникации в целевата територия, посредством предоставянето на по-качествени услуги;

План за интегрирано развитие на община Котел за периода 2021–2027 г.

- Създаване на реални предпоставки за подобряване на възможностите за оползотворяване на туристическия потенциал на община Котел;
- Създаване на реални условия за интеграция и социално включване на маргинализирани групи население.

Възприетият и приложен подход за интегрирани действия, следва да доведе до следните очаквани резултати от прилагането на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г.:

- По-добре активизиран потенциал на определените зони за прилагане на интегриран подход (зони за въздействие) и съхранена околната среда;
- Подобрени възможности за оползотворяване на потенциала за развитие на различни традиционни и алтернативни видове туризъм на територията на общината;
- Подобрено състояние на здравната, образователната, социалната, културната и спортната инфраструктури. Подобрена жизнена среда за живот;
- Подобен капацитет на местната администрация в управлението на проекти за интегрирано развитие на община Котел;
- Подобрени условия за социално включване на уязвими обществени групи в социално–икономическия живот на общината;
- Подобрена енергийна ефективност на публичните и частните сгради в зоните за въздействие;
- Подобрени стойности на общи социално–икономически показатели на местно ниво – заетост, доходи, качество на живот на населението;
- Подобрено ниво на сътрудничество на различни териториални нива в сферата на ключови области на общественото развитие.

Предвидените мерки и дейности за реализацията на приоритетите на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г. са представени в **Приложение 1 – Мерки в Програмата за реализация.**

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021–2027 г., Приложение 1 съдържа: конкретните мерки за реализацията на приоритетите на ПИРО; отделните дейности към всяка мярка (в случай че мярката е по-обща и следва да се изпълни с повече от една дейност); административните структури, отговорни за управление изпълнението на мерките/дейностите; източниците на финансиране и сроковете за изпълнение.

- **Индикативен списък на важни за общината проекти, които ще се разработват и изпълняват в рамките на програмата (Приложение №1А)**

Съгласно цитираните Методически указания, Програмата за реализация на ПИРО съдържа изготвен по образец **Индикативен списък на важни за общината проекти (Приложение № 1А)**. Списъкът с проекти, които са от по-голяма важност за развитието на общината и за постигане целите на ПИРО, представлява неразделна част от Програмата за неговата реализация. В Методическите указания се посочва, че тъй като по своята същност проектите могат да представляват мерки или част от мерки за реализация на отделните приоритети, включените в Приложение №1А проекти по съответните мерки могат да фигурират и в Приложение №1.

Важно уточнение относно индикативния списък на важни за общината проекти, е свързано със следните условия за включване на конкретни проектни идеи по дадена мярка в Приложение №1А:

- Общината съвместно с партньорите са преценили, че съответният проект е от особена важност за развитието на общината и следва да бъде реализиран приоритетно;
- Съответният проект има известна степен на проектна готовност.

В тази връзка, в Методическите указания се посочва, че е възможно на етапа на изготвяне на ПИРО, общината да няма готовност със списък съгласно Приложение №1А, а такъв да бъде добавен по-късно, при актуализация на Програмата за реализация на плана.

- **Индикативна финансова таблица**

Индикативната финансова таблица представлява обща оценка на необходимите ресурси за реализация на приоритетите на ПИРО и описва финансовата рамка на поетите ангажименти по неговото изпълнение от страна на всички партньори в местното развитие – при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация. Този компонент на Програмата за реализация се изготвя по образец на **Приложение № 2 – Индикативна финансова таблица**.

ЧАСТ VI – МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И МЕРКИ ЗА АДАПТИРАНЕ КЪМ КЛИМАТИЧНИТЕ ПРОМЕНИ И ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

В този структурен елемент на ПИРО следва да се опише връзката между рисковете и проблемите, идентифицирани в аналитичната част на плана, дефинираните цели и приоритети в неговата стратегическа част и предвидените в Програмата за реализация мерки за ограничаване на изменението на климата и за адаптация към вече настъпилите промени.

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021–2027 г., в процеса на разработване на документа следва да се вземе под внимание разработеният проект на „Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие“. Посоченият документ очертава стратегическата рамка и приоритетни направления за адаптация към изменението на климата на национално и секторно ниво в периода до 2030 г.. Дефинирани са възможни мерки за намаляване уязвимостта на страната от климатичните промени и за подобряване капацитета за адаптиране на природните, социалните и икономическите системи към проявяващите се въздействия от изменението на климата.

В разработения План за действие са предложени конкретни дейности по сектори, които биха могли да намерят отражение в ПИРО, като е представена информацията относно техния приоритет, показатели за изпълнение, отговорни институции, партньори и др.

Тематичната насоченост на предложените в Плана за действие дейности обхваща осем сектора:

- Сектор „Селско стопанство“
- Сектор „Биологично разнообразие и екосистеми“
- Сектор „Енергетика“
- Сектор „Гори“
- Сектор „Човешко здраве“
- Сектор „Транспорт“
- Сектор „Градска среда“
- Сектор „Води“

В резултат на извършения преглед на предложените в Плана за действие конкретни дейности, отнасящи се към осемте сектора, за целите на ПИРО са определени онези от тях, чието изпълнение е приложимо, реалистично и ресурсно обезпечено за територията на община Котел. Тези дейности са включени в **Приложение № 1 – Мерки в Програмата за реализация** на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г.

ЧАСТ VII – НЕОБХОДИМИ ДЕЙСТВИЯ И ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПИРО

Системата за наблюдение и оценка на ПИРО цели осигуряването на неговото ефективно изпълнение и постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на предвидените дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на дефинираните в плана стратегически цели на развитието и приоритети за действие на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на включените в Програмата за реализация мерки и проекти, и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка.

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО са посочени в **Приложение № 3 – Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на ПИРО на община Котел за периода 2021–2027 г.** С цел осигуряване на необходимата информация за процеса на наблюдение, за всеки индикатор са посочени:

- Мерни единици, в които ще се измерва съответния индикатор;
- Източници на информация;
- Периодичност на събиране на информация;
- Базова стойност към началото на периода (за отчитане изменението на всеки от индикаторите);
- Целева стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на ПИРО.

В процеса на разработване и прилагане на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО на община Котел, са взети предвид общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2021–2027 г.

Списък с тези общи индикатори е представен в **Приложение № 3а – Списък на общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез ЕСИФ за периода 2021–2027 г.** към Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021–2027 г.

За целите на плана са използвани два вида индикатори – за продукт и за резултат.

Индикатори за продукт => измерват напредъка по отношение на приоритетите и мерките

- Отнасят се до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и/или мерки за развитие на общината
- Дефинираните индикатори за количествено измерими

Индикатори за резултат => измерват напредъка по отношение на стратегическите цели

- Отчитат изпълнението на стратегическите цели
- Имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за обхванатия период
- Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори

Съставено по: Методически указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021–2027 г.

Съгласно Методическите указания за разработване и прилагане на ПИРО за периода 2021–2027 г., е възможно за даден приоритет да се формулира както индикатор за продукт, така и индикатор за резултат. Индикаторите за резултат се формулират само по отношение на стратегическите цели.

В съответствие с възприетия основен подход на спазване принципа на партньорство, в процеса на наблюдение и оценка участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Анализ за подготовка на План за интегрирано развитие на община Котел 2021–2027 г. – част, касаеща ромското население. Доклад, изработен от „Ромакт“.

Анализ на географския и природен потенциал и социално–икономическите характеристики на територията на община Котел.

Годишен план за действие по изпълнение на Общинска стратегия за развитие на социалните услуги (2016–2020) в община Котел за 2020 г. Достъпно на: <https://kotel.bg/administrativni-aktove/strategicheski-dokumenti/>

Закон за регионалното развитие. Достъпно на: <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135589285>

Изпълнителна агенция по околна среда. Регистър на защитените територии и защитените зони в България, <http://eea.government.bg/zpo/bg/>

Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югоизточен регион за периода 2021–2027 г. Достъпно на: <http://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=5045>

Информационна система за защитени зони от екологична мрежа Натура 2000. Достъпно на: <http://natura2000.moew.government.bg/>

Методически указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021–2027 г. Достъпно на: <https://www.mrrb.bg/bg/regionalno-razvitie/strategichsko-planirane/metodicheski-ukazaniya/>

Министерство на регионалното развитие и благоустройството. Достъпно на: <http://www.mrrb.bg/>

Министерство на туризма. Достъпно на: <http://www.tourism.government.bg/>

Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ). Достъпно на: <http://weather.bg/0index.php?koiFail=RM2bulg1&lng=0>
<http://hydro.bg/>

Национален статистически институт на Република България – НСИ. Достъпно на: <http://www.nsi.bg/>

Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013–2025 г. – актуализация 2019 г. Достъпно на: <http://www.strategy.bg/FileHandler.ashx?fileId=19679>

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие. Достъпно на: <https://www.moew.government.bg/bg/klimat/mejdunarodni-pregovori-i-adaptaciya/adaptaciya/>

Областна стратегия за развитие на област Сливен за периода 2014–2020 г.

Общински план за развитие на община Котел за периода 2014–2020 г.

Отчетен доклад за дейността на Областна дирекция „Земеделие“ – Сливен за 2019 г.
Достъпно на: <https://www.mzh.government.bg/odz-sliven/bg/Documents/reports.aspx>

Официален сайт на Български туристически съюз. Достъпно на:
<https://www.btsbg.org/nacionalni-dvizheniya/100-nacionalni-turisticski-obekta>

Официален сайт на община Котел. Достъпно на: <https://kotel.bg/>

Официален сайт на Сдружение „МИГ – Котел, Сунгурларе и Върбица“. Достъпно на:
<https://mig-ks.com/>

Предложение на Местна Активна Група (МАГ) към План за интегрирано развитие на община Котел 2021–2027 г.

Програма за развитие на туризма в община Котел. Достъпно на:
<http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=941>

Програма за управление на община Котел 2019–2023 г. Достъпно на: <https://kotel.bg/wp-content/uploads/2020/07/programa-kotel29072020.docx>

Проект за Общ устройствен план на община Котел. Достъпно на:
<https://kotel.bg/saobshteniya-obyavi/syobshtenie13102020/>

Проект на Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие. Достъпно на:
<http://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=5127>

Проучване и анализ „Роля на местната идентичност за създаването на иновационна среда за развитие на туризма и промотиране на териториите на МИГ „Тунджа“ и МИГ „Котел, Сунгурларе и Върбица“.

Социално–икономически анализ на районите в Република България (Втори етап – част I).
Достъпно на: <https://www.eufunds.bg/bg/oprd/node/2816>

Списък на паметниците на недвижимото културно наследство, гр. Котел – Приложение 1 към Проекта на Общ устройствен план на община Котел. Достъпно на:
<https://kotel.bg/saobshteniya-obyavi/syobshtenie13102020/>

Стратегия за Водено от общностите местно развитие 2014–2020 г. на сдружение с нестопанска цел „Местна инициативна група – Котел, Сунгурларе и Върбица“.

Стратегия за развитие на социалните услуги на община Котел 2016–2020 г. Достъпно на:
<https://kotel.bg/wp-content/uploads/2016/07/strategia2020.pdf>

<https://solargis.com/maps-and-gis-data/download/bulgaria> – слънчеви ресурсни карти на България.